

AINA

VID AFTONLAMPAN

SJUTTONDE DELEN

VID AFTONLAMPAN

SKIZZER OCH NOVELLER

AF

AINA

copy

SJUTTONDE DELEN

HELSINGFORS 1909
SÖDERSTRÖM & C:o FÖRLAGSAKTIEBOLAG

VAD AFTONLAMPAN

SKIZZER OCH KOTTERER

ALMA

SLUTTORDRE

HELSINGFORS 1909

FRENCKELLSKA TRYCKERI-AKTIEBOLAGET

MORS LILLA MI. JULBERÄTTELSE.

Hon hette egentligen Maria efter mormor, men barnaläpparna hade format om det långa namnet på sitt eget vis, och det lilla mjuka *Mi*, som ljud som en smekning, passade förträffligt för den förtjusande, blonda varelsen på fyra år, hemmets solstråle, som log mot hela världen med sina strålande, blå ögon.

Det var omöjligt att möta lilla Mi utan att småle. Ja, till och med det trumpnaste ansikte fick en ljusare uppsyn vid glansen från hennes oskuldsfulla blick. Alla älskade henne. Förutom de själfskrifna, far och mor, mormor och farfar, tanter och onklar och kusiner utan tal — lilla Mi var lyckliggjord med en vidsträckt släkt — förgick knappt en dag, utan att hon förvärfvade någon ny vän, från gatsoparen och den ilska, enbenta papyrossförsäljaren till ligapojken, som lömskt satte krokben för alla andra, och åkarne vid hållplatsen i hörnet. Ingen kunde motstå henne.

Men det hade lilla Mi själf alls ingen aning om. Hon bar på den fasta öfvertygelsen, att den värld, som omgaf henne, var den bästa möjliga, en värld, där solen alltid sken och där det fanns fullt upp af blommor, leksaker och karameller och där alla människor, hon mötte, voro snälla och redo att räcka henne en hjälpsam hand. Lilla Mi var nämligen ofta i behof af en sådan, ty för det första var hon ju en liten drottning på endast fyra vårar, och för det andra hade det under hela hennes korta lif alltid funnits någon, som längtat efter att få tjäna henne. Ej underligt därför, om den lilla varelsen aldrig lärt konsten att hjälpa sig själf utan blott tog emot, hvad som gafs, för lönen af ett förtrollande leende på de friska, röda läpparna.

Ja, Mi kunde le, och hvarför skulle hon inte det, hon, som hade allt, hvad hon kunde önska och drömma om — så såg det åtminstone ut. Men likväl fanns där en skugga i denna soliga tillvaro, en dyster, hotfull skugga. Mi hade en fiende. Det var en hemsk, oblidkelig fiende, som stått på lur ända sedan hennes tidigaste barndom och som många gånger redan gjort sina anfall mot det unga lifvet. Det var barnavärldens skräck — strypsjukan. Den kom oftast „som tjuften om natten“, såsom ordspråket säger, kom midt under det gladaste skratt med sitt underliga galande ljud i den lilla strupen, och då dog glädjen, bröstet flämtade efter luft, och de stora blå ögonen bönföllo om hjälp.

Huru ofta hade icke redan dödens skugga sänkt sig öfver hemmet och mors hjärta krympt samman af ångest. Men hittills hade den dystra gästen stannat på tröskeln. Anfallen hade för hvarje gång blifvit kortare och kommit med allt längre mellanskof, och doktorn hade gifvit den bästa förhoppning om att de helt och hållet skulle upphöra, när barnet blef äldre och starkare.

Under det senaste året hade denna goda profetia också besannats. Mis fiende höll sig på afstånd, och räddhågan förglömdes. Det var bara mor, som innerst i hjärtat alltid bar på en hemlig oro för barnet, som hon ständigt följde med vaksam blick.

Så hade Mi med spända förväntningar och gladdaste hopp uppnått sin fjärde jul. I veckotal förut ville hon oafbrutet höra talas om julaftonen, men allra mest om julgranen, som i hennes hågkomst och fantasi strålade fram såsom det underbaraste och vackraste, hon kunde drömma sig. Ett träd, ett riktigt träd från skogen, som helt plötsligt stod där inne i salongen, fullt af ljus, glitter och karameller. Hon klappade i sina små händer, dansade omkring på tåspetsarna och jublade högt.

Hvarje afton, då modern satt vid Mis säng, måste hon berätta om julgranen, och för hvarje gång satte visst mors minne och Mis rika inbillning någon ny prydnad till de många på trädet från sagans land.

Tanken därpå sysselsatte henne äfven under dagens lekar, och ofta hände det, att hon från

dem sprang till mor med någon ifrig fråga rörande denna intressanta angelägenhet. Ibland hette det: „Blir det också flaggor i granen och guldnötter och snödrifvor?“ — Stundom äfven ett undrande: „Månne de hafva julträd också i himlen, jag menar för änglarna, mor?“

Och då kunde mor svara, att därom var hon alldeles viss, hvaraf följden blef, att hon om aftonen hölls kvar vid den lilla bädden med en målade beskrifning öfver alla de härligheter änglarna och de små barnen där uppe hittat på att hänga i sin gran. Mis lilla hjärna var ofantligt uppfinningsrik.

— Det barnet har då fantasi, som förslår för en skald, — menade far, som fick del af historien. Och mormor och farmor och alla tanterna föllo i förundran öfver den lilla älsklingens begåfning samt förespådde henne en lysande framtid som författarinna, medan en och annan med lutning åt det tragiska skakade på hufvudet och suckande påstod, att sådana små underbarn aldrig bruka bli långlivade.

Det stack till i mors hjärta, då hon hörde de orden, men morbror Kurt, Mis allra käraste vän, log muntert och försäkrade, att alltsammans kom sig af att de proppat flickans hufvud fullt af sagor under julen.

Mor såg på honom.

— Skulle du vilja ha vår lilla Mi annorlunda?
— frågade hon.

— Nej, nej för ingen del, hon är fullkomlig, sådan hon är!

— Ack, säg icke det, Kurt, men ett godt, oskuldsfullt barn är hon, och Gud ske lof för det.

Emellertid följde henne mors blick dessa dagar med en viss oro. Hon hade fått en lindrig hosta, som gjorde rösten hes och förändrad. — Om hon nu skulle bli sjuk! I morgon var det julafton, och allt var så i ordning till den kära festen, alla voro så glada och Mi själf allra mest.

Då mör om kvällen stoppade täcket om henne, kysste hon den lilla med bekymrad min, ty kinden, som hennes mun berörde, var het, och de sömndruckna ögonen föllo igen, innan hon hann säga godnatt. Mi orkade mot vanligheten hvarken berätta eller fråga, hviskade blott matt:

„I morgon får jag ju se julgranen?“

— Ja, ja, min älskling, sof sött?

Den där tröttheten, hvad kunde den bebåda, och så den tilltagande hesheten? Hon gick till sängs med onda aningar, som bekräftades under natten, då hon väcktes af det välkända, fruktade strupljudet. Mi hade ännu en gång fått ett anfall.

Ingen visste orsaken. Kanske hade hon par dagar förut blifvit alltför varm vid sitt besök i lek-saksbutiken för att beundra julutställningen och sedan andats in den råkalla luften ute.

Anfallet var häftigt, och de vanliga medlen tycktes — ehuru snabbt använda — till en början ej vara verksamma. Far var förtviflad, mormor vred sina händer, och själfva farbror doktorn

såg betänksam ut. Endast mor uppgaf inte hoppet. Det gör ingen mor vid sitt barns sjukbädd, så länge en lifsgnista flämtar. Det stod en hård kamp om lilla Mi denna mörka vinternatt, men mors kärlek och uthållighet riktigt tiggde om seger, och den blef henne också gifven.

Då morgonen grydde, sof barnet en lugn, ostörd sömn, medan några små svettpärlor på den rena pannan tydde på att febern var öfver. Ännu dröjde dock en liten blekhet kvar öfver den mjuka kinden, som nu så stilla trycktes mot hufvudkudden, men lidandets skugga plånades småningom ut såsom af en öm, osynlig hand. Goda makter vårdade sig om lilla Mi.

Hon vaknade först långt fram på dagen, i det hon långsamt slog upp de halft beslöjade ögonen.

— Mor!

— Ja, lilla Mi! — Mor var genast vid bädden.

— Är det himlen, mor? Det lyser så grant där borta. — Hon visade med handen mot den öppna dörren till angränsande rum.

— Nej, lilla barn, det är jorden. — Mor tryckte sin kind mot barnets, medan stora tårar fyllde hennes ögon. — Du är kvar hos oss, Gud ske lof, och morbror Kurt håller på att tända julgranen där inne.

— God kväll, min lilla tös. — Där stod morbror själf med ens i dörren och nickade skälmskt åt Mi. — Huru kunde du misstaga dig på jul-ljusen?

— Åh, — sade Mi och satte sig halft förnärmat upp i bädden. — Det är då ingenting att undra öfver.

— Huru så, barn? En julgran är väl någonting alldeles särskildt, tänker jag, — sade den unge studenten, i det han lutade sig ned öfver barnet.

— En julgran — nå, det var ju just det jag tänkte på, — sade Mi. — Änglarnas julgran, förstår du?

— Aha, nu begriper jag. — Morbror Kurt tog försiktigt den lilla mjuka barnahanden och tryckte sina läppar därpå.

— Ja, och den julgranen, ser du, den är präktig. Du kan inte tänka dig någonting så vackert.

— Nej, det tror jag nog, men skulle du inte i alla fall vilja kasta en blick på vår julgran inne i salongen.

Mis ögon började stråla. — Jo, jo genast!

— Nå, med täcket om dig och mors lof så . . .

Mi lade sina armar smeksamt kring hans hals.

— Du är snäll, du morbror Kurt, — hviskade hon.

— Jag vill så rysligt, rysligt gärna se vår julgran.

— Fast den inte är så vacker som änglarnas?

— Åja. — Hon såg framför sig med en lång, drömmande blick. — Jag får nog se den också längre fram — och du med. Jag håller dig i handen, ser du.

— Tack för det, älskade lilla Mi.

HVARFÖR?

Rivieran i Maj.

Du gör mig i ditt bref så många frågor, att jag skulle kunna fylla flere ark, om jag ville grundligt besvara dem alla. I själfva verket tror jag dock, att de alla hafva samma innebörd och kunde stiliseras sålunda: „Hvarför lämnade du egentligen din plats såsom folkskollärarynna i W.?”

Ja, den frågan fordrar visserligen ett svar, men det blir ej lätt för mig att nedskrifva det, ty just denna fråga innefattar det betydelsefullaste kapitlet i mitt lifs historia. Du har i alla fall rättighet att få veta det, du min moderliga vän, som hjälpt mig fram i världen med både råd och dåd, och det var äfven min mening att delgifva dig allt, så snart jag hunnit samla mina stackars sorgsna tankar, ty jag kunde ju så väl förstå, huru litet mitt korta afskedsbref skulle säga dig.

Nåväl, jag vill öppna mitt hjärta för dig, och det går kanske lättare skriftligen, ty ansikte mot ansikte skulle jag ännu icke kunna tala därom.

Som du ju erinrar dig, var det senaste höst ett år, sedan jag tillträdde min lärarinnebefattning i

W. Jag visste då inte mycket om orten. En kamrat vid seminariet hade berättat, att det var en naturskön trakt och att befolkningen där var hygglig. Det var allt.

Att undervisa i en skola på landet hade ju alltid, ända från barnåren, hägrat för mig som en skön framtidsdröm. Jag kommer ihåg, när far lefde och vi bodde ute i skärgården om somrarna, huru jag brukade samla fiskar Janssons små linhåriga flickor omkring mig och lära dem läsa, redan då jag själf ännu var ganska osäker i den konsten.

Huru mycket sorgligt ligger icke mellan dessa glada dagar och det närvarande. Ibland tycker jag, att lifvet farit en smula hårdt fram med mig, och när jag hör genljudet af ett lågt „stackars liten“, kan jag icke låta bli att gråta. Men det är egentligen orätt, ty hela världen är ju full af dem, som lida, och jag har dock mycket mer att vara tacksam för än tusende andra; alla människor ha på det hela taget varit goda mot mig, allra främst du, kära trofasta Ida.

Jag kan ännu, som om det varit i går, minnas den dagen, då du kom upp till oss och tröstade stackars mor, som låg där och sörjde öfver sitt lilla öfvergifna flickebarn, och hur du sade så tillitsfullt: „Doktorinnan kan vara alldeles lugn, jag skall nog taga vård om Gunnel.“

— Då kan jag dö i frid, — sade mor.

Ja Ida, *det*, att du gaf henne ro i det sista, skall jag aldrig förgäta. Naturligtvis var det en

rubbnings i ditt lugna hem att där gifva rum åt en gökunge, ett främmande barn i de otrefliga uppväxtåren. — Människorna tyckte nog, att du med din stora affär hade annat att tänka på, men aldrig lät du mig märka, att jag var i vägen, alltid hade du tid för mig, tid att följa mina studier med intresse. Och när jag blef student, var du den främste att glädjas med mig åt den vunna segern.

Käraste Ida, nu ser jag dig så tydligt för mig med din litet barska min, som bättre än ord tyckes säga: „Prata inte om fjolgammal snö, barn, utan säg ändtligen ut, hvad du har på hjärtat.“

O, ja, du vill aldrig höra ett ord om bevisad välgärning, men jag går så gärna tillbaka i minnet, då det gäller dig. Det värmer, ser du, och ibland har mitt hjärta frusit så, fastän söderns ljumma luft omsväfvar mig.

Nåväl, än en gång tillbaka till W. med tanken. I verkligheten skall jag aldrig återse det. — Skolan var alldeles nybyggd och belägen på en förtjusande plats, en höjd midt inne i en ung björkskog. Af min uppapperska, en beskedlig madam, som bodde invid skolhuset och genast erbjöd mig sina tjänster, frågade jag, hvem som valt platsen.

— Patron på Berga, marken är hans, — ljöd svaret. Och när jag senare gjorde mig underrättad om hvem som öfvervakat bygget och gjort allt så bekvämt och så välförsedt mot köld och vindar, blef svaret alltid detsamma: „Patron på Berga.“

Jag tänker också, att det namnet ofta förekom i mina bref från W. den första tiden. Han var ordförande i skoldirektionen, i byggnadsnämnden och kommunalstyrelsen, ja, i nästan allting där på orten, tror jag. De flesta började och slutade sitt tal med hans namn, så att det blef inprägladt i mitt minne snart sagdt från första stunden, jag tillbragte i W. Patron på Berga var visserligen socknens främste man, det kunde ej betviflas.

Under sådana förhållanden var det ju lätt begripligt, att jag var en smula nyfiken att få se honom, och en dag ropade barnen under kvarten: „Där kommer patron på Berga!“

Jag skuggade med handen för ögonen och såg en lång, något framåtlutad gestalt komma uppför backen mot skolan. Några ögonblick senare stod han framför mig med den grå filthatten i handen. Han sade några välkomstord med en låg, behaglig röst och frågade sedan, huru jag trufdes, om jag var nöjd eller hade någon anmärkning att göra. Där var då en dörr, som inte kunde slutas igen och ett fönster, som icke kunde fås upp. Genast var han redo att ställa allt till rätta. Hyfvel och såg funnos till hands hos madammens herre och man, och där stod nu Berga patron i skjortärmarna och filade och hyflade, tills både det ena och det andra var i skick igen.

Jag såg på honom, då han arbetade. Han hade sådana smala händer, att man ej kunde tro dem vara så starka, som det visade sig, när han i en handvändning svängde upp den tunga dörren på

sina gångjärn. Han hade tjockt brunt hår med några hvita strån här och där och en hög, vackert formad panna; hyn var brynt såsom hos den, som vistas mycket i det fria. Figuren var slank och som jag redan nämnde, något framåtlutad, som om han ej orkat uppbära sin mer än vanliga längd. Munnen täcktes af ett tätt, äfvenledes gråsprängdt skägg.

Hans yttre hade ingenting påfallande, tyckte jag, blott ögonen voro vackra. Det såg jag först, då han tog farväl och vänligt bad mig hälsa på på Berga.

Den stora herrgården låg inte långt från skolan. Man kunde se det röda taket, när man stod uppe på backkrönet och tittade rakt fram mellan björkstammarna.

Jag kunde ej få klart för mig, hvad jag tänkte om den beryktade Berga patron, eller om han öfver hufvud taget gjort något intryck alls på mig. Bara det kan jag erinra mig, att jag tyckte, han såg äldre ut än jag föreställt mig, och då han gick tillbaka nedåt vägen, föreföll han som en trött människa, som går med tunga steg.

Du minnes nog ett och annat, af hvad jag nu berättar, det vet jag, ty jag beskref ganska utförligt mitt lif i W., isynnerhet första året, då allt var nytt för mig. Men det är i alla fall nödvändigt, för sammanhangets skull, att jag berättar allt om igen.

Jag trifdes alldeles utmärkt i mitt lilla nya hem och var lifligt intresserad af min verksamhet.

Kanske var det också därför, jag fann gensvar både hos eleverna och min omgivning i öfrigt; arbetet gick med lust, barnen voro snälla och läraktiga, och under kvarterna stod jag ofta i spetsen för deras glada lekar. Jag var ju själf ännu i mycket ett barn, åtminstone till lynnet, och du vet, hur jag kunde fröjda mig åt minsta solglimt.

I synnerhet var det roligt att, då snön föll och klädde skog och fält i sin hvita skrud, hålla snöbollskrig med mina småttingar på skolgården. Då kunde patron på Berga, herr Geffert, stå långa stunder stödd mot grinden och leende betrakta våra muntra upptåg. Jag tänkte då: „Hvad han måste roa sig åt den barnsliga lärarinnan.“ Men någonting ondt låg ju icke uti att vara glad.

Också kände jag mig stundom så glad och lätt om hjärtat, när jag stod uppe på höjden vid den gamla hängbjörken och lät blicken ila öfver de vida fälten, allt Berga mark. Man andades så fritt där uppe, och jag kunde sträcka ut armarna mot den härliga, öppna utsikten; den likasom föreställde världen och framtiden för mig, ser du, och alltsammans låg där i gyllene glans för min blick.

Jag var mycket lycklig i sådana stunder, men då och då klang dock en mollton i den ljusa jubelhymnen. Det var, när Bergas röda tak stack mig alltför bjärt i ögonen, ty sedan jag blifvit mer bekant med förhållandena på orten, visste

jag, att de, som bodde där borta, ej fått lyckans fågel att bygga bo under takåsen.

Jag borde nu gå litet tillbaka i tiden och erinra om mitt första besök på herrgården. Det dröjde tyvärr tämligen länge, innan jag kom mig dit. Det var inte riktigt höfligt af mig, men allt var så nytt i början, och jag hade alltid så mycket att göra både i skolan och i mitt lilla hushåll, som roade mig alldeles ofantligt. Jag hade din kokbok framme på köksbordet och profvade alltjämt någonting nytt, hvilket allt beundrades af madam Fabiansson. Och kaffe, det kunde jag koka så godt, att jag en gång till och med bad patron på Berga smaka på det. Han smålog så vänligt, då han satt där vid mitt lilla runda bord, och för att glädja mig — ty naturligtvis trodde jag det bara till hälften — sade han, att han aldrig druckit bättre kaffe i hela sitt lif.

Men jag skulle ju berätta om min visit på Berga.

Då jag talade om för madam Fabiansson, att jag tänkte gå dit, nickade hon likasom eftersinnande och undrade, om jag alls skulle få se patronessan. Jag hade ju hört, att fru Geffert var sjuklig och därför sällan lämnade hemmet, så att jag fann hennes förmodan möjlig nog, men gå skulle jag ju i alla fall.

Jag hade en gång under mina långa vandringar kommit gården så nära, att jag sett det prydliga karaktärshuset med sina balkonger och verandor, den storartade terassen och den väl anlagda trädgården med lummiga träd och buskgrupper. All-

ting var ordnad så, som en person med smak och förmögenhet kan hafva det. Hvad det ändå måtte vara roligt att äga ett sådant praktigt gods, tänkte jag, när jag nu gick öfver den öppna gårdsplanen framför det imponerande karaktärshuset och såg bort öfver all den odlade marken rundt omkring, som vid horisonten begränsades af Bergas ståtliga skogar.

Jag steg in i förstugan, den vackraste vestibul man kunde se, med målningar öfver dörrarna och en vacker bred trappa till öfre våningen. Härifrån förde en dörr till salongen, som var riktigt praktfull, fylld af rika konstskatter och alla möjliga vackra saker. — Herr Geffert kom mycket vänligt emot mig, men det låg en viss oro, någonting nervöst i hans sätt, som jag aldrig förut varseblifvit.

Helt naturligt kom jag på den tanken, att mitt besök kanske var olägligt just nu. Han förklarade dock med sin vanliga välvilja, att jag var mycket välkommen.

— Och fru Geffert orkar taga emot mig?

— Åja, hon är inte sämre än vanligt.

Han såg så ovanligt förströdd och nedstämd ut, att jag ovillkorligen förknippade värdinnans sjuklighet med ett nyckfullt lynne — det hade ju för resten de flesta nervösa personer. Nå, jag skulle inte ofta besvära henne, fastän jag nu ansåg höfligheten fordra ett besök.

Herr Geffert — det känns främmande att kalla honom så, då alla ständigt benämnde honom

„patron på Berga“ — satte sig ned för att hålla mig sällskap, men flere gånger steg han upp och gick ut i det angränsande rummet. När han åter satte sig ned, hade han hela tiden blicken spändt riktad mot dörren, och hvarje gång det lättaste buller förnams, ryckte han till, ehuru han tydligen sökte dölja det för mig, så godt han kunde.

Ändtligen hördes steg af flere personer. Genast reste han sig och gick de inträdande till mötes. Äfven jag hade stigit upp och såg bort mot dörren, som af en tjänarinna slogs upp på vid gafvel för tvenne fruntimmer, som uppenbarade sig arm i arm.

Jag kunde i första ögonblicket ej få klart för mig, hvilken af de två, som var värdinnan, men herr Geffert tog mig snart från min ovisshet, genom att han bjöd den ena sin arm, i det han sade till henne: „Detta, goda Jenny, är den unga lärarinnan, om hvilken jag talat med dig. Hon har kommit för att göra oss ett besök.“

Nästa ögonblick bugade jag mig för damen i fråga. Hon räckte mig handen, en underligt slapp, liflös hand, och sade, som om hon mekaniskt upprepat en inlärd läxa: „Välkommen till Berga!“

— Jag ber att få presentera mig själf, — ytttrade nu den andra damen lifligt och brådskande, — Bergkvist, Bertha Bergkvist, väninna och sällskap åt frun i huset. — Hon tryckte min hand upprepade gånger, log med den allra gladaste uppsyn, visande en bländande hvit tandrad. Hennes person gjorde intryck af någonting fågelartadt.

Herr Geffert hade emellertid placerat sin hustru i soffan. Jag begagnar med uppsåt detta uttryck, ty han formligen satte henne ned, alldeles som om hon varit en docka med leder, som måste böjas. Väninnan slog sig ned vid hennes sida och tog med samma raskhet, som utmärkte alla hennes rörelser, fram en virkning ur en röd arbetspåse, som hängde på hennes arm, samt började sedan ett lifligt samspråk med mig, allt under det hon hela tiden från sidan tycktes gifva akt på sin granne, som satt fullkomligt orörlig med de slappa, hvita händerna i famnen.

Herr Geffert bläddrade i ett album och lät fröken Bergkvist sköta konversationen, och det gjorde hon ganska samvetsgrant, allt emellanåt med ett vädjande „icke sannt, söta Jenny“ till värdinnan, som knappt lyfte de tunga ögonlocken till svar.

Jag kunde ej låta bli att betrakta henne, där hon satt som en automat i soffhörnet, hopsjunken och viljelös. Dragen voro ej fula, men uttryckslösa, hyn klar och det af naturen krusiga, rika håret vackert. Hon var mycket välklädd i någonting mörkrödt med utsökt fina spetsar, men ju längre jag betraktade henne, ju mera beklämd blef jag. Med det pussiga ansiktet och de stela, glanslösa ögonen såg hon ut som en lefvande död.

Instinktmässigt kände jag, att herr Gefferts blick hvilade på mig. Jag vände mig hastigt om och såg ett underligt hopplöst uttryck i hans mörka ögon. Då visste jag med ens, hvad som gjort honom så tidigt gammal, och att detta vackra

hem, i besittning af allt, som kunde göra jordelifvet angenämt, var ödelagdt.

Af grannarna, som längesedan vant sig vid förhållandena på Berga och därför inte sågo dem med samma syn som jag, hörde jag närmare detaljer om den sorg, gården där uppe gömde.

Såväl hon som hennes man voro mycket unga, då de gifte sig. Berga var fruns mödernegods. Hon var ståtlig och vacker på den tiden, men sedan de förlorat sitt enda barn, började hon sjukas och blef så småningom sådan, som hon nu var.

— Kunde hon då aldrig blifva annorlunda, blifva frisk igen?

Nej, det trodde ingen af mina sagesmän. Det hade förekommit andra sådana fall i hennes släkt, så att hon kanske hade det i arf.

— Olyckliga människor!

— Nå, inte lär frun förstå mycket, bara hon har granna kläder och god mat och får vara i fred, så är hon medgörlig och beskedlig på allt vis, säger man.

— Ja, men han, herr Geffert!

— Jaså Berga patron! Ja, han hade det väl nog tungt mången gång, men rik var han, så att han kunde ställa det bra för hustrun, och det var ju alltid en lättnad.

Jag suckade. För fattigt folk måste det ju synas som en lycka i olyckan att hafva fullt upp med pengar. Men ack, hvad hjälpte det väl i grunden. — Stackars, stackars patron på Berga!

Jag upprepade orden många, många dagar efter besöket där och ofta sedan också, när jag såg hans böjda gestalt med den trötta hållningen, det tidigt grånade håret och den tunga, sorgsna blicken.

Hvilket förfärligt öde att se den man en gång älskat småningom inför ens ögon ohjälpligt förvandlas från en lifslevvande, varm människa, till en sådan stackars själlös automat, ett stycke materie, och att sedan känna sig fjättrad vid denna varelse ett helt långt lif. Ty sådana olyckliga, hvilka äro döda i psykiskt hänseende, kunna ju ofta njuta en obruten kroppslig hälsa.

Jag fick också senare alltmer den öfvertygelsen, att fru Gefferts fysiska befinnande lämnade intet öfrigt att önska. Hon lefde ju också under de bästa tänkbara förhållanden. Hennes väninna och ständiga sällskap tycktes vara outtröttlig i att vårda och omhulda henne. Och lika, ja än mer hänsynsfullt bemöttes hon af sin make. Deras förhållande gaf alltid intrycket af det mellan en far och hans sjuka barn. Medan fröken Bertha, som hon allmänt kallades, på allt sätt sökte öfverskyla och dölja väninnans tillstånd, något som stundom verkade rent af pinsamt, vädjade herr Geffert alltid till det deltagande och den hänsyn en sjukling hade rättighet att vänta, om han än sällan i ord uttryckte sina känslor.

Aldrig hörde jag honom knota eller beklaga sig, ännu mindre bedja om medkänsla för sitt eget beklagansvärda öde. Tvärtom tycktes han i arbete för andra söka glömma sig själf. Det var

endast i obehakade stunder och för en noggrann iakttagare, det blef tydligt, under hvilken tung börda han framläpade sitt lif.

Naturligtvis kom jag under sådana förhållanden sällan till Berga. När jag hade någonting att säga i fråga om skolan eller dithörande saker, kunde jag när som helst vända mig till herr Gefvert, som nästan dagligen fann vägen uppför backen till skolan. Än ville han afhöra en lektion eller åse en gymnastikuppvisning, eller också kom han för att ordna om min lilla ekonomi, som han helt och hållet åtagit sig. Han tyckte, att jag var för barnslig att själf sörja för mig, och det var nog i vissa fall sant. Han log alltid, då han talade därom, och sade, att just det, att jag var ett sådant barn, verkade så upplifvande på honom, gjorde honom ung på nytt.

Men han var nog ingen gubbe, trots det grå håret. Ack nej, det var bara den tunga, tunga sorgen, som åldrat honom.

Så förgick första året af min vistelse i W. Du minnes nog, huru nöjd jag var under ferien. Du å din sida tyckte, att jag vuxit och att jag såg så frisk ut som en äppleblomma. Det var landtlifvets förtjänst.

Då jag återvände till min skola, voro Berga herrskapet fortfarande borta på den badresa, de för fruns skull hvarje sommar företogo. Folket sade, att hon år för år blef allt omöjligare att företaga denna färd, men att doktorn ansåg detta

ombyte nyttigt och i någon mån motarbetande den allt mer tilltagande slöheten.

Fröken Bertha skulle nog också sträfvat till världens ända, om hon trott att det kunde gagna „den kära Jenny“. I alla händelser såg jag ingen förändring hos den sjuka, då jag efter deras återkomst pliktskyldigast gjorde ett besök på Berga. Hon satt i soffan lika slö som förut, hade blott blifvit än pussigare och orörligare, tyckte jag. Herr Geffert föreföll mer än vanligt nedtryckt, men fröken Bertha pladdrade, liflig såsom förr, om de många bekantskaper Jenny och hon gjort under resan, omedveten om det besynnerliga i den föreställningen, att den liflösa statisten vid hennes sida kunde tänkas företaga sig någonting sådant.

Herr Geffert kom som förut ofta till skolan under hösten. När barnen gått, kunde han sitta kvar långa stunder och språka med mig. Ibland hade han med sig stora packor af fotografier från de många resor, han gjort, och berättade så målande om dem, att alltsammans stod helt lifslevande för mig. Då han såg min glädje, strålade hans sorgsna blick, ansiktet ljusnade och det åldrade, trötta i hans väsende försvann som bortstruket af en osynlig hand. Jag tror, att han, i sin vänliga omsorg för min trefnad, var rädd, att jag skulle hafva det för ensligt i mitt lilla hem.

Hvar vecka hämtade han mig böcker från sitt välförsedda bibliotek, och om jag uttryckte en önskan att få läsa någon särskild bok, fanns den alltid till reds, så att jag nästan misstänkte,

att han gjorde sig mödan att anskaffa, hvad som ej råkade finnas i hans samling. Han hade sina älsklingsförfattare och läste ofta upp en sida här och där, berörande någon intressant social fråga, som därigenom framstod i klarare ljus för mig, på samma gång det gaf uppslag till nya tankar och en vidgad syn. Jag tyckte, att han visste allting och att jag aldrig träffat någon så fint bildad och så rikt begåfvad man som han, ehuru han visst icke på något särskildt sätt framhäfde sitt vetande.

Mitt lif i W. blef innehållsrikt genom honom. Jag hade ju aldrig förr erfarit, huru betydelsefullt ett andligt utbyte med en intelligent man kan vara för en kvinna.

Tiden flög bort som på snabba vingar. Vi voro redan långt inne på nyåret, då jag en dag hörde, att läkare varit kallad till Berga för fru Gefferts skull. Efter middagen kom „patron på Berga“ upp till skolan. Jag hade just återvändt från en härlig skidtur och stod på backkrönet, min älsklingsplats, för att se solen gå ned. — Det var sjukbud från Berga i dag, — sade jag. — Är det någonting farligt i fråga?

— Nej, min hustru hade en böld på handen, som fröken Bertha önskade, att doktorn skulle behandla. Han ansåg det hela som en bagatell.

— Ingenting värre!

— Nej. — Han skakade på hufvudet. — Min hustrus fysik är förträfflig, hon är aldrig illamå-

ende, och doktorn sade just i dag, att hon troligen kommer att få en lång lifstid.

Jag såg upp till honom, då han talade, och med ens tyckte jag, att han föreföll mer åldrad än någonsin, och blicken hade ett uttryck, som kallade fram i mitt minne den gamla frasen „jagad till döds“.

— Skola vi inte gå in, — sade jag nästan mekaniskt. Han var bestämdt för trött att orka stå längre. Jag gick förut, och han följde efter. Hela tiden kände jag, att jag borde säga något, något gladt och upplifvande, men det var mig alldeles omöjligt, mitt hjärta led ju så utsägligt för honom i denna stund — och så brast jag helt plötsligt ut i tårar.

— Lilla barn, — ljöd hans röst obeskrifligt mild tätt invid mig. — Lilla barn, ni gråter för min skull, det vet jag. Tack för de tårarna, de lindra min smärta mer än ni kan ana. — Han tog min hand och strök den sakta och ömt, som man smeker ett sorgset barn. Sedan började han tala till mig vänligt och lugnt som vanligt, men när han gick, sade han, att jag hjälpt honom igenom en *mycket mörk* stund, och det skulle han aldrig förgäta.

Käraste Ida, fördöm mig, om du vill, jag kan inte hjälpa det, men från detta ögonblick blef jag medveten om att jag älskade honom. Kärleken hade väl redan länge funnits, men nu först förstod jag mitt hjärta. Jag älskade honom högre än mitt lif, jag skulle gladt dött för hans lycka,

och jag bar hans sorg som om den varit min egen.

Låg det väl någonting förvånande häri. Han var ju ännu en man i sin fulla lifskraft, bildad, älskvärd, ädel till sina tänkesätt och — hvad som kanske mer än allt annat drog mig till honom — gränslöst olycklig. Naturligtvis sökte jag dock dölja mina känslor och vara lika som förr, då vi råkades, men jag tror, att han redan nu började ana, att där ändå var någon förändring. Han kunde ibland betrakta mig så genomträngande, med en så sorgset forskande blick, och då var det svårt att inte förråda någonting.

Så småningom började han afkorta besöken i skolan, stundom blef han också borta hela veckan. Och jag — jag var så dåraktig, jag satt där och längtade och längtade efter honom, och när han inte kom, grät jag, grät så att mitt hjärta ville brista. Ibland hände det då, att han helt plötsligt trädde in, förrän spåren efter tårarna voro utplånade, och då såg han så förtvifladt olycklig ut, som om hela världens skuld legat på hans stackars böjda skuldror.

Ack, min älskade, min starka, stolta, ömhjärtade hjälte, som det grymma, obarmhjärtiga lifvet så hårdt tryckt mot jorden, du, som förtjänat att vara den lyckligaste bland de lyckliga!

Påskan inföll sent detta år. Jag hade tänkt resa till dig under helgdagarna, ty jag visste inte, hvad jag skulle taga mig till, så olycklig kände jag mig. Då kom „min vän“ — jag kallar honom

nu så i mina tankar — en dag upp till mig. Mars solen lyste grant in genom de höga fönstren i skolsalen, och jag stod och ansade mina lökväxter, krocus, konvaljer och hyacinter, som patron på Berga hämtat från sitt vackra orangeri och ställt här åt söder på en fönsterhylla, som han egenhändigt satt upp.

— Jag har ett förslag att göra er, — sade han nästan gladt. — Vill ni resa utomlands?

Jag spratt till. — Huru skulle det kunna låta sig göra?

— Jo, gamla fru Grahn från Haga har blifvit förordnad en sejour vid Rivieran för sin envisa strupkatarr och söker efter en ung flicka såsom resällskap och tolk. Ni har goda betingelser i hvarterdera afseendet, och jag har rekommenderat er. Vill ni fara?

Han såg på mig förvåntansfullt, nästan bedjande. Då visste jag att han förstått allt — att jag gifvit honom mitt hjärta och att jag var förtviflad i min hopplösa sorg. Han ville rädda mig åt lifvet och mig själf.

— Jag skall nog resa, — hviskade jag. — Mera fick jag inte fram.

— Tack. — Han tryckte stadigt min hand.

— Det är då afgjort. Skollärary Alméns äldsta dotter blir tacksam för ett vikariat till våren. Sedan få vi se oss om, jag skall utverka tjänstledighet åt er.

När han gått, satt jag länge som i drömmen. Jag ville inte få det klart för mig, att jag skulle

bort härifrån, och ehuru jag innerst visste, att det var just det bästa under närvarande förhållanden, kunde jag inte låta bli att snyfta mig till sömns den kvällen, vid tanken på att jag måste skiljas från honom.

Resan skulle ske inom kort. Jag tyckte, att jag omöjligt kunde hinna göra mig i ordning, men herr Geffert var alldeles oförliknelig; han visste råd för allt och tog alla omsorger på sig, från det största till det minsta. Jag tror visst, att ingen ung dam varit bättre utrustad för en långtur än jag. Allt hvad jag behöfde och äfven mycket, som jag icke ens kommit att tänka på, regnade öfver mig som himmelens manna utan möda och besvär, allt tack vare „min väns“ omtanke. Hela tiden föreföll han lättare till mods än på länge, ja, så att jag helt enfaldigt begynte knota inom mig och beskylla honom för att vilja bli af med mig. Nu var han åter en daglig gäst i skolan. Jag skulle se igenom alla hans resehandböcker och kartor öfver de orter, vi skulle passera, och trakten, där vi skulle slå oss ned. Han var uttröttlig i att göra mig hemmastadd öfverallt, och jag måste ständigt tänka på hvilken utmärkt ciceron han måste vara och huru lycklig den måtte varit, som fått se allt detta i verkligheten tillsammans med honom.

Slutligen kom så den sista dagen före afresan. Min nya, prydliga koffert stod färdigpackad och den lätta resväskan likaså. Jag hade tagit farväl af skolbarnen på förmiddagen och gjort en sista

spatsertur till höjden uppe vid min kära, gamla hängbjörk. Sedan satte jag mig ned och väntade, ty jag visste alldeles säkert, att herr Geffert skulle komma denna eftermiddag för att taga afsked af mig. Min aning svek ej; men det var sent, då jag slutligen såg honom skynda uppför vägen.

— Jag kunde ej såsom jag tänkt komma tidigare, — sade han brådslande, och jag märkte att han gått fort.

— Fröken Bertha hade bref att skriva, och jag ville icke lämna min hustru ensam.

Han hade med sig en reseplan, skriven med hans karaktäristiska handstil, och en Baedecker i ett förtjusande läderband. — Nu vet jag inte någonting mer, som jag kunde göra för er, — sade han fundersamt.

— Ånej, ni har nog tänkt på allt. Tro bara för all del inte, att jag är otacksam, fast jag har så svårt att uttrycka mina tacksägelse i ord.

— Åh, tala ej om tacksamhet. — Han sträckte afvärijande ut handen. — Den stannar helt och hållet på min sida. Ni anar inte, hvad ni varit för mig under den gångna tiden. Jag måste tänka på vårsolen och den knotiga hängbjörken, som ni tycker så mycket om, fröken Gunnel. Den står där ensam, ett rof för alla bistra vindar under den långa kalla vintern, men när vårsolen kommer och smeker de mossiga kvistarna, lockar den fram gröna skott i alla fall. Jag trodde redan, att vinterns köld helt och hållet dödat mig, men så kom ni och lockade fram några lifstecken

också hos mig. Det är för dem, jag ville tacka er, innan ni reste, lilla solstråle!

— Åh, herr Geffert, herr Geffert! — Jag hade kämpat tappert hela dagen, men nu brast det lös, jag visste, att det måste komma. — Ser ni då inte, att mitt hjärta håller på att brista, att jag är alldeles förtviflad öfver denna skilsmässa! Hvarför tog ni inte er lilla vackra revolver med er hit upp i dag och lånade mig den på ett ögonblick — den afskedstjänsten skulle jag skattat högst!

— Gunnel barn, ni vet inte, hvad ni säger. — Han lade sin hand lugnt och fast på min arm. — Under de första åren efter min olycka — sade han med låg röst, i hvilken det spordes en lätt skälning — låg den där lilla leksaken ni talar om ofta i min hand, ja, vid mitt af hopplöshet trötta hjärta, men jag kom öfver de stunderna, Gud ske lof, — jag kom öfver dem.

— Det är fegt att uthärda ett sådant lidande!

Han log omärkligt. — Jag tror, att det ibland fordras mera mod att lefva än att dö, — sade han stilla. — Jag har försökt lära mig att bära min börda, men i vinter har den varit mig tyngre än förr — för er skull, barn. — Han tystnade ett ögonblick och strök sakta min arm. — Jag såg, att ni led, och det var ju delvis min skuld, men jag kunde aldrig tänka — — —

Jag steg upp och stod plötsligt framför honom med flammande blickar och flygande pulsar. — — — inte tänka, att jag skulle lära mig älska er, er

den bäste, ädlaste man jag mött. Naturligtvis måste jag älska er — älska er så länge jag lever!

Där drog som en mörk skugga öfver hans panna, och ögat fick ett ångestfullt uttryck. — Min Gud — också denna kalk, — mumlade han tonlöst. Några minuter stodo vi båda så, tyst men häftigt kämpande enhvar på sitt sätt. Sedan drog han djupt efter andan och räckte mig handen. — Gud skall ej straffa er, barn, för en omedveten skuld, — sade han mycket mildt. — Ni har fått erfara lifvets största makt, och lycklig eller olycklig verkar den sanna, stora kärleken till förädling, det tror jag fast. Ni är ännu ett barn, Gunnel, en fager vårblomma, som frosten kysst, men framför er ligger lifvet och framtiden med alla sina rika möjligheter, och när sommarn uppgår en gång, skall ni längesedan hafva glömt frostnattens kyla, fastän ej hvad den lärt.

Han tog sin hatt. — Nu skall jag gå. Glöm inte, att kusken är här i morgon klockan åtta för att åka er till Haga. Jag tager ett långt farväl, ty det är en sak jag måste bedja er om, Gunnel, kom icke tillbaka till W. i höst. Ni förstår, det är inte bara för min skull; men ni är fri att gå, hvarthän ni vill, och jag — jag är bunden här, och lifvet kan ju ännu blifva långt nog.

— Men huru kan ni uthärda det? — Jag vred förtviflad mina händer.

— Ja, man har ju nog tillrådt mig att söka skilsmässa, — sade han långsamt. En man anses

icke bunden i fall som dessa, heter det. Jag har betänkt detta råd allvarligt nog, men jag har funnit, att det icke öfverensstämmer med orden i vigsellöftena — lust och nöd står där. Kanske det också kan komma ett ljusare ögonblick för min stackars Jenny någon gång, och därför måste jag vara vid hennes sida.

— Kommer ni ihåg den där boken vi läste tillsammans „Nästan en hjälte“.

— Ack, den har ingen tillämpning här, — log han matt. — Ibland håller jag på att svikta, men det finnes en, om hvilken det är sagdt: „Han bär deras bördor.“

O Ida, Ida, jag kastade mig till hans bröst och slog mina armar omkring honom. Jag sade, att jag skulle kämpa med Gud och människor och att ingen, ingen skulle slita mig från den, som mitt hjärta valt. — Men han! Han tog blott tyst mitt hufvud och lade det mot sitt bröst, tills jag rasat ut. Sedan lyfte han upp mitt ansikte, såg mig länge och djupt in i ögonen och kysste högtidligt min panna. Farväl Gunnel — stackars liten. — Gud välsigne er! —

Han var borta. Jag hörde honom låsa igen ytterdörren och såg honom gå ned för backen med sin tunga gång. Jag ville skrika af kval, men intet ljud trängde fram ur mitt beklämda bröst. Så satt jag där som förstenad, tills det blef mörkt. Jag skulle suttit där hela natten, om jag ej nödgats behärska mig för madam Fabianssons skull och gå till sängs som vanligt. Nästa dag var jag

långt borta från W., och nu är jag ännu längre därifrån, så långt, att jag aldrig, aldrig hittar vägen tillbaka. Det kännes, som om jag vore död. Tror du, att jag efter detta någonsin skall börja lefva igen? — — —

* * *

Brefvet har legat på mitt bord, utan att jag förmått afsluta det. — I dag kom jag under ett af mina långa ströftåg — jag går alltid ut, när min snälla fru Grahn hvilar sig — in i en liten mörk klosterkyrka. Det är ett vackert bruk i de katolska landen, att kyrkan alltid står öppen. Jag har tänkt därpå, när jag sett folket strömma in där, stapplande åldringar, sörjande och kvalda och mödrar med små barn.

För de gamla har templet erbjudit en skuggig, fridfull hviloplats under sitt svala hvalf. Kvinnorna ha kommit från de tränga kyffena vid smala, osunda gränder för att andas ren luft och hvila blicken vid allt det sköna, som äfven den torftigaste kyrka här innesluter. Och de sörjande — ja, de ha kanske funnit tröst, när de böjt knä vid altarets fot och försjunkna i sina böner förgätit världen omkring sig.

Jag hade varit upprorisk i mitt sinne hela våren. Jag tyckte, att Gud var en hård och grym Herre, som likasom bara af en nyck plågade de arma människobarnen här nere. Jag frågade ofta

„hvarför“, och kyrkornas språk var för mig denna tid ett okänt tungomål. Men i dag, då jag från det glödande solbaddet där ute, kom in i det lilla tysta kapellet, blef det mig med ens så sällsamt till mods.

Jag såg mig omkring. Endast några få personer rörde sig där inne. En gammal präst med silfverhår stod mumlande vid högaltaret, och längst in i den mörkaste vrån brann en lampa. Som drifven af en magnetisk kraft gick jag mot ljuskenet. Där bortom reste sig ett altare, hvars konturer först nu döko upp i skymningen. Ofvanför detta hängde ett krusifix af trä, en Kristus bild med genomborrade händer och utsträckta armar, och den lilla lampans sken föll just öfver dessa armar. Det låg någonting på en gång så bönfallande och bjudande hos dem. Jag vet icke, huru det kom sig, men nästa ögonblick knäböjde jag på den nötta bönpallen med blicken riktad upp mot dessa utsträckta, famnande armar.

Du må kalla det exaltation, öfverspändhet, hallucination, hvad du vill, men Ida, dessa armar, de öppnade sig för mig och — honom. Och i den gamla klosterkyrkan, medan en munk messade sitt „ora pro nobis“ lärde en stackars kätterska från nordens kristendomens hemlighet. Jag är mycket sorgsen ännu, men jag kan lyfta mitt hufvud och lyssna till nya röster, som gifva mig mod att lefva.

LYCKANS GUNSTLING.

Alla tyckte, att Paul Berndtson hade tur med sig, och kallade honom ett riktigt lyckans skötebarn. Det kunde visserligen förefalla som en motsägelse, ty då ett barn lämnas föräldralöst och utan huld och skydd i världen, brukar man snarare tilldela det ett annat namn. Men saken var den, att Paul genast blifvit upptagen af en hederlig bagarfamilj, som från första början älskat och omhuldat honom som eget barn.

Hans far hade varit folkskollärare i den lilla kuststaden, där han nu växte upp. Modern dog, då han föddes. Men Paul hade det nu bra ställt för sig och mådde bokstafligen „som prins i bagarbod“.

Han var ett ovanligt vackert barn med klara, oskuldsfulla blå ögon i ett rosigt mjukt ansikte, omgifvet af guldblonda lockar. Ett riktigt änglanlete sade folk. Därtill kom ett mildt, fogligt lynne utan minsta benägenhet för odygd och vanliga pojkestreck, något som synnerligen behagade hans fostermor „moster Sipelius“, som hon kalla-

des af skolgossarna. Men detta milda lynne hade troligen bland kamraterna förvärfvat honom öknämnet „fröken“ eller något liknande, om icke böjelsen för en viss harmlös humor räddat honom därifrån.

I skolan skulle han ju gå och det icke blott i folkskolan, nej, i riktiga „storskolan“ tillsammans med bättre folks barn, både doktors och apotekarns och borgmästarns, ty Paul hade bestämt skarpare läshufvud än de alla tillsammans, det ville moster Sipelius gå i borgen för. Dessutom hade han visat en riktig kärlek till böcker ända från det han kunde lägga ihop två bokstäfver. Huru skulle man då tänka på annat än att låta honom studera. Det insåg till och med mästare Sipelius, ehuru den lilla godmodiga mannen, enligt sin rappa frus åsikt, var en smula trögtänkt i högre frågor.

Hvad Paul själf angick, tog han sin skolgång som en naturlig sak, och om någon satt annat i fråga, skulle han troligen blifvit högst förvånad. Så helt hade de välvilliga fosterföräldrarna antagit sig den värnlöse utan att någonsin låta honom känna, att deras ömma omsorger för hans bästa i grunden blott voro ett påtaget kärleksverk, att det aldrig ens föll gossen in, att de skulle neka att uppfylla hans barnsliga önsknigar. Visserligen voro de äfven ganska billiga, ty Paul var ingalunda anspråksfull och visade sig dessutom så strålande glad, då man gjorde honom till viljes, att det blef ett nöje för gifvaren.

Också hos lärarpersonalen stod den flitige eleven väl, eget nog utan att därmed väcka kamraternas afund. Snarare var klassen stolt öfver hans framgångar, från hvilka en återglans tycktes sprida sig öfver dem alla. Han hade också många goda vänner och var mycket upptagen i stadens finare familjer, till utomordentlig tillfredsställelse för fostermodern, som ifrigt uppmanade Paul att „bjuda igen“ och därvid trakterade ungdomarne så rikligen med varmbröd, att de besökande förtjusta kommo tillbaka.

Sålunda hade Paul Berndtson en ovanligt glad barndom; världen hade aldrig visat sig hård mot den föräldralöse eller låtit honom känna ensamhetens tunga lott. Tvärtom var det, som skulle lifvet på mjuka armar burit honom framåt, hviskande sköna drömmar i hans öra. Paul log också mot framtiden med sitt vackra leende, som var så oemotståndligt, att det kom den trumpaste blick att ljusna. Han hade ju ock goda skäl att vara glad och bygga luftslott fulla af förhoppningar, ty det stod ju intet i vägen för det mål, han velat sträfva till så långt han kunde minnas till baka, utan tvärt om voro allas händer villiga att skjuta honom framåt, på det han så fort som möjligt måtte kunna nå det.

Paul ville bli präst, och om någonting kunnat fröjda fostermoderns hjärta, så var det just denna hans åstundan, som till punkt och pricka stämde öfverens med hvad hon själf önskat i fråga om fostersonens blifvande lefnadskall.

Moster Sipelius höll nämligen strängt på att man skulle vara „en kristen mänska“, som hon ofta och vid särskilda tillfällen betonade, om hon också afgjordt skydde skrymteri och skenhelighet. Och att Paul skulle bestiga predikstolen såsom församlingsherde var den trygga hamn, där hans lefnadsjulle, enligt hennes hopp, skulle landa och finna sin lycka.

Också i religiöst afseende tycktes han höra till de utvalda. Han hade alltid haft sin andliga syn ogrumlad, och inga tvifvel hade någonsin skymt den enkla barnatro, han som liten mottagit. Gud var en kärleksfull Fader, som städse troget vårdade sig om honom, Jesus hans äldre broder, himlen var härlig, och där bodde far och mor i säll ro, och dit skulle ock han komma en dag. Men jorden var också mycket skön, alla människor så goda och vänliga, och det var roligt att lefva.

Så enkelt tedde sig alltsammans för Paul, plikten tycktes för honom som en lek, och vägen blef lätt att vandra. I denna sinnesstämning var det således naturligt, att han tidigt tänkte sig prästämvetet såsom det mest eftersträfvansvärda, och då han under sin konfirmationstid hade som lärare en af dessa „stillta i landen“, som helt och hållet uppgick i sitt kall, stärktes han än mer i denna öfvertygelse. Blott han tänkte på huru han en dag där uppe från predikstolen skulle få tala om Guds kärlek till människorna, kunde hans eljes så lugna hjärta klappa af ovanlig rörelse.

Pauls lynne var verkligen särdeles lugnt och jämnt, till och med en smula passivt. Han tyckte ej om strid och oro och var af instinkt rädd att på något sätt uppväcka sådant, hvarför han också hellre gaf efter än väckte motsägelse, äfven om saken ej särskildt behagade honom.

* * *

Paul Berndtsons fosterföräldrar voro icke rika men hade godt sin dagliga utkomst, ty mästern Sipelius var känd i staden som skicklig i yrket. När foster-sonen slutat skolan och med glans eröfrat den blanka lyran, ville de därför äfven hjälpa honom vidare, så att han ej under studieåren skulle nödgas göra skulder.

Hvad han var lycklig, då han återkom från hufvudstaden med den hvita mössan på sitt vackra hufvud. Han såg så ung och strålande glad ut, som våren själf förkroppsligad, och innerst i de sköna ögonen fanns ett uttryck af så ädelt svärmeri, att enhvar, som upptäckte det, fängslades däraf.

„Lyckans skötebarn“ gick fram som en segerande ung konung utan att dock själf vara medveten om sin makt. Öfverallt blef han inbjuden, alla ville hafva honom med, och hans goda lynne och vackra tenor bidrog alltid till sällskapets trefnad. Det var ej många timmar om dagen han tillbragte i hemmet, men då han beklagade sig däröfver för sin fostermor, klappade hon honom

på axeln och försäkrade, att han aldrig kunde vara i bättre sällskap än med doktors ungdom och borgmästarns vackra fröknar. Gumman byggde nog hon i all tysthet sina små luftslopp för den kära fostersonens räkning. — Hvarför skulle inte Paul? . . . En så vacker och hyggelig gosse, när han blef präst i tiden . . . Hon mindes nog, huru väl upptagna prostens adjunkter alltid varit bland stadens fruntimmer. — Och moster Sipelius log småslugt, medan hon lystrade till klangen af dörrklockan ute i butiken och höll ett vaksamt öga på försäljningen.

Ja, hvarför inte? Men tillsvidare var ju Paul alldeles för ung och hade för resten aldrig haft några små förälskelser som gossar bruka. Han tyckte nog mycket om att vara tillsammans med flickor; de voro så stillsamma, och han hade aldrig älskat bullrande lekar. Men det var ingen bland dem, han särskildt skulle föredragit. Allesamman voro de snälla och trefliga. Det var hans ödmöme, då någon tillfrågade honom därom. Så förblef det också under hans studentår, när han var hemma under ferierna. Ena dagen gjorde han en lång promenad med Lilli Vik, borgmästarns äldsta dotter, den andra tog han sig en velocipedtur med apotekarns glada Helmi eller doktors yngsta dotter. Med alla tre pratade han lika intresserad och fann samma nöje i deras sällskap.

Nå, han kunde ju gärna roa sig tills vidare, tänkte fru Sipelius helt förnumstigt. Sedan, när han blifvit prästvigd, då skulle det blifva allvar

af, det lofvade hon sig. Och den dagen kom nog, tidigare än för de flesta unga män, så nitiskt hade Paul bedrifvit sina teologiska studier, och han hade tagit sin examen med bästa vitsord.

Af alla de unga män, som en solig vårdag stodo kring altaret för att vigas till prästens allvarliga kall, var där ingen som så drog blickarne till sig som Paul Berndtson. Lång och smärt och ungdomsfrisk som en vårgrön björk ådrog sig redan hans yttre företeelse uppmärksamhet. Därtill kom sedan det rena uttrycket i detta fint skurna ansiktet, som allt ännu hade något af änglatycket kvar. Det var Rafaelstypen med höghetsdraget öfver den ädelt formade pannan.

Om någon tycktes just han vara skapad till präst, till en värdig Herrens tjänare, beredd att frambära offer i Hans hus. Det var visserligen mången som velat instämna med biskopen, då han till en af de närvarande yttrade: „På lång tid har jag ej till ämbetet vigt en i min tanke så värdig ung prästman.“

Paul å sin sida var dock i denna betydelsefulla stund fullkomligt omedveten om allting annat än vikten af det kall, till hvilket han nu invigdes, och hela hans själ höjde sig i ödmjuk bön att blifva värd den höga tjänst, hvilken han ville ägna hela sitt lif.

Till oföväntad glädje för fostermodern och i full öfverensstämmelse med hans egen önskan blef Paul ordinerad till sin hemort såsom adjunkt hos sin gamle religionslärare, där han nu till en

början kunde få både råd och lärdomar för sitt viktiga kall.

Naturligtvis var moster Sipelius i sjunde himmeln, när hon första gången såg sin Paul i predikstolen i stadens egen nya kyrka och alla ortens ståndspersoner församlade för att höra honom. Det allmänna omdömet om den unge predikanten blef ock enstämmigt godt. Hans gång, hans hållning, hans vackra uttal och goda messröst, allt vann fullt bifall. Nu som alltid hade han lyckan med sig och genomgick sitt eldprof med glans.

Själftänkte han mest på huru han genom såväl sin person som sitt uppträdande skulle vara sitt ämbete till heder, och därvid skattade han högst sin gamle förmans gillande.

Paul hade ej gånghuset att tala fritt och skulle ej heller vågat försöka det, förnämligast därför, att han ansåg en utarbetad predikan, som kostat honom möda och eftertanke, värdigare den plats, därifrån den skulle höras, än det fria ordet, som visserligen kunde ljuda varmare och liffullare, men där meningarna och exemplen ofta ej blefvo valda med tillräcklig omsorg och eftertanke.

Han var också angelägen om att vid allt, som rörde ämbetet, nedlägga så mycken tid och omtanke som möjligt, ty här gällde det ju icke att skynda på för att få arbetet undangjordt, utan framför allt, att detta arbete måtte blifva så väl och samvetsgrant utfördt, som det var möjligt, antingen det nu angick gudstjänsten eller kansligöromålen.

Genom detta nit i tjänsten fann han också föga ledighet utom för ett besök då och då hos fosterföräldrarna, där han alltid var en efterlängtd gäst.

Det var ock vid dessa tillfällen fru Sipelius klokt förde talet på framtiden. Han hade nu nått det mål, till hvilket han ända från gossåren sträfvat, han var nu en man med arbete och eget bröd, hette det. Och det var godt nog att veta för de gamla. De hade ju så innerligen gärna delat med fostersonen allt, hvad de förmått, för att skaffa honom fram i världen, men han visste bäst själf, att de ingenting lagt på kistbotten mer än några fattiga slantar för ålderdomen, då far icke mer orkade med handtverket. — Här suckade gumman eftertryckligt. Och det kunde då hvar och en som hade ögon se, att han tacklat af på senare åren.

Paul var villig att medgifva allt, som mostern önskade, men hvart hon egentligen syftade, det hade han icke den aflägsnaste aning om.

— Ja, ja, — fortfor den goda frun, sedan hon ännu ägnat en hörbar suck åt mästarns tilltagande bräcklighet, — det är nog bra, att Paul kommit sig fram, men vidare måste han ännu — måste skaffa sig en bra hustru, innan de slöto ögonen till.

Den unga mannen log. Ändtligen förstod han den gamlas mening; men saken brådskade ju ej, försäkrade han och tog det hela på skämt. Detta föll dock ej fostermodern på läppen. Naturligtvis visste hon, att han hade det bra på präst-

gården på allt vis, men inte var det troligt, att de höga herrarna i domkapitlet skulle låta honom sitta där alltför länge i lugn och ro, som flugan i sockerasken. Nej, ett tu tre kom där nog tjänstekallelse till Gud vet hvilket afsides hörn af landet, och då gällde det att kuska af och slita ondt och vantrifvas i ensamheten.

Gumman drog efter andan, så ifrigt hade hon talat.

— Kära moster, — Paul klappade henne lugnande på handen, — skall man bort härifrån, kanske långt nog, som du profeterar, tycker jag, det vore allra klokast att resa allena. Det är föga angenämt för en ung hustru att „kuska“ af landet rundt, genast hon gift sig; vida klokare synes mig därför den präst, som helt lugnt väntar med bröllop, tills han fått en stadigvarande plats.

Moster tog eld. — Du talar, som du har förstånd till, — sade hon hetsigt. — Om en flicka tycker om en karl, är hon villig att följa honom till världens ända, det må väl jag som kvinna begripa.

— Nå, nå, — log Paul som ogärna väckte motsägelse, isynnerhet då det gällde hans välmenade fostermor. — Det kan nog allt ha sin riktighet, och jag har verkligen alls ingen erfarenhet i det afseendet, men ser moster, hvad skall jag nu egentligen taga mig till, då jag inte känner en enda flicka, som jag tror skulle bry sig om mig.

— Men det gör jag, — sade fru Sipelius smått triumferande. Nu väntade hon alldeles säkert, att

Paul skulle visa så mycket intresse för denna angelägenhet, att han åtminstone skulle fråga efter ett namn, men han log blott fortfarande och föreföll icke det minsta nyfiken att få höra några närmare detaljer angående den kunskap, hon tycktes sitta inne med.

— Du skulle visst trifvas med att bo i någon bondgård med kalla rum och fönsterdrag och ingen, som såg efter dina kläder, — sade hon harmen öfver hans passiva lugn. — Jag har minsann skämt bort dig tillräckligt, och så gjorde fru Mohell där i Helsingfors med. Hon höll dig ju som en prins, och prostinnan håller ut på samma sätt. Och så kan du inbilla dig, att du kan reda dig utan en hustru, som sköter om dig, när du kommer utfrusen hem från socknebuden. Nej pass, kära Paul, en hustru behöfver du, och tacka du din Gud och skapare, om hon därtill är förmögen och en bra människa.

Paul följde inte längre riktigt med, han hade kommit att tänka på ett papper, som han lofvat en person att få uttaget från kansliet innan kvällen, och han fick med ens brådtom att taga farväl.

Detta var första angreppet på fästningen, och såsom nämndt fäste Paul ej vidare afseende därvid. Men då fru Sipelius under tidens lopp idkeligen fortsatte med sina mer eller mindre förklädda antydningar, klarnade det till slut för honom, att där verkligen måste ligga någonting till grund under allt detta prat. Och han hade rätt.

Närmaste granne till bagar Sipelius lilla grön-målade hus med butik utåt gatan var rådman Talléns gård. Ägaren själf, gamle Tallén — han hade alltid fått sig tilldeladt samma epitet, till och med då han en gång i världen verkligen tillhörde ungdomen — hade dött för några år sedan och lämnat sin änka och enda dotter i okvald besittning af egen gård och en vacker förmögenhet. Familjen hörde visserligen icke till grädden i stadens något exklusiva societet, ehuru den ansågs högst aktningvärd. Men förhållandet var, att rådmanskan före sitt giftermål varit rätt och slätt tjänarinna, och om också den förträffligaste i sitt slag och betrodd i huset såsom vårdarinna på dödsbädden åt rådmannens gamla mor, så hade stadens verkliga damer i alla fall inte lätt att glömma hennes „ursprung“, som borgmästarinnan uttryckte sig, oafsedt att den beskedliga fru Tallén var i afsaknad af andra intressen än „pigor och att kluta golf“ — allt enligt borgmästarinnan.

Hvad rådmannen själf beträffade, hörde han ingalunda heller till de fina. Tvärtom var han ganska ohyfsad och rå och förstod sig på föga annat än att knoga ihog pengar och tömma sin tuting på stadskällaren. Men i båda dessa stycken var han visserligen öfverlägsen mången annan. Då han emellertid till följd af den senare egenskapen ådrog sig den långvariga sjukdom, som bröt hans jättelika kroppshydd, hade han, tack vare den förra, höjt sig till en af stadens rikaste borgare.

Nu föll det sig så, att fru Sipelius redan af gammalt var bekant med rådmanskan Tallén, som i sin senare upphöjda lefnadsställning aldrig glömde forna bekantskaper och särskildt tacksamt mindes trefliga pratstunder i bodkammaren, där kaffe med dopp af mästars bästa fabrikat alltid kom fram, då „jungfrun“ från Talléns gjorde sig ärende till butiken.

Tack vare dessa gamla förbindelser, hade de båda fruarna fortfarande många beröringspunkter. Och då Pauls fostermor med förkärlek beskref hans förtjänster och goda egenskaper, talade rådmanskan gärna om dottern Almas husliga dygder och fromma sinnelag. — Så duktig som hon var i kök och skafferi, fanns det visst icke många, — förklarade den ömma modern stolt. — Hon kunde vända sina händer till så godt som hvad som helst. Inte för att hon behöfde det, nej bevars, det hade gubben då sørjt för, att hvarken hon eller Alma skulle komma på bar backe. Hon skulle inte tvingas att äta andras bröd.

Rådmanskan lyfte en talande blick mot höjden vid minnet af sitt eget öde, som likväl tagit en rätt lyckosam vändning, om man undantager „gamle Talléns“ tyranni.

Kort om godt, den som slapp att tjäna, kunde som matmor en gång nog hafva godt af husliga talanger, det var slutresultatet af fru Talléns resonemang. Och om hennes Alma inte var någon lärd dam, så var hon som klippt och skuren till

hustru, och den, som fick henne, blef inte lottlös i något afseende.

Fru Sipelius nickade med öfvertygelse. Då detta samtal ofta upprepades, alltid i ett visst sammanhang med „unga pastorn“, var det ej underligt, om den praktiska fostermodern knöt ihop ett och annat vid den refrängen.

Det var allmänt känt, att fru Tallén hyllade prästerskapet som det främsta af alla stånd. „De äro riktigt mitt folk“, — brukade hon säga. Efter rådmannens frånfälle blef hennes gård ett sannskyldigt prästhärbärke för alla resande predikanter, såsom vid biskopsvisitationer, prästmöten m. m. Aldrig var rådmanskan heller lyckligare, än när hon fick berätta, huru pastor A. trifdes bra i hennes hörnkammare eller hvad pastor B. sagt om hennes kaffe. Det var därför lätt för fru Sipelius att inse, hurusom en präst framför alla andra vore den mest välkomna mågen i granngården. Och hvarför skulle då inte Paul kunna bli den utvalde?

Visserligen svindlade det litet för henne, när hon tänkte den tanken till slut, men omöjlig föreföll den ingalunda. Hvilken himmelens lycka i alla fall att få en rik hustru likasom kastad i famnen på sig. Gumman måste stundom i sitt hjärtas glädje fälla några stilla tårar och med knäppta händer tacka vår Herre, som ville ställa det så bra för hennes skyddsling. Ja, det var för märkvärdigt, huru allt gick väl för Paul.

Han var nog inte förgäfves söndagsbarn, som hans egen mor antydt på dödsbädden.

Hvad den tilltänkta bruden angick, så var det sannerligen inte mycket att säga om henne. — „Hon har aldrig blifvit van vid fåfänglighet“, — sade hennes mor med from egenkärlek, hänsyftande på sin uppfostringsmetod. Visst var, att Alma Tallén aldrig vetat, hvad ungdom eller ungdomsglädje egentligen betydde, uppvuxen som hon var i ett hem, tomt på alla ideella förutsättningar, och under de tidigare lefnadsåren nedtryckt under en rå och obildad fars hårda behandling. Hennes enda intresse blef då att liksom modern sent och bittida besöka bibelförklaringar och höra olika predikanter, hvaraf hon äfven erhöll samma uppfattning som denna, nämligen att sätta herrar präster framför alla andra i denna värld.

Åren hade glidit bort för Alma Tallén, och ehuru rådmanskan ännu till följd af gammal vana betraktade henne som „bara barnet“, hade hon redan sett sin trettionde födelsedag förgå som alla de öfriga, och vid denna tid föreföll hon till utseendet till och med något äldre, än hvad dopattesten sanningsenligt uppgaf, tack vare sin vissnade hy och den något framåt lutande gestalten. Håret var färglöst, och de ljusa ögonen höll hon ständigt nedslagna. Det fanns verkligen ingenting utprägladt hos den kvinna, fostermodern utsett åt sin skyddsling, icke ens den godhjärtenhet, som i verkligheten förefanns, ehuru allt personligt hos henne tidigt blifvit så nedtryckt, att hon numera

blott var ett osjälfständigt aftryck af sin närmaste omgifning. Men allt detta betydde ingenting för moster Sipelius, i hvars ögon hennes betydelse som en rik arftagerska gaf det största behaget och var det, som förnämligast gjorde henne så utomordentligt värdig att blifva den käre Pauls ledsagarinna genom lifvet.

Slutligen lät hon också sina länge fördolda planer komma i dagen och anförtrodde oförbehållsamt fostersonen de lysande utsikter, som öppnade sig för honom, om han blott följde hennes visa råd och Guds fingervisning, som eget nog alldeles tydligt pekade åt samma håll som hennes hjärtas åstundan.

Paul spärrade upp sina vackra blå ögon af häpen undran, då han äntligen fick klart för sig hela sammanhanget. — Alma Tallén? — Han ryckte till omärkligt. Var det henne fostermodern hela tiden syftat på?

— Alma Tallén, — upprepade fru Sipelius med en knyck på nacken, svagt medveten om att det i Pauls tonfall låg en liten skymt af motsägelse, — hvem annan. Har du verkligen aldrig tänkt på henne?

Nej, det kunde han då sanningsenligt förneka.

— Det var eget, det, och ni som ändå varit både grannbarn och lekkamrater. Mins du inte det mer?

— Hm — Paul såg litet förvånad ut. — Hur skulle jag kunna påminna mig någonting sådant.

Alma Tallén var ju längesedan fullvuxen, då jag var bara en pojkytting.

Fru Sipelius fick med ens två bjärta, röda fläckar på de något skarpa kindknotorna. — Åh inte är den åldersskillnaden att tala om, — protesterade hon. — En flicka blir bara mycket tidigare stor och förståndig. — Paul teg utan att se öfvertygad ut.

— Några år mer eller mindre göra för resten intet till saken, — förklarade fostermodern en smula eftertryckligt. — Det är då visst och sant, att gubben och jag alltid kommit väl öfverens, fastän han är sina modiga femton år äldre än jag. — Och moster Sipelius såg triumferande på Paul, som om hon nu kommit fram med ett riktigt dräpande argument. — Alma Tallén är dessutom den bästa flicka jag känner.

— Det betviflar jag ingalunda.

— Nej, och du kan det inte heller, ty det vore orättvist. — Hon har ett hjärta af guld och är en varm kristen.

Klokt nog betonade hon icke de världsliga förmanerna vid första anloppet, men senare hette det: „Med en sådan hustru behöfde du, min kära Paul, aldrig slita ondt, hvart de än skickade dig. Då man har medel, kan man alltid ställa det bra för sig, och då Alma inte heller är någon barnunge, som är rädd för flyttningsbråk utan van att taga uti, när det gäller, svarar jag för, att du slipper allt besvär i den vägen.

Paul svarade föga eller intet på alla dessa utläggningar, satt bara stundom och undrade öfver

huru mycket folk kunna „sätta ihop“ i sin välmening. Men droppen urholkar stenen, heter det ju, och fru Sipilius hade en otrolig uthållighet i fråga om sitt älsklingsförslag, ett giftermål mellan fostersonen och rådmanskans dotter. Dag efter dag, vecka efter vecka förde hon talet därpå och vande så småningom Paul vid den tanke, som till en början föfefallit honom hardt när otrolig.

Det gick visserligen icke fort för honom att komma därhän, men fostermodern var både klok och ihärdig, och till bundsförvant hade hon det medvetandet hos Paul själf, att han stod i en oersättlig tacksamhetsskuld till dem, som alltid varit honom i föräldrars ställe och så troget hägnat hans skyddslösa barndom. Här var nu ett tillfälle att i någon mån återgälda deras kärleksfulla omsorger, ty nu visste han ju, hvad som var åtminstone fostermoderns käraste önskan, på samma gång han förstod, att en vägran att uppfylla den skulle orsakat henne både smärta och grämelse.

Han behöfde emellertid icke förhasta sig, då det gällde ett så afgörande steg. Han var ju ännu så ung och hade tiden för sig. Så blef året nästan fullt, utan att saken kommit närmare sin fullbordan, om man ej vill räkna med att slumpen hade en hemlighetsfull förmåga att ständigt sammanföra den unga prästen med den af fru Sipilius utkorade, antingen vid bibelmöten, i hans söndagsskola, där Alma Tallén för första gången anmält sig som lärarinna, eller hemma hos rådmanskan på små kaffebjudningar, där denna så

ödmjukt bad pastorn „läsa ett Guds ord för några vänner“.

Inte för att han vid dessa tillfällen kom i något närmare samspråk med fröken Tallén, därtill var hon alltför blyg och tillbakadragen, men ju mera han såg henne, desto mer kände han sig öfvertygad om att fostermoderns berömmande omdömen angående henne voro fullt rättvisa. Hon var säkert en god, en stilla och from kvinna, just passande till prästhustru. Och så litet egenkär Paul än var, måste han se, att han i Almas ögon var ett föremål för den högsta beundran, blandad med ej så litet vördnad.

Han visste egentligen ingenting om kärleken, allra minst den berusande sällhet den kunde innebära, och åtskilliga yttranden af kamrater hade nästan kommit honom att hysa en viss fruktan för denna känsla, likasom för passionernas språk i allmänhet, hvilket var så fullkomligt främmande för hans lugna, lidelsefria temperament. Han började tro, att äldre, mer erfarna personer i det hela hade rätt, och en liten fridfull prästgård med den stillsamma Alma Tallén som värdinna syntes honom alltmer som ett ganska eftersträfvansvärdt mål.

Lugn och ro, det var hvad han helst begärde af lifvet, och det skulle han säkert få njuta vid Almas sida. Hon hade ingenting häftigt eller stormande, hvarken i sätt eller sinne, och om hon icke heller tycktes hafva alltför mycket att säga — nåväl, så kunde han så mycket snarare lefva

i sin egen inre värld, där han ändå trufdes allra bäst.

Paul var i högsta grad opraktisk, och delvis till följd därpå var han icke heller egennyttig, så att det världsliga goda, en rik hustru medförde, skulle kunnat inverka på honom, men han hade bekväma vanor, tyckte om hemtrefnad och komfort, tack vare alla de moderliga kvinnor, som hittills hållit sin hand öfver honom. Och när fostermodern i drastiska färger skildrade en medellös prästfamiljs förhållanden, där husfadern förgäfvades sökte uppfostra den växande barnskaran till utkomst i lifvet, erfor han kanske ett visst obehag, såsom vid beröringen af ett okänt ondt, utan att reflektera öfver att målningen var starkt färglagd för att verka så mycket eftertryckligare.

Allt detta sammanlagdt inverkade emellertid på honom, och då härtill kom, att fru Sipelius på våren en gång häftigt insjuknat och därvid mycket ordad om att hennes ögon väl aldrig skulle se fostersonens framtida lycka betryggad, fattade Paul sitt beslut och bad fostermodern blifva hans „böne-man“ hos Alma, eller rättare hos hennes mor, ty det visste han, att rådmanskan alltid var van att hafva första ordet i viktiga frågor liksom att Alma var en lydlig och undergifven dotter.

Sålunda kom förlofningen till stånd till mycken förnöjelse både i bagargården och hos grannarna. Också prosten och prostinnan, ett gammalt äkta par, som lefvat länge och lyckligt tillsammans och därför funno en ung mans största sällhet be-

stå i „ett godt giftermål“, gillade i allo Pauls förståndiga val. Men stadens damer sågo förbindelsen med mer eller mindre ogillande blickar, isynnerhet de mer ideellt anlagda, som aldrig kunnat föreställa sig, att en man, sådan som pastor Berndtson, skulle tänka på jordiska fördelar i fråga om äktenskap. Ty sålunda uppfattades saken af de flesta äldre, medan de unga, som svärmat för Pauls ögon, funno all den poetiska glansen kring hans person med ens utslocknad. — Att gifta sig med den där Alma Tallén, gamla fula människan — usch, hvad han visade dålig smak. — Han sjönk helt plötsligt från den piedestal, dit man utan hans egen vetskap ställt honom. Men världskloka personer menade, att den unga prästen var vida mer praktisk än någon kunnat förmoda och att han nu slagit ett duktigt rekord för sin framtids be-tryggande.

Paul själf hörde aldrig något af dessa olika om-
dömen. Han hade alltid varit en smula oförstående för lifvet omkring sig och lefde nu såsom förr mest i sitt arbete och sina drömmar, tacksam på sitt lugnt passiva sätt för sin blifvande svärmoders öfverflödande välvilja och sin trolofvades stillsamma hängifvenhet, samt glad öfver fosterföräldrarnas innerliga belåtenhet med hans fattade beslut.

* * *

Pastor Berndtsons bröllop försiggick i all stillhet. Prosten förrättade vigseln och höll ett vackert tal till brudparet om inbördes trohet och kärleksfull

fördragsamhet, som lockade strida tårar ur rådmanskans ögon, och kom moster Sipelius att med vänligt öfverseende draga sig närmare den lille saktmodige bagarmästarens sida.

De nygifta skulle till en början bo hemma hos fru Tallén, som hade rum nog i sin gård, medan Paul fortfarande skötte sin befattning i prästgården, dit man från staden hade blott en tio minuters promenad. Och nu hade han då, enligt fostermoderns utsago, nått målet för sina djärfvaste förhoppningar. Hon drog riktigt ett andetag af lättnad, då hon kom hem från bröllophögtiden. Satt han inte nu där, den fattige och föräldralöse, i rikedom och välmakt. Ja, vår Herre hade då fört fram honom i världen på allt sätt, menade den goda gumman och glömde alldeles, att hon själf skjutit på af bästa förmåga, åtminstone i fråga om giftermålet.

Ja, Paul hade det bra. Han tänkte på det mången gång under denna tid. Han saknade ingenting, och i hemmet täflade moder och dotter att tjäna honom och i hans ögon läsa hvad han möjligen ännu kunde önska för sin trefnad och bekvämlighet. Han var riktigt rörd öfver denna öfverflödande välmening och försökte å sin sida återgälda den genom att vara så fredlig och medgörlig som möjligt, något som med hans lynne föll sig ganska lätt.

Ibland tyckte han nästan, att hans tillvaro löpte i alltför mjuka gängor, det var, som om han vandrat på ejderdun, så ombonadt och skyddadt var

hans dagliga lif för alla de små förtretligheter och obehag, som falla på andra dödligas lott. Och detta till följd af hans omgifnings påpasslighet att lyfta undan alla stötstenar från hans väg. Ingenting var godt nog för „vår pastor“, som de i sin förtjusning benämnde honom, och därför måste han äfven så vidt möjligt skonans för allt oangenämt, som kunde rubba hans lugn. Och så förberedde och utstakade de allting för honom, så att han bara hade att taga emot färdigt utan minsta möda eller ansträngning.

Paul tyckte, att han aldrig ens kunnat drömma om ett så bekvämt lefnadssätt, men då det nu en gång fallit på hans lott, tog han det allt mera som en själffallen sak, ju längre tiden skred framåt. Det syntes också på hans yttre uppenbarelse. Han började lägga på hullet, tack vara rådmanskans och fru Almas förenade kulinariska bemödanden. Och moster Sipelius småskrattade af belåtenhet. Man kunde ju riktigt se på honom, att han måste godt, menade hon.

Den enda malörtsdroppen i lyckobägaren var blott, att det inte såg ut att behövas någon vagga i den nya prästfamiljen, och det ehuru fostermodern gärna velat heta farmor, och rådmanskan i god tid lagt undan både ett och annat för de blifvande barnbarnens räkning. Men de hoppades på framtiden och tröstade sig med att den jordiska sällheten aldrig får vara utan brist.

Längre fram fann fru Sipelius likväl ett och annat att klandra hos den kära Alma, som hon

en gång uppställt som ett riktigt mönster i Pauls ögon. Ingen såg väl hellre än hon, att han blef omhuldad och betjänad, men när man som Alma gjorde sig till ett „sjåp“ och fjäskade omkring sin äkta man, som om han varit en knähund eller en silkeskanin, så kunde ju hvarje förnuftig människa inse, att det varslade om att en sådan hustru aldrig skulle få vyssa ett barn på knäet. Det vågade hon likväl inte väcka fråga om med rådmanskan eller fostersonen, endast pastorskan fick ibland en och annan antydning därom, och mästern ensam mottog hennes fulla förtroende. Hvad fru Alma själf beträffade, tycktes hon ingenting sakna, så upptagen var hon af att sörja för Pauls välbefinnande, hvilket föreföll att vara allt hvad hon begärde af livets lycka.

Så fortgick det några år framåt, tills ortens vördnadsvärde gamle kyrkoherde afled. Naturligtvis hoppades nu både rådmanskan och Pauls fosterföräldrar, att den omtyckte adjunkten skulle blifva tillförordnad som hans efterträdare i tjänsten, men höga vederbörande bestämde det annorlunda. Och tvärt emot förmodan gick nu fru Sipelius profetia i fullbordan i så motto, att pastor Berndtson erhöi förordnande till en aflägsen landsort.

Slaget kom oväntadt och till stor grämselse för hans närmaste, men för Paul själf betydde hans aktade förmans bortgång mer. Han hade ju redan vistats så länge i hemstaden, att dess innevånare kanske redan tröttnat på att höra honom. Det kunde därför vara nyttigt för dem att höra

en ny predikant, likasom för honom att förkunna ordet i en annan församling.

Moster Sipelius var i synnerhet otröstlig, ehuru hon en gång varit den första att förutsätta just det, som nu inträffat. — Jag får visst aldrig mer se dig, — knotade hon. — Och farsgubben lutar mot grafven, allt hvad det hinner.

Rådmanskan å sin sida tröstade sig med omsorgen om gård och grund och sina små processer, gummans svaga sida — sak samma, om hon vann eller förlorade. Alma åter vaknade till ovanlig verksamhetsifver vid de nya anspråk, som ställdes på henne. För att skona Paul, tog hon hela flyttningsbestyret om hand med en omtanke och praktisk blick, som var förvånande. Och medan den unga pastorn tillsammans med den nye kyrkoherden ordnade allt, som hörde till hans ämbetsåligganden, bar hon tyst och stilla omsorgen för allt det öfriga. Paul måste riktigt förundra sig öfver henne, och hans uppriktiga tacksamhet blef för pastorskan den rikaste ersättning för all hennes möda.

Också i det nya hemmet utvecklade fru Alma, blifven själfständig, en märkvärdig ifver i husliga värf. Hon, som från barndomen endast lefvat i staden, ägnade sig nu med förtjusning åt alla landtliga sysslor. Och den förr så tystlåtna varelsen blef helt vältalig, då hon fick berätta om kor och får och prisa hönsens värplust och grisarnas fetma.

Paul besannade till fullo denna tid sin foster-mors beröm angående Almas duglighet, det var nog inte öfverdrifvet. Han upprepade detta mycket ofta och försökte ständigt visa sig belåten och tacksam för hvad hon gjorde både för honom själf och deras hem. Men den enslighet de nu lefde i — han var nämligen den enda prästen på orten, och några ståndspersoner funnos där ej — lät honom för första gången känna, huru föga sällskap han hade af sin hustru.

Han hade under hela sitt lif aldrig saknat kamrater, hvarken i barndomen eller uppväxtåren, och om äfven hemmet ej ägt betingelser att följa med hans utveckling, fann han städse sympati och förståelse hos vänner och lärare, så att han aldrig varit i afsaknad af liktänkande.

Särskildt såsom präst hade han hos sin förman mött den fullkomligaste öfverensstämmelse i åsikter och erhållit en på rik erfarenhet grundad ledning, som han hela sitt lif skulle hafva nytta af.

Om han den första tiden af sitt äktenskap trott sig hos Alma finna någon förståelse för sina intressen, hade han snart insett sitt misstag, insett att det deltagande hon tycktes visa hans meddelanden om det, som rörde sig inom honom, blott hade sin rot i hennes hängifna beundran för hvarje ord, som gick öfver hans läppar, antingen han talade, eller som det stundom händt, läste upp någon bit af en älsklingsförfattare.

Då hade han emellertid på annat håll sökt och funnit ersättning, för hvad han saknade i hemmet.

Nu var det annorlunda. Här fanns nämligen ej en enda människa, med hvilken han kunnat samtala i ämnen, som lågo honom om hjärtat. Husbönderna på orten voro visserligen ganska uppupplysta, de resonerade klokt i jordbruk och politik, samt äfven i åtskilliga sociala frågor, men olyckligtvis lågo pastorns intressen icke åt dessa håll. Han var nu en gång en ideellt anlagd studiemänniska och estetiker, en tänkare, ej så litet svärmiskt anlagd, med en lifssyn, som höjde sig vida öfver den vanliga omgifningen och här ännu mer än annorstädes.

Grannarna förstodo snart huru det var fatt. De tyckte, att pastorn var en fin och artig herre, men hans ärliga försök att sätta sig in i deras tankegång och förhållanden visade sig alltid mer eller mindre misslyckade. De vände sig således snarare till hans hustru i alla praktiska saker, och så blef Paul lämnad allena med sina böcker och studier, hvilka under de två följande åren blefvo hans enda egentliga sällskap.

* * *

Pastor Berndtson satt vid sitt skrifbord, sysselsatt med predikan för den kommande söndagen, men ofta stannade pennan sin rasslande gång öfver pappret, och blicken flyttades från arbetet ut genom fönstret öfver de snöklädda fälten och skogarna, som bortom dem begränsade utsikten.

Han hade nu varit präst i fem år. Fem år — i hans föreställning tycktes de minst fördubblade, så lång hade tiden här borta i ödemarken förefallit honom. Af den jublande vårglädjen i hans blå ögon fanns intet spår kvar, snarare låg det någonting tungt och melankoliskt i deras uttryck, isynnerhet i stunder som dessa, då han begrundade den text, han skulle utlägga för sina församlingsbor. Han kunde icke finna de rätta orden. Då han talat där hemma, hade han alltid känt sig förvissad om att vara förstådd, åtminstone af största delen bland åhörarne. Där fanns så att säga resonans för hvad han ville säga, och han kunde utan tvekan anföra ett eller annat citat ur någon andlig skriftställares verk, säker om att många kände till det eller åtminstone uppfattade det.

Här var allt annorlunda. Huru mycket han än bemödade sig om att tala enkelt och begagna liknelser ur hvardagslifvet, ville det ej lyckas honom. Han märkte, att församlingen var oberörd, och det saknade gensvaret inverkade i sin mån på predikanten. Så fort han begynte nedskrifvandet af en ny predikan, blef han illa till mods och kände sig oviss, huru han skulle ställa sina ord, för att man skulle begripa honom. Denna misstämning och oförmåga blefvo honom nästan en samvetssak. Han hade verkligen den bästa vilja i världen, det visste Gud, till hvilken han uppsändt så mången brinnande bön. Men sin egen andliga brist att fylla det kraf, förhållandena här fordrade af honom, kände han alltmer med tryckande tyngd.

Just denna kalla vinterdag, när himlen hängde så enformigt grå öfver den frusna jorden, tyckte han mer än någonsin, att hans själ var lika stel och kall som den hårda marken under drifvan; skulle väl en ny vår med värme och lif mer uppgå för honom. Hvert han än blickade, utåt eller inåt, såg allt lika dödt ut. Det tysta, ensliga skrifrummet föreföll honom nästan som en graf, och utom sin dörr kände han sig ännu mera fattig till själen än här inne. Ja, till och med Almas bestyr samma välmening hade under årens lopp blifvit honom en börda, som han ibland trånade efter att kunna afskudda sig, och trots sitt lugna lynne fick han numera ofta bekämpa en viss nervös retlighet, då denna välmening tog sig alltför lifliga uttryck.

Han var ju i grund och botten opraktisk, det erkände Paul gärna, äfvensom att han i många afseenden njöt af den bekvämlighet lifvet erbjöd honom. Men att ständigt få allt likasom färdigt verkade i längden förslöande, det kände han. Ofta påminde han sig därvid ett yttrande af den gamla smeden där hemma, då skolpojkarne stodo vid hans städ och betraktade de sprakande gnistorna: — „Goda verktyg rosta bort, om de inte brukas.“ — Nu fruktade han, att någonting liknande så småningom skulle inträffa med de praktiska möjligheter, som kunnat upparbetas hos honom.

Till denna punkt hade han hunnit i sina tunga betraktelser, då han långt borta på vägen öfver fälten upptäckte en liten gestalt, som knogade

framåt med en väska öfver axeln. Det var postbudet. Här i ensamheten på landet var ankomsten af bref och tidningar par tre gånger i veckan — denna kanalförbindelse med tidens ström där ute — alltid en efterlängtnad tilldragelse. Men i dag, då han såg den mörka figuren där borta mot den hvita snön, erfor han en så underlig förnimmelse. Först sammandrogs hjärtat alldeles krampaktigt, sedan vidgades det plötsligt, och när han andades djupt, kändes det så underbart lätt.

Kort därefter kom pastorskan in med posten. — Förlåt, om jag störde dig, kära Paul!

— Störde? Du vet ju, huru jag alltid längtar efter väskan och aldrig kan få den fort nog, — sade han en liten smula retligt, då han ifrigt grep efter den och drog fram ur dess djupa gömma både bref och tidningar. De senare lades litet å sido, medan Paul vände på ett stort kuvert med samma besynnerliga förnimmelse som nyss.

— Det där brefvet är säkert från domkapitels-herrarna, — sade Alma med den halfhviskande röst, hon antagligen med något slags förnimmelse af studerkammarens helgd alltid använde här inne.

Paul svarade ej. Han hade hastigt brutit sigillet och flög nu med blicken öfver de glest skrifna raderna, medan en varm purpurvåg sköt upp i hans kinder. — Det är assessor T., som föreslår mig en flyttning till X X X stad. Där är prästbrist för närvarande och skulle behöfvas någon äldre, säger han, och T. har förelagt saken för biskopen. Den hederlige assessorn! Så slipper

jag ändå till slut min förvisning. — Det låg jubel i Pauls röst, och nu förstod han den aningsfulla rörelse, som nyss genombäfvat honom.

Fru Alma stod och fingrade på det tomma kuvertet, som Paul kastat ifrån sig på skrifbordet. — Det blir då kanske fråga om den där flyttningen redan i vår?

— Nej tidigare, hoppas jag. — Han såg ej upp, och icke ens tonfallet i hennes röst påminde honom om att hans hustru möjligen icke delade hans glädje öfver det budskap, han nyss mottagit. I denna stund tänkte han endast och uteslutande på sig själf.

Pastorskan gjorde heller ingen anmärkning öfver det, som skett, men när hon lämnade rummet, tänkte hon med tårade ögon på sin präktiga ladugård, det nya hönshuset och gässen, som hon just börjat föda upp. Allt detta måste hon nu lämna för att flytta till en stad och därtill en främmande stad, där hon kände ingen och icke skulle hafva någonting treffligt att syssla med. Stackars Ilmar och Citrona, hvem skulle nu profmjölka dem och dela ut extra kost åt favoriterna. — Hon suckade tungt några gånger, men sedan kväfde hon gråten och gick ut för att i stillhet uppgöra planen för den stundande flyttningen. Eftersom Paul var lycklig, så var ju allting i grund och botten bra, och såsom det skulle vara. Och Paul, han satt kvar vid skrifbordet, uppfylld af nya, ljusa tankar, och drömde om den verkningskrets, som väntade honom. Våren hade helt plötsligt kom-

mit, i trots af vintern, som ännu låg tungt rufvande där ute. Ett nytt lif grydde öfver hans nyss så döda tillvaro.

* * *

Han hade aldrig ens kunnat tänka sig det, men nu först här i X X X stad kände Paul, att han kommit på sin rätta plats. Genast vid första mötet med sin kamrat på ämbetslokalen erfor han en sympatisk rörelse, som blott ökades vid den närmare bekantskapen, och samma känsla fyllde honom ofta senare, då han kom i beröring med församlingsborna.

Öfverallt idel vänlighet och förståelse, särskildt i andligt afseende. Lifvet här blef honom så lyckobringande, att han kände sig lika varm till själen som de allra första veckorna efter prästvigningen.

På denna ort fanns en hel krets af likatänkande, kloka upplysta kristna, som sökte sanningen och gärna samlades kring Guds ord och till samtal i andliga ämnen. Hans ämbetsbroder, pastor Walle, hade hittills ledt dessa små möten. Han var en synnerligen älskvärd människa, en af dessa ödmjukt troende, på hvilka psalmistens ord hafva sin fulla tillämpning: „När de gå genom jämmerdalen, göra de den rik på källor.“ Ty på sitt stilla sätt hade han varit mången törstande ande till vederkvickelse. Men till följd af pastor Walles

anspråkslöshet, och i anledning af den tjuvningsmakt Paul alltid omedvetet tycktes utöfva på dem, med hvilka han kom i beröring, drog Walle sig omärkligt åt sidan för att lämna företrädet åt den rikt begåfvade kamraten. Sålunda blef pastor Berndtson snart medelpunkten i kretsen och själf besjälad af ett nyväckt andelif, som kom hela hans inre att höja sig i lofsång och bön öfver den oanade sällhet, han erfor.

Sammanvaron med personer, hvilkas idéer och sympatier tycktes så helt gå upp i hans egna, kommo de enkla bibelmötena att framstå såsom högtidsstunder i hans nuvarande lif. På dessa möten var det äfven han impulsivt begynte tala fritt till de församlade med sådan framgång, att han från detta ögonblick aldrig mer begagnade sig af skrifna anteckningar, icke ens i predikstolen. Det var, som om den andliga improvisationens gåfva plötsligt och oväntadt tillfallit honom.

Då han nu påminde sig sin sinnesstämning borta i „ödemarken“, som han alltid benämnde den lilla prästgård, de lämnat, och jämförde den med det närvarande, kunde han ej annat än glädjas, samt fatta det fasta beslutet att använda allt, som tillfallit honom, för att ära och tjäna Gifvaren däraf. Vål hade hans tro alltid varit varm och tilliten till Guds kärlek i Kristus Jesus orubbad, men nu var dock allting vida annorlunda, ty aldrig hade han förr känt sig vandra så steg för steg inför sin himmelske Faders ansikte. Han tänkte ofta, att flyttningen hit verkat en förnyelse af hans

andliga lif och att han därför nu likasom vändt ett nytt blad i lefnadens bok.

I fråga om hemmet och förhållandet till hustrun förblef dock allt oförändradt. Han fäste sig icke ens vid, att hon åter här på den främmande orten likasom krupit in i sitt skal. Då Paul någon gång uppmanade henne att röra sig utomhus eller söka sällskap, skakade hon blott på hufvudet och menade, att det var bäst för henne att stanna hemma. Och då han aldrig saknade hustrun i den krets, där han själf fann sig så väl, sökte han ej att öfvertala henne. Några människor äro ju enstöringar till sin natur, andra skygga för beröringen med människor i allmänhet, och Alma hörde visst till endera af dessa kategorier, tänkte han.

Emellertid var det ett föremål för ständig undran hos hans nya vänner, huru den rikt begåfvade mannen, så intagande äfven till det yttre, kommit att förena sitt öde med en så mycket äldre och så synnerligt osympatisk kvinna som fru Alma. Till en början hade de dock försökt närma sig henne och vänligt draga henne in i det umgängeslif, som genast blef pastorn så kärt, men då alla deras bemödanden strandade mot pastorskans omöjliga blyghet och utomordentliga tafatthet, drogo de sig taktfullt tillbaka och lämnade henne åt den afskildhet, som mest tycktes behaga henne.

Då Paul ibland kände ett oafvisligt behof att återgälda den gästfrihet, han i så rikt mått åtnjöt hos de flesta i staden, sökte hans hustru likväl, så godt hon förstod, gå hans önsknings till mötes

genom att hålla storstädning och laga en oändlig myckenhet mat, allt efter rådmanskans matsedlar, då hon tog emot herrar präster i forna dagar. Men hvad värdskapet angick, fick pastorn alltid sörja därför ensam, eftersom fru Alma aldrig hade någonting att säga deras gäster eller ens uppfattade en värdinnas skyldigheter annorlunda, än att hon skulle se till att faten aldrig stodo tomma.

Stundom kom Paul helt omedvetet att göra några jämförelser, då han såg det innerliga förhållandet mellan pastor Walle och hans unga hustru, huru de delade alla intressen, sorger och fröjder som tvenne goda, trofasta vänner, då däremot han aldrig kunde hoppas på någonting liknande i sitt hem.

Lika långsamt som han med sig införlifvat tanken på att gifta sig med Alma Tallén, lika gradvis gick det upp för honom, att han i denna lifsviktiga angelägenhet gifvit nog mycket vika för fostermoderns påtryckning och sitt eget passiva lynne.

Var Alma verkligen den, han skulle föredragit, om han fått välja fritt, frågade han sig, och svaret blef efter moget begrundande nekande. Han insåg väl hennes goda egenskaper och försökte äfven skatta den uppoffrande hängifvenhet, hon slösade på honom, till dess fulla värde, men det kom mången gång en känsla af trötthet och tomhet öfver honom, då han tänkte på sitt innehållslösa äktenskap. Han hade tagit det betydelsefulla steget alltför besinningslöst, och nästan med bit-

terhet erinrade han sig, huru den enda verkliga tillfredsställelse han därvid erfarit, — glädjen att ha gjort sin fostermor till viljes — längesedan blifvit värdelös. Gamla fru Sipelius hade nämligen aflidit kort efter deras flyttning till landet.

Stundom tänkte han, att pastor Walle hade rätt, då han beklagade, att Paul icke ägde någon liten „rosenkind“ eller „guldlock“ att trycka till sitt hjärta. Kanske skulle ett barn verkligen skänkt deras i grunden disharmoniska tillvaro någonting gemensamt. Men med sin medfödda känsla för det, som var skönt, erfor han ett instinktlikt obehag vid blotta tanken på att se Almas färglösa drag gå igen i ett barns ansikte. Nej, det var nog bäst som det var, men han suckade i alla fall därvid, suckade tungt, och det allt djupare under årens lopp.

Endast arbetet gaf honom det lefvande intresse, som kunde bekämpa hvarje grämelse, hvarje missräkning, och därför blef också detta arbete honom öfver allting dyrbart.

Huru än pastorskan försökte jämna vägen för honom, i detta afseende kunde hon ej ingripa, och här skonade Paul sig aldrig. Outtröttlig uti att besöka de sjuka, var han det äfven såsom predikant, men främst såsom ungdomens lärare. I alla skolor var han en välkänd gäst. Särskildt stodo söndagsskolorna i staden under hans nitiska vård, och veckans första dag var därför såsom fru Alma suckande anmärkte „Pauls mest ansträngande dag“, då han knappt använde en enda stund för sig själf.

Kanske var dock konfirmationsundervisningen för honom det käraste af alla hans ämbetsåligganden, och de unga, som „gingo och läste“ för pastor Berndtson, voro också varmt tillgifna sin lärare. Till och med öfver de mest oroliga och bråkiga ynglingar hade han en förunderlig makt. När han såg alla dessa unga anleten andaktsfullt vända mot sig, dessa uppmärksamma och vakna blickar, slog hans hjärta dem innerligt till mötes, och han kände en brinnande åstundan att draga dem alla med sig fram till Gud. I sådana stunder var han lycklig.

* * *

Det var en vacker maj afton. Solen hade just gått ned, men nordens vårljus hvilade ännu öfver nejden och gaf naturen ett eget drömmande behag. Pastor Berndtson njöt däraf i fulla drag, där han långsamt promenerade utåt tullen. Våren hade kommit tidigt detta år, och snön var så godt som försvunnen, medan träden bakom de målade planken i stadens alla trädgårdar begynte knoppas. Paul andades djupt den lätta, rena luften och såg med sin vackra, drömmande blick rätt framför sig, som om han skådat in i något härligt fjärran, skönare än all den vårfägring, som här omgaf honom. Han hade haft en så god eftermiddag vid sin älsklingssysselsättning med konfirmationsundervisningen, och intrycket däraf dröjde likt återglansen af solen ännu kvar i hans sinne. Detta år var hans unga skara mer än vanligt mottaglig för ordets sådd, tyckte han, och de tim-

mar han tillbragte med dem, blefvo honom dag från dag allt dyrbarare. Flera af hans lärjungar hade också enskildt önskat tala med läraren i själsangelägenheter, två af ynglingarna, som skildt kände sig dragna till det prästerliga kallet, — och så fröken Bruun — Agda Bruun. — Han dröjde litet vid namnet, som om det för honom ägt ett särskildt väljud. Ja, om henne kunde man visst framför alla andra säga, att hon var en personifikation af kvinnlig oskuld och renhet. Hennes stora, madonnalika ögon hade någonting af himlens klarhet i sitt djup, och hela hennes väsen andades en ljuf mildhet, som påminde om „helgonen i det hvita, skinande silket“. Af alla konfirmanderna var hon den, om hvilken han med största trygghet vågade säga, att hon var beredd att träda fram till Herrans altare, så vidt det såg ut för människoblickar. Hennes mottagliga unga själ drack lärdomen likt blomman morgondaggen, och hon gjorde därunder mängen gång frågor så djupsinniga, att han måste förvånas däröfver. Under detta väna omhölje bodde helt visst en stark, rikt begåfvad ande, som, vänd mot ljuset, kunde blifva till stor välsignelse i världen.

Agda Bruun var enda dotter till domhufvanden på orten, en af de mest ansedda männen i hela trakten, men likväl uppträdde den unga flickan städse med största anspråkslöshet äfven bland de enklaste af läskamraterna. Hos henne fanns i sanning den rätta ödmjukheten, parad med ett rent barnasinne, det syntes tydligt. Och tanken på

att han vid sin undervisning alltid kunde vänta att se sina tankar snabbt uppfattade och likasom återspeglade i de vackra flickögonen på främsta bänken, verkade alltid upplifvande och gaf honom nya impulser i det kära arbetet. Det måste finnas en växelverkan mellan läraren och lärjungen likaväl som mellan predikanten och åhöraren, om något fruktbringande skall åstadkommas, tänkte Paul. Erfarenheten bekräftade ju också det samma.

Han stannade och drog djupt efter andan. Hvad kvällen var härlig, och hvad lifvet ändå kunde kännas rikt, då man klart såg, att den kallelse, hvaråt man ägnat sig helt, så fullt tillfredsställde hjärtat. Hans tankar togo form af lofsånger och jubel, innan han vände hemåt. Det var skönt att vandra här ute i den stilla, andaktsfulla naturen, Herrans stora, underfyllda tempel med det vida hvalfvet där ofvan. Nu gick han raskt vidare, gick såsom i gossåren, och med ens stod det för honom, att han ännu var en ung människa med friska lifsandar. Han sträckte ut armarna och rätade på sin högväxta gestalt. — Det var bra, att åren där borta i „ödemarken“ gjort honom spänstig på nytt. Han skulle ännu kunnat springa som en skolpojke, det kände han, om det blott öfverensstämt med den prästerliga värdigheten.

Icke ens hemmets skugga, som alltid förmörkade vägen för honom, närhelst han närmade sig det, kunde i dag fördystra hans sinne. Och då hans hustru kom emot honom med en svart ylle-

sjal bunden om hufvudet, beklagade han med vänligt deltagande hennes tandvärk, som likväl var någonting så vanligt, att han eljes sällan kom att tänka därpå.

— Nåja, litet solsken — det var ju lifvets småmynt, tänkte han, då fru Almas gråbleka ansikte ljusnade öfver denna ovanliga uppmärksamhet. Sedan försvann han bakom skrifrummets slutna dörrar. Fönstret var öppet för den milda aftonluften, och på bordet bredvid hans teologiska uppslagsböcker stod i ett kristallglas en bukett friska vårblommor. Där fanns också ett litet hvitt kort på det mörka skrifunderlaget. Han grep det med för honom ovanlig häftighet och gick fram till fönstret för att i det försvinnade dagsljuset läsa, hvad som stod skrifvet därpå. Det var blott några få rader. — „Vårens förstlingar till min vördade lärare“, stod där och nederst vid kanten med små sirliga bokstäfver „Agda Bruun“. — Så vänligt af henne, så innerligt snällt! — Häradshöfdingens egendom låg endast par kilometer från staden. Hon reste ut strax efter lektionerna och hade säkert sändt de små blommorna tillbaka med mjölkbudet, som han mötte nära tullen. Han lutade sig öfver buketten och inandades med förtjusning den friska doften, som så lefvande erinrade om knoppande skogar och ångande mylla. Sedan läste han par tre gånger om det lilla kortet och stack det in i sin plånbok, som han alltid bar på sig.

Han tyckte plötsligt, att hela den tjusande vårstämningen där utifrån dragit in i hans enslighet

med dessa älskliga blomster. Och i stället för att tända lampan och begynna arbeta på den afhandling för en teologisk tidskrift, som han höll på att nedskrifva, satt han i skymningen med blomorna framför sig, försänkt i obestämda, sväfvande drömmar, som hade hvarken form eller färg utan mest liknade de konturlösa gestalter man ser genom vårnattens dimslöja, då talltrasten slår i den tysta, lyssnande skogen.

Det var ändå godt, att Alma betraktade hans rum som en fridlyst helgedom, dit ingenting störande hade rättighet att tränga in. Det glädde honom ock, att hans hustru aldrig tagit för vana att sitta där inne med sin stickning. Det skulle inverkat störande på arbetet vid skrifbordet, och dessutom skulle de ensamma stunderna gått förlorade för honom, dessa stunder, som han — till exempel just i kväll — fann så obeskrifligt lyckliga.

* * *

Det var konfirmation i stadens kyrka på pingstdagen och en gudstjänst så högtidlig, att de flesta knappt kunde minnas någonting liknande. Att framför altaret se pastor Berndtson, denna vackra, ideella gestalt med de rena, ädla dragen, omgifven af de djupt berörda unga, hvilka med på en gång vördnad och förtroende blickade upp till läraren, då de besvarade hans frågor, det var en syn, som sent skulle glömmas. Hela den högtidliga handlingen gjorde ett outplånligt intryck på

de närvarande, särskildt på konfirmandernas anförvanter, men äfven den likgiltigaste och i religiöst hänseende mest indolenta kände sig i viss mån berörd därpå.

Själ f befann sig pastorn hela dagen i en hög, nästan exalterad själsstämning och förblef efter den långvariga och ansträngande gudstjänsten innesländ på sitt rum, hvars dörr fru Alma med vanlig omsorg bevakade.

Så gripen hade han känt sig, att han följande dag nästan med motvilja återtog sina hvardagliga värf. Men man får ej alltid stanna på Tabors ljusa höjd, — tänkte han med en suck. Det vore ej ens nyttigt. Vida hälsosammare var att resa långt ut på landet i stridt regn för att besöka en gammal kvinna i sista stadiet af en svår hudsjukdom, som nästan gjorde ett vidrigt intryck på besökaren. Men sådant hörde ju till en kristens, och särskildt en prästs åligganden och borde skötas med samma nit, som gårdagens arbete. Då han sent på eftermiddagen efter den långa färden återvände till staden, kände han sig i alla fall trött och något nedstämd till följd af den sorgliga syn han mött. Han ryste ännu, när han tänkte på att hans hand snuddat vid de vedervärdiga såren, då han förde kalken till de uppsvällda läpparna. En sådan känsla var ju ovärdig i hans ställning — men ändå . . . Nu först förstod han fullt, huru det ljusa och sköna i lifvet likasom hörde samman med hans natur, som instinktmässigt skyggade tillbaka för all beröring med det oharmoniska och

fula. Af någon obegriplig tankekombination såg han plötsligt för sig sin hustru, sådan hon nyss mött honom vid hemkomsten, vanställd af en svullen kind och med en stor, svart plåsterlapp däröfver — en ny kur, som hon just proberade. Hon såg verkligen ganska besynnerlig ut, och därtill kom den fula, brunrosiga koftan och den stora svarta ullsjalen, som nästan alltid följde henne. Alma var verkligen alltid illa klädd. Han kunde åtminstone icke påminna sig henne annorlunda, och så litet han med sin opraktiskhet förstod sig på hvad som hörde till en fruntimmersdräkt, uppfattade hans öga likväl alltid, hvad som var vackert i den vägen.

Alma måtte visst fullkomligt saknat färgsinne, då hon städse nyttjade oharmoniska färger. Och ehuru det nästan alltid fanns en sömmerska i huset, hvars tramp på symaskinen hördes ända in till honom, tycktes hon aldrig hafva någon värdig eller passande toilett för de sällsynta tillfällen, då de gjorde besök tillsammans.

Han suckade otåligt och erinrade sig i detta ögonblick någonting himmelsblått och hvitt med spetsar, som påminde om finaste spindelväf, hvilket han sett Agda Bruun bära. Det var — såsom han nu återsåg det i minnet — en verkligen förtjusande sammansättning, men hvad som passade en ung flicka, skulle ju inte heller anstått en person vid Almas ålder. — Åter suckade han. — Hon hade åldrats bra mycket på sista tiden, egentligen allt sedan de flyttade till X X X stad, men så

hade hon ju också för länge sedan öfverskridit det fyrtionde året — hade kanske icke så långt kvar till femtio. Femtio år och — hon var hans hustru! Hvad åldersskillnaden i detta nu skarpt skar honom i ögonen, denna åldersskillnad, som moster Sipelius en gång så fintligt försökt öfverskyla och bortresonera. Då gällde den icke heller på långt när så mycket för honom som nu . . . Han kände sig ganska illa till mods. Han bytte dräkt, och i ifvern att befria sig från alla reminiscenser från det oangenäma sjukbesöket, doppade han häftigt sitt vackra hufvud ned i det friska vattnet, som alltid fanns till reds för honom, då han kom hem från sådana färder. Sedan satte han sig vid skrifbordet för att återtaga den länge försummade afhandlingen. Men det var ej meningen, att han länge skulle förblifva ostörd denna dag, ty kort därefter öppnades dörren försiktigt, och pastor-skans lågmälda röst frågade, om han hade tid att taga emot ett af sina skriftebarn, som bad att få tala med honom.

— Ja naturligtvis. — Han var i själfva verket belåten med att blifva afbruten och sålunda få sina tankar i en ny strömfåra, då han nyss märkt, att arbetet ej tillräckligt absorberade dem. Men då han hastigt reste sig och skyndade emot sin gäst, ryggade han plötsligt omedvetet tillbaka. Det var Agda Bruun, som blygt rodnande stod borta vid dörren.

— Jag kommer kanske och stör pastorn i ett viktigt arbete? — Den ljufva rösten ljöd helt be-

kymrad. — Nej ingalunda, tvärt om är det ett stort nöje för mig. — Han räckte ifrigt fram handen och bjöd henne taga plats.

Pastor Berndtson bebodde en stor våning vid stadens trefligaste gata. De hade råd till det, sade folk med rätta. Men hvar och en, som såg de stora rummen med rutiga linnemattor öfver golfven och slätstrukna randiga öfverdrag på möblerna, tänkte ovillkorligen på att den, som ordnat detta hem, saknade hvarje tillstymmelse till konstnärlig smak. Där fanns knappt ett enda föremål nog vackert till form eller färg för blicken att hvila vid. Den grannblå plyschduken på divanbordet skar skarpt af mot de ljusröda stolöfverdragen och detsamma var förhållandet med soffkuddarna och den bjärt rosiga divanmattan.

På bordet framför soffan voro symmetriskt placerade en bilderbibel i praktband på ena sidan och på den andra tre band predikningar med guldsnitt. Rullgardinerna voro nästan alltid till hälften nedfällda för att skydda mot solens blekande strålar. Detta verkade en sjuklig dager öfver all denna regelrätta ordentlighet, som nästan ängslade, och trots den utsökta snyggheten och fläckfriheten låg det en prägel af gränslös tråkighet öfver den långa raden af tomma paradrum, där ingen vistades och icke den minsta fläkt af verkligt mänskligt lif kunde förspörjas.

Så mycket större blef därför kontrasten, då man trädde in på pastorns enskilda område. Trots sin

erkända opraktiskhet hade han likväl själf valt hvarenda möbel och hvarje föremål här inne.

Det fanns också mellan honom och dem en bestämd öfverensstämmelse, som verkade harmoniskt, och hvarje liten småsak hade en viss personlig prägel. Där funnos bekväma stolar, sådana Paul älskade att hvila i, mjuka mattor, som dämpade stegen, och några vackra taflor af stort konstvärde med upphöjda motiv. Hörnet ofvanom skrifbordet pryddes af ett skönt Kristus-hufvud, som blicken alltid måste möta, då den såg upp från arbetet. Dessutom fanns det fullt upp af böcker i fina band, dels i de skulpterade mahognyskåpen bakom dörrarna, dels på hyllor och étagèrer här och där i rummet, så att de voro lätt åtkomliga, hvar än rummets innehafvare slog sig ned. Allt tydde på hans dagliga vanor och sysselsättningar. Ja, till och med den lätta cigarettdoften här inne var någonting individuellt, och påminde om den, som älskade att dväljas i denna lugna, tysta tillflyktsort. Hvad man således saknade i den öfriga delen af huset, slog här en till mötes, en varm hemtrefnad, som verkade synnerligen angenämt.

Den unga flickan, som satt där i en liten med mörk plysch beklädd soffa bakom ett fint inlagdt schackbord, uppfattade väl icke allt detta på en gång, men hon erfor likväl en stark förnimmelse däraf.

Pastorn hade lutat sig lätt tillbaka på sin favoritplats, en korgstol med ett mjukt ljusgrått skinn kastadt öfver ryggstödet, redo att lyssna till den

besökande, medan hans blick hvilade på henne med ett eget outgrundligt uttryck. — Paul var alltid ytterst vårdad i sin klädsel. Kamraterna i skolan hade också på pojkars vanliga vis förhånat denna hans böjelse, som dock snarare förorsakades af hans skönhetsinne än af ren fåfänga. Dessutom hade det alltid hos honom funnits ett oeftergifligt begär efter properhet. Också nu företedde hans hemdräkt samma utmärkande drag. En bekväm, ljusgrå rock, med en hvit sidenhalsduk ledigt knuten under den nedvikta skjortkragen, samt oklanderliga skor gjorde honom i yttre afseende till en verklig gentleman, utom att denna dräkt utmärkt klädde hans välväxta gestalt, hvilken likasom hans ansikte föreföll anmärkningsvärdt ungdomlig.

Ja, man kunde nästan tagit honom för jämnårig med den unga damen midt emot honom, hvars ljusa uppenbarelse så vackert aftecknade sig mot soffans mörka sammet. Hon bar en hvit hatt på sitt blonda hår och kring den fina halsen en hvit fjäderboa, ur hvilken det täcka lilla hufvudet höjde sig med obeskrifligt behag. Bilden af de två påminde i detta ögonblick alls icke om lärare och lärjunge, snarare föreföll den som en tête-à-tête mellan en ung dam och en vacker ung man, men där fanns ingen, som såg dem och kunnat anställa någon jämförande betraktelse.

Agda såg blygt upp, medan hennes hand, som hela tiden hvilat mot soffdynan bredvid henne, fingrade om ett hvitt silkespapper, som tydligen

inneslöt en knippa blommor. — Jag kunde nog hafva skrifvit, — började hon litet brådskande, — men jag ville så obeskrifligt gärna personligen lämna er dessa. — Hon vecklade plötsligt upp pappret och räckte honom två härliga la France rosor på långa, kraftiga stjälkar.

— Jag har själf dragit upp dem och redan i flere veckor gladt mig åt att få hämta dem till pastorn såsom en ringa — ack, så oändligt ringa gård af min djupa, innerliga tacksamhet mot er. — Den sköna, tårdränkta blicken mötte hans, och rösten skälfdde af återhållen rörelse. Paul hade inga ord till svar, men när han mekaniskt mottog rosorna, erfor han blott en enda oemotståndlig rörelse, som bjöd honom att fatta om båda de små barnhänderna och lidelsefullt trycka dem till sina läppar.

Instinktmässigt hejdade han sig dock, och lyckligtvis räddade kvinnan i Agda situationen.

— Ack, där står en kristallvas på skrifbordet, får jag kanske ställa rosorna i den?

Han bugade sig samtyckande.

— Jag har hela tiden försökt föreställa mig, huru de skulle taga sig ut här, när pastorn satt vid sitt arbete och såg upp för ett ögonblick. Se nu, den här vackra vasen är som gjord för dem — präktigt!

Nu hade Paul återvunnit något af sitt vanliga sätt, och medan han beundrade Agdas arrangemang, uttryckte han på samma gång sina tack-

sägelsor för den doftande gåfvan. — Så vackra rosor hade han nog aldrig sett.

— Ja, jag tyckte också själf, att de blefvo ovanligt väl utvecklade, — svarade flickan med naiv uppriktighet.

— Jag fick själfva rosenträdet på min sjuttonde födelsedag förra våren.

— Och nu har fröken Bruun fyllt aderton? — Hans fråga kom ej öfverraskande.

— Ja tänk, *så* gammal. — Ett ögonblick såg hon tankfullt framför sig, sedan log hon. — Jag tänker i alla fall bli skolflicka igen. Mamma och jag skola om några dagar resa till södern, mamma för sin hälsas skull och jag för att stanna ett år vid Lac Lemans strand och studera språk.

— Verkligen!

— Ja, det har redan länge varit fråga härom, och jag gläder mig mycket åt allt det sköna, jag skall få se där borta, men på samma gång kännes det vemodigt att lämna hemmet och pappa och alla vänner på så lång tid.

— Ja, ett år är verkligen bra långt.

— Pastorn tycker det? Så förefaller det äfven mig nyårsdagen eller min födelsedag, då jag likasom står stilla och blickar framåt, men när året är förbi, tycker jag det flytt som en dröm, och likväl är tiden så viktig, hvarje ögonblick så dyrbart. Ack, — utbrast hon plötsligt, — hvad jag skulle ha oändligt mycket att tala om med min lärare. Och jag ville göra så många frågor, som stiga upp inom mig med så oafvisligt kraf på att

få svar. Jag vet också, att pastorn skulle kunna förklara allt möjligt dunkelt för mig. Men nu vågar jag icke dröja längre. Pastorskan berättade mig just, att pastorn nyss återvändt från en lång resa. Hur trött ni måste vara! Jag känner mig riktigt skuldmedveten och skyndar nu bara att säga farväl.

— Detta skall således vara ett afskedsbesök?

— Ja, men jag ville också på samma gång få uttala mitt hjärtliga tack för konfirmationstiden. O, dessa timmar ni sysselsatte er med oss, okunniga barn — ty hvad voro vi väl egentligen annat — skall jag aldrig, aldrig glömma. Ni har skänkt mig det bästa, det högsta den ena mänskan kan gifva den andra, kunskapen om Gud och en lefvande Frälsare och visat mig den enda vägen att lefva rätt för att kunna saligt dö. Tack, tack af innersta hjärta! — Rösten kväfdes, och hon brast i tårar.

Men, hur hon kunde gråta, icke krampaktigt med förvridna drag som de flesta andra, utan stilla som en madonna, som fäller tårar öfver en syndig värld. Ja, nu såg han det tydligt, det var just en madonna hon liknade, Agda Bruun, alldeles den där kopian efter Rafael ofvanför hennes hufvud. Sedan undrade han, huru han kunde stå och reflektera så kallt utan att erfara någon rörelse gentemot den djupa känsla, som genom-bäfvade denna unga varelse vid hans sida.

Han tvingade sig till att yttra några ord, och hans välljudande stämma gjorde dem visst mer

betydelsefulla, än han själf ansåg dem vara, eller också var flickan alltför upprörd att fatta annat än klangen i tonfallet.

Hon såg upp och smålog mot honom, förtjusande som en blomma ler mot solglimten efter regnskuren. — Tack för denna stund också, pastor Berndtson! Jag får ju bedja om hjälp och råd äfven i framtiden?

— När som helst. — Han ville knappt få orden öfver läpparna, så underligt förstenad kände han sig. — Gud ledsage er på resan!

— Tack!

* * *

Hon var borta och dörren stängd bakom henne. Paul stod vid fönstret och såg efter den ungdomliga gestalten, som med lätta steg skyndade gatan utför. Sedan började han oroligt vandra fram och åter i rummet. Att säga, att han tänkte på det nyss passerade, vore ej enligt med sanningen. Det låg nästan som en andlig förflamning öfver hans inre, en underlig, slö beklämning, som han ej förmodade afskaka sig. Hvad hade egentligen inträffat, då det alldeles föreföll honom, som om han drabbats af ett tillintetgörande slag.

Han tog sig om pannan, den var iskall, men likväl brände hans inre som i feber. Han slog uti ett glas vatten ur den vackra, slipade tillbringaren, som fru Alma aldrig försummade att egenhändigt fylla, och tömde det i ett drag, men likväl

fortfor samma bedöfvande känsla, som han ej förstod. Han hade intet begrepp om tidens gång, förrän pastorskan genom den halföppna dörren förkunnade, att aftonmältiden väntade.

— Tack, men jag äter icke i kväll.

— Inte äta kvällsvard! Då är du bestämdt sjuk?

— Nej — ja, jag vet inte, min hals kännes torr, och jag tror verkligen att jag har hufvudvärk.

— Du milde, han förkylde sig på färden i det fasliga regnet, — jämrade sig pastorskan. — Jag går genast och lagar till ett varmt fotbad, och så skall du dricka kamomill-té med kamfert. Det är ett säkert medel mot förkylning, sade alltid mamma.

— Tack, men jag vill inte försöka någonting, bara hvila mig här inne på soffan några timmar, om du vill se till att jag ej blir störd.

— Det förstås, men ett litet glas liljekonvaljedekokt tar du väl ändå? Pappa aflidne — — —

— Nej — ljöd svaret, denna gång ovanligt kort, så att fru Alma trots sin stora oro nödgades draga sig tillbaka. Paul lyssnade en stund, tills de släpande stegen aflägsnat sig. Hans hustru nyttjade hemma alltid filttofflor. Sedan vred han hastigt om regeln. Han ville framför allt vara ensam nu.

Han begynte åter att mekaniskt vandra fram och tillbaka på den mjuka mattan, men kände sig plötsligt så dödstrött, att han långsamt sjönk ned i den lilla soffan, där hans gäst nyss suttit. Här, just här på kudden hade hennes hand hvilat, här mot soffkarmen hade hon lutat sitt vackra

hufvud. Han strök sakt öfver den bruna plyschen. „Lilla barn, lilla barn, mitt ljufva helgon“, hviskade han klagande. Nästa minut for han upp, slog sig för pannan och mumlade förtviflad: „Min Gud, min Gud, hvilken usling jag är!“ Han såg sig därvid omkring med nästan vilda blickar och tryckte händerna ångestfullt mot sina tinningar.

Hvad var det för en hemlighetsfull makt, som gripit honom denna kväll? Han hade en förnimmelse af att han liksom stod gentemot en okänd fiende, hvars angrepp han — och detta var just det förfärligaste — ej förstod att möta. Men tillika erfor han en obestämd fasa för att se denna motståndare i ögat. Kämpa måste han, men djupt inne i det fördoldas mörker, där ingen blick såg striden. Ja, Paul kände det, som om han helst velat, att ej ens Guds öga skådat ned däri. Striden hade ju sin grund i någonting så rent mänskligt och jordiskt och borde därför med mänsklig kraft föras till slut. Så intalade han sig.

Det blef natt, medan han alltmer försjönk i sitt oroliga grubbel — en skum vårnatt med häftiga regnbyar. Han märkte det ej, men när han för ett ögonblick halft omedvetet lyssnade på de tunga dropparnes fall där ute, förnam han kanske blott, att ovädret i naturen bäst harmonierade med hans nuvarande tillstånd, så ovant och sällsamt för hans vanligen så lugna lynne, och att det var lyckligt, att nattens dunkel omhvärfde honom i denna stund och likasom utestängde allt annat.

Då dagen grydde, satt han vid skrifbordet med hufvudet tungt stödt mot båda händerna. Han såg trött ut, och syntes nu lugn till det yttre, men om han segrat, kände han själf, att det i grund och botten endast var — en Pyrrhus seger.

Hans utseende hade emellertid under de förflutna timmarna märkbart förändrats. Ännu i går hade just det unga hos honom varit det mest framträdande. Men det, som gifvit anledning att likna honom vid vårens björk i sin ljusa grönskas friska fägring, det var nu försvunnet, och någonting i linjerna kring mun och ögon tydde på att det heller aldrig skulle återkomma.

Framför honom låg fortfarande den halfskrifna afhandlingen, hans blick dröjde en sekund likgiltigt vid den påbörjade sidan, sedan flyttade den sig långsamt vidare tills den nådde Agda Bruuns rosor, som allt fortfarande blommade i oförminskad prakt. Hon hade sagt, att hon tänkt på huru de skulle taga sig ut på skrifbordet, när han såg upp från sitt arbete. Det gled ett blekt, nästan förstenadt leende öfver hans läppar, då han erinrade sig det. Så tog han rosorna och började plocka sönder dem blad efter blad, bit efter bit, tills icke ens ett stycke af stjälkarna fanns kvar, utan blott en liten hop blomstoff på manuskriptets blad.

Han reste sig långsamt och öppnade fönstret. Den fuktiga morgonvinden flög häftigt in i rummet, och inom mindre än ett ögonblick hade den fört resterna af rosenprakten ut med sig i den gråkalla luften. Paul såg efter dem med en un-

derligt slocknad blick, hvarpå han mekaniskt stängde fönstret och beredde sig att söka en sen hvila i den ljusnande gryningen.

* * *

Pastor Berndtson var förändrad, det sågo alla, både vänner och församlingsbor. Han hade på några veckor fallit af alldeles ofantligt, och stundom föreföll det, som om han knappt orkat gå uppför trappan till predikstolen.

Hans vänliga ämbetsbroder tog saken slutligen till tals och fick honom att erkänna, att han var „en smula trött“. Fru Alma beklagade sig däröfver för alla, hon råkade. — Paul, som alltid varit själfva hälsan, aldrig vetat, hvad sjukdom ville säga. Men det kom sig allt af det där sjukbesöket under pingsthelgen, då han kom hem alldeles lungvåt. Sedan den stunden hade han icke varit sig lik, hade blifvit så tyst och ofta retlig till lynnet, så att han ej fördrog någon motsägelse. För att icke tala om att matlusten var totalt borta, fastän hon ständigt och jämt bara gick och tänkte ut någonting nytt, som kunde reta aptiten. För resten sof han oroligt om nätterna, när han alls sof, ty ofta satt han inne i sitt skrifrum till långt fram på morgonen.

— Han måste taga tjänstledighet på några månader, — sade pastor Walle afgörande. — Jag kan utan svårighet sköta arbetet under tiden, och

hvilan kommer att göra honom godt samt verka välgörande för både kropp och själ.

Paul motsade ej detta förslag. Endast då Walle undrade, om han var rask nog att företaga en rekreationsresa allena, eller om pastorskan borde följa med för att sköta om honom, svarade han nästan häftigt, att han icke behöfde något sällskap på färden. Kamraten såg en smula förundrad ut öfver denna oväntade motsägelse, men fru Alma drog i smyg ett andetag aflättnad. Ty då hon i hela sitt lif aldrig företagit någon resa till sjöss, trodde hon för visso, att öfverresan till utlandet skulle blifva hennes död, och hvad skulle då stackars Paul taga sig till där borta.

Ehuru hon knappt ville tillstå det för sig själf, hade också hennes dyrkade Paul på senare tiden varit något tålmodspröfvande till och med för hennes fördragsamhet. Kanske den där resan kunde göra honom glad och frisk igen, hoppades hon. I alla fall var det en stor lättnad att få stanna hemma och anställa en riktig generalstädning. Pastorskans svaga sida var ju just att damma och kluta golf, men alltsedan „den käre Paul blef så där konstig“ hade hon fått afstå från sin älsklingsvurm så mycket som möjligt. Dessutom planerade hon ett besök hos modern, som hon aldrig velat hälsa på, då hennes „pastor“ möjligen kunde vara i behof af hennes omsorger. „Alltså och emedan“, som gamle prosten där hemma fordom brukade säga i sin predikoindelning, såg pastorskan ej ogärna, att Paul ville resa allena.

Dessa omordade planer blefvo dock endast delvis förverkligade. Pastor Berndtson sjuknade nämligen i en rätt allvarsam nervfeber, långt innan beviljandet af tjänstledigheten anländt, och den tilltänkta resan kunde till följd af konvalescentens svaga krafter ej sträckas längre än till hemstaden. Luftombyte ansågs nödvändigt, och rådmanskan ställde med förnöjelse sitt bästa rum i ordning för „vår pastor“.

Det var också här, omgifven af välbekanta förhållanden, Paul både kroppsligen och andligen begynte återkomma till sig själf och återfå den forna jämnvikten i sinne och lynne. Han kunde i timtal ligga på en soffa i den gamla trädgården och lyssna till björkarnas sus öfver sitt hufvud och fåglarnas sång. Ibland söfdes han af dessa ljud till sömns, och då hade han så underbart ljufva drömmar, att han vanligen vaknade sorgsen till mods öfver att åter befinna sig i verklighetens värld. Detta isynnerhet då fru Alma — som ofta hände denna tid — satt bredvid honom med sin evinnerliga, grå missionsstrumpa. Ty då pastor-skan för tillfället var befriad från sina husliga bestyr, ägnade hon sig med största uthållighet åt omsorgen om den käre Paul.

Han låg stundom halfva dagen med slutna ögon bara för att slippa se hennes stora, fräkniga händer med de breda fingerspetsarna, medan klirret af strumpstickorna verkade irriterande på hans ömtåliga nerver. Hon var ju så fredlig och menade så innerligt väl. Han upprepade det ständigt

och jämnt, men blef i alla fall lika ofta otålig gentemot henne, äfven om han till det yttre sökte att betvinga sig. Ty det måste bekämpas med all makt, detta tillstånd, det insåg Paul allt klarare, ju mera kroppskrafterna tilltogo. Och innan sommaren och tjänstledigheten togo slut, föreföll han sig tämligen lik, utom att hans utseende föråldrats och hade fått någonting allvarsamt, nästan strängt öfver sig.

Han kunde också nu återtaga sina tjänsteplikter, men det skedde utan någon ifver eller glädje, blott af pliktkänsla, och de forna mötena och bibelstunderna visade han ingen böjelse att fortsätta. Att han ej var densamme som förr under hälsans dagar, kände han bäst själf, och äfven för fru Alma blef det klart, att hans glädtiga lynne på allvar var försvunnet. Utan att förefalla retlig eller vid dåligt lynne blef han alltmer ordkarg och drog sig undan allt sällskap, äfven deras, hvilkas sympati tidigare värmt och lifvat honom.

Pastor Walle, som vid Pauls hemkomst gladt sig åt att allt åter skulle blifva på den gamla förtroliga foten, såg med bekymmer sina förhoppningar i detta afseende svikna, men kunde dock ej tvinga sig till kamratens förtroende, då den förr så öppet förtroendefulle mannen nu blifvit sluten och främmande till och med mot sin vän och ämbetsbroder. Det var blott att vänta och se tiden an, under hopp att alltsammans blott berodde på

nervsjukdomen, hvars sviter ännu föranledde förändringen.

Så förgingo höst och vinter utan märkbara växlingar i ortens lif och förhållanden, utom att häradshöfding Bruun till våren erhöll en annan domsaga, hvilket föranledde familjens flyttning till östra delen af landet. Där blef hållet afskedsfest och afskedstal för den allmänt aktade ämbetsmannen och hans älskvärda maka, men äldsta dottern var icke med. Hon hade ännu ej återvänt till hemlandet och fick således ej återse den ort, där hon var född och uppvuxen. Alla beklagade sig däröfver, samt öfver den förlust sällskapslifvet lidit genom denna förflyttning. Endast pastor Berndtson teg, medan han så småningom tycktes blifva lättare till mods. — Följande höst föreslog han själf till sina vänners stora tillfredsställelse, att bibelstunderna borde fortsättas. Och ehuru han numera stundom, utan att uppgifva något särskildt skäl, bad kamraten leda dem, fanns där ingen utomstående, som skulle sett någon förändring hos honom.

Fru Alma bedyrade lifligt för pastor Walle „att Paul återigen var lika nöjd och vänlig, som när de gifte sig“. Och att han mera än någonsin höll sig för sig själf i hemmet, betydde ej för henne annat, än att han, som var så lärd, ännu ifrigare fördjupade sig i sina böcker, något, som — om möjligt — endast förhöjde hans värde i hennes ögon. För resten kunde hon nu obehindradt skura och damma i huset så mycket henne

lyste. Paul sade aldrig ett ord därom, och skrifrummets helgd blef som förr ostörd.

* * *

Det var midvinter. Pastor Berndtson hade just återvändt från ett veckomöte i bönhussalen, och då han öppnade tamburdörren hemma hos sig, stod fru Alma där, redo att taga emot hans hatt och käpp och hjälpa af honom ytterrocken. Denna ytterliga välmening plågade Paul på det högsta. Hans hustru var ju också, redan hvad åldern beträffade, den, som snarare bordt erhålla än bevisa en sådan höflighetsgård, men för att icke såra henne kunde han ej vägra att mottaga den. I alla fall blef hans tack tämligen likgiltigt.

— Posten ligger på ditt bord — förkunnade pastorskan, medan hon omsorgsfullt skakade snön af pälskragen. — Där var visst sex bref, tror jag. — Godt! — Han nickade i förbigående och försvann i skrifrummet. Det var varmt och behagligt här inne. Paul tyckte om hög temperatur i rummen under vintern, och han såg sig med en viss belåtenhet omkring. Blicken snuddade vid kakelugnshyllan. Där stod en hög kristallvas, densamma, som förr fylld med blommor haft sin plats på hans skrifbord, fast det nu var längesedan. En gång hade pastorskan ställt dit några rosor, men de hade på det bestämdaste blifvit bortvisade; han fick hufvudvärk af doften, hette

det, och sedan hade rosen blifvit ställd dit upp på hyllan.

Paul hade vant sig att se den där; huru kom hans blick då just i dag att stanna därvid, medan minnet återförde till honom hågkomsten af de sköna rosor — Agda Bruuns rosor — som han en gång så obarmhärtigt smulat sönder. Han kunde ej förklara det, men halft omedvetet vändes hans blick nu mot skrifbordet, där dagens post låg utbredd, och stannade vid ett litet ljusgrönt kuvert, som om det legat någon hemlig förbindelse mellan kristallvasen och detta lilla papper. I ett ögonblick var han framme vid bordet och höll brevet i sin hand. Det doftade af rosor — la France rosor. Han ryste till som skakad af en inre frossa. Sedan tog han pappersknifven och skar långsamt upp kuvertet med den vackra handstilen. Brevet lydde:

„Min vördade lärare!

Ni blir kanske öfverraskad af att mottaga dessa rader från mig, men ni har ju godhetsfullt lofvat vara mig till hjälp och råd, och nu begagnar jag mig skriftligen af detta löfte, då jag ej personligen kan göra det. För att ej taga er dyrbara tid i anspråk, vill jag försöka att så kort som möjligt framställa min bön till er.

Jag har för några veckor sedan förlofvat mig med doktor Axel Arndt. Vårt bröllop skulle äga rum först i sommar, hvarefter vi omedelbart skulle afresa till Paris; i anledning af ett stipendium,

min fästman erhållit i och för medicinska studier, önskar han emellertid nu, att resan skall ske genast, hvarför vår vigsel måste försiggå helt hastigt.

Det låter ju underligt, att han älskar *mig* så högt, att han säger sig icke kunna uthärda en kanske årslång skilsmässa, men stackars Axel vore ju också där borta alldeles ensam i ett främmande land, medan jag finge stanna i mitt hem under tiden, omgifven af alla mina kära.

Nu kan jag omöjligt tänka mig, att någon annan än ni skulle förena oss och välsigna vårt förbund, ni, min så högt värderade lärare, hvars ord och undervisning jag alltid bevarar i tacksamt minne. Hur mången gång har jag icke sörjt öfver flyttningen från mitt älskade barndomshem, då jag ock därigenom gått miste om att få komma till er med mina kanske ofta barnsliga frågor för att vinna upplysning af er rika andliga erfarenhet. Kanske denna önskan ännu någon gång i framtiden kan gå i uppfyllelse, hvem vet. Nu är det mitt hopp, att ni, herr pastor, ej förvägrar mig min käraste önskan utan kommer att förrätta vår vigsel nästkommande torsdag? Jag anhåller om snart svar och förblifver nu som alltid Eder

tacksamma

Agda Bruun.“

Paul hade längesedan slutat läsa brevet, men ännu kvarhöll han pappret och stirrade därpå, som om han hvarken förstått ord eller innehåll. Då han slutligen vaknade ur sin tankspriddhet,

såg han emellertid så besynnerligt trött ut, som om han tillryggalagt en lång väg i stället för att hafva stått orörlig på samma fläck. Han tog upp sitt ur. Det var ännu tid att afsända svaret med sista tåget, och nästa minut satt han redan vid skrifbordet, medan pennan i ilande fart raspade öfver pappret.

„Naturligtvis skall jag komma. Med vänlig hälsning

Paul Berndtson.“

Han ögnade igenom de par raderna, som gånge intryck af ett telegram, men äfven om tiden ej varit så kort, skulle han icke förmått skriva mer. Han inlade hastigt brefvet, skyndade ut i tamburen och ryckte till sig päls och mössa.

— Kors i all världen, skall du ut igen i snövädret, Paul? — Fru Alma kom ut ur matrummet så snabbt, att den ena toffeln föll af foten. — Hvart bär det af?

— Till tåget med ett bref.

— Nå, men för all del, låt nu Selma eller Augusta . . .

— Nej, jag går helst själf. — Han var redan borta, och dörren bakom honom låst med så kraftig hand, att pastorskan helt förbluffad vände tillbaka till de husliga värfven. Det hade nog inträffat något förargligt, mumlade hon. — Och Paul, som icke gör en mask för när. Nu blir han visst sjuk igen! —

Hennes mörka förutsägelse slog emellertid icke in, men på det högsta öfverraskad blef hon af nyheten, att Paul om några dagar skulle göra en lång resa för att förrätta en vigsel.

— Det måtte jag säga! — Pastorskan riktigt sken upp; hon kände sig verkligen hedrad af att mannen blef så ihågkommen af forna församlingsbor. Hon skyndade sig beställsamt att göra alla förberedelser till resan, medan Paul sökte upp pastor Walle för att underrätta honom om sin tilltänkta färd samt bedja honom ombesörja de tjänsteplikter, som möjligen under tiden kunde förefalla. En nervös oro, som han förgäfvets sökte dölja, hade gripit honom dessa dagar, och den sista natten före resan låg han vaken timme efter timme i väntan på morgonen.

Pastorskans svampomelett och förlorade ägg med skinka fingo stå orörda på frukostbordet, värdinnan till stor sorg, men Paul drack blott på stående fot en kopp kaffe och försäkrade, att han ej var hungrig så tidigt på morgonen. Han kunde ju äta frukost under vägen . . .

Afskedet blef så kort som möjligt. — Adjö, kära Alma, tack för allt besvär!

— Adjö, adjö, sköt nu för all del väl om dig, och förkyl dig inte på färden, så att jag får dig sjuk hem.

— Ja, ja.

— Håll pälskragen uppe, då du åker till station, det blåser från nordan i dag, tror jag. Har du dina bronkitpiller med dig?

— Jo, jo.

— Och sidenduken om strupen . . . Han hörde henne icke mer, så hastigt hade han sprungit utför trappan, och då Selma och Augusta med pastorskan i tredje rummet skyndade efter för att packa in honom i släden med filter och fällar, ropade han redan ett otåligt „kör“ till kusken.

* * *

Ett bröllop medför ju alltid en viss högtidlighet och ansågs åtminstone i forna dagar som en tilldragelse af utomordentlig vikt, icke allenast för kontrahenterna själfva, utan äfven för släkt och vänner i vidsträckta kretsar.

Häradshöfdingskan Bruun hade också tänkt sig någonting liknande i fråga om enda dotterns bröllop, men när de ungas giftermål blef så hastigt beslutet, måste alla vidlyftiga tillrustningar inhi-beras. Icke heller önskade fästmannen någon särskild högtidlighet vid detta tillfälle. Han hade för länge sedan funnit vigseln vara en föråldrad ceremoni, som han nu underkastade sig endast „för lilla Agdas skull“. Hon var ju så näpen med sin „helgonton“, just som alla vackra kvinnor borde vara. Det klädde dem, och han hade ingenting däremot. För resten betydde alla vigselceremonier föga, bara han nådde sitt mål. — Det var endast brudens mor, som såg saken annorlunda och tyckte, att det hela, inskränkt till pappas tal

och champagnen, föreföll något för tarfligt för en sådan festlighet.

Agda själf gjorde inga invändningar; hon yttrade blott, att en resdräkt icke var någon värdig brudskrud, och däri instämde doktorn med förtjusning, i det han entusiastiskt förklarade, att vackrare brud skulle man få söka efter. Angående Agdas önskan att se sin forne religionslärare såsom vigselförrättare yttrade han sig alls icke. För honom var den ena svartrocken lika god som den andra, då man nu en gång måste anlita deras tjänster.

Så kom då den utsatta bröllopsdagen och pastor Berndtson med den, och fästmannen, som halft godmodigt gycklat med Agdas svärmeri för „den ärevärdige“, blef något förbluffad, då han presenterades för en lång, ståtlig man i oklanderlig dräkt efter nyaste snitt, en gentlemannatyp af äkta sort, det måste han medgifva, mot hvilken hans egen undersätsiga gestalt med de ganska borgerliga dragen hjärt kontrasterade. Den där prästen med sina klassiskt rena drag och de djupa, blå ögonen med sitt nästan stränga uttryck verkade ju riktigt imponerande.

Då han meddelade den väntande bruden detta omdöme, såg Agda ej så litet segerstolt ut. Hon visste nog, att pastor Berndtson skulle uppfylla de högsta förväntningar och att hon ej öfverdrifvit, då hon berömmade yttrat sig om den så högt vördade läraren. Hennes enda bekymmer var nu, att han — såsom doktorn berättat henne

— måste lämna dem genast efter vigseln, så att han ej ens hann öfvervara bröllopsmiddagen. Hon hade så säkert hoppats på en stilla stund med honom, men hans tid var ju så upptagen, det visste hon af gammalt, att det bara var att känna sig tacksam för den beredvillighet han visat gentemot hennes önskan i fråga om vigseln.

Värdfolket hade äfven välkomnat honom med den allra största hjärtlighet. De beklagade blott, att han icke såg riktigt rask ut.

Paul försäkrade emellertid, att han mådde väl, hade endast varit något tidigt ute på morgonen för att hinna fram till utsatt tid.

Häradshöfdingen såg på sitt ur. Ja, det kunde kallas punktlighet. Bruden var också klädd och allt i ordning, så att man genast kunde skrida till verket. Därmed skyndade han bort för att hämta sin dotter.

Där voro ej många gäster samlade, men öfver det lilla sällskapet hvilade under de följande ögonblicken den förväntansfulla stämning, som alltid föregår de betydelsefulla stunderna i lifvet. Fru Bruun tryckte spetsnäsduken mot sina fuktiga ögon, husets yngsta ungdom trampade otåligt i golfvet med sina splittrnya skor, och brudgummen såg styf och besvärad ut i sin nya frack och i medvetandet af att vara ett föremål för de närvarandes uppmärksamhet.

Endast pastor Berndtson stod lugn och orörlig som en vacker staty framför de röda sammetsdynorna.

Nästa sekund bröts också stillheten, dörrarna slogos upp och husets herre, en ännu ståtlig medelålders man, trädde in förande den unga bruden vid armen.

Aldrig hade Agda Bruun förefallit älskligare än i denna stund. Den hvita brudslöjan omslöt hela den smärta gestalten som en luftig sky, och därunder såg man det fina, täcka ansiktet med den skära, af rörelsen uppdrifna rodnaden på de mjuka kinderna, samt de klara barnaögonen strålande i fuktig glans. Med obeskrifligt behag räckte hon brudgummen handen för att med honom träda fram till den väntande prästen. Några minuter senare hade vigselorden uttalats öfver dem.

Fulltonig och djup ljud pastor Berndtsons stämma vid detta tillfälle. Agda tyckte, att hon aldrig hört en sådan klang däri. Hvarje ord tycktes först nu få sitt rätta uttryck. Men när han förestafvade eden, och Agdas ljufva röst eftersade den, var det, som om en lätt skälfnings förnummits i den sonora stämman, som dock återfick sin fulla, rika ton, då han nedkallade välsignelsen öfver brudparets sänkta hufvuden.

Alla gäster voro gripna af den högtidliga handlingen, och till och med hos brudgummen förmärktes en viss rörelse. Efteråt yttrade äfven pastorn några ord till de nygifva. Det var ej ett af dessa tillkonstlade och uppstyltade bröllopostal, som så ofta förekomma vid liknande tillfällen och hvilket man af doktors uttråkade min vid de första stafvelserna såg, att han var beredd att få höra.

Pastor Berndtson talade med djupt allvar om det nya lif, de nu såsom man och hustru skulle begynna. Huru uppriktighet och förtroende utgöra grundvalarna för äktenskapets lycka, och att äfven det mest lyckliga samlif kräfver stora offer af både man och kvinna. Ja, han ville särskildt betona, att just kvinnan var den, som gaf mest, emedan hennes natur var renare och mindre själfvisk än mannens. Och med en anstrykning af stränghet lade han till sist på den äkta mannen ansvaret för den unga varelses lycka, som i dag lofvat honom tro och kärlek i lust och nöd.

— Det där klang stål. — Doktorn ryckte till. Han hade verkligen icke tänkt, att prästen skulle „snärta“ till honom så där eftertryckligt i allas närvaro, som han helt profant uttryckte sig efteråt. Men då han nu såg in i pastor Berndtsons stora brännande ögon, tvangs han ofrivilligt att slå ned blicken, som om denne man likt en domens ängel stått där och mätt brudens oskuldsfulla renhet mot hans eget mer eller mindre glada förflutna. Agda hade rätt ändå. Den här prästen var inte af det vanliga slaget, det medgifvandet måste han göra för rättvisans skull. I alla fall tryckte han pastorns hand med en frammulad tacksägelse, och då hans svärföräldrar nu „ryckte fram“ — allt doktors egna uttryck — hörde han ej, hvad som därefter växlades mellan pastorn och bruden.

— Hur skall jag kunna tacka Er så, som jag ville och borde, — hviskade Agda med tårfyllda

ögon. — Jag skall aldrig glömma den vänlighet, ni i dag bevisat mig.

— Tala ej därom! — Han skakade afvärjande på hufvudet. — Om jorden kan bära sällhet åt något — något armt människohjärta i denna lidandets värld, så önskar jag, att det måtte beskäras er framför alla andra. Det måste ju finnas barmhärtighet åtminstone för de rena sjä-larna. —

Agda såg häpen, ja nästan förskräckt upp till honom. Han var dödsblek, och ådrorna i hans panna svällde, medan blicken uttryckte en stum förtviflan.

— Ack, käre herr pastor, ni är bestämdt sjuk, — hviskade hon oroligt. Han gjorde en nekande åtbörd. — Jag ville ännu be om er välsignelse, — sade hon lågt och såg bekymrad in i hans stelnade blick.

Då rörde sig läpparna, men intet ljud trängde fram öfver dem, och nästa ögonblick drog han sig åt sidan för att lämna rum åt de öfriga gästerna att framföra sina lyckönskningar.

När Agda, efter att ha utbytt brudklädningen mot en smakfull resdräkt, återvände till salongen, såg hon frågande efter pastor Berndtson.

— Han måste resa för att ej försumma tåget och bad mig framföra sina hälsningar till dig, — sade hennes far. — Det var verkligen bra vänligt af honom att komma denna långa väg bara för att göra dig till viljes, då hans tid tyckes vara så strängt begränsad.

— Ack ja, pappa, jag känner mig också så innerligt tacksam, men tillika orolig, ty pastor Berndtson var bestämdt icke frisk, — svarade den unga frun. — Mätte han blott ej för min skull trotsat på sin hälsa, han, som är så dyrbar för många på den plats, dit Gud ställt honom.

Hon hade tårar i sina ljufva ögon, men doktorn strök henne raskt öfver kinden. — Bekymra dig inte öfver den saken, min jänta! Prästen hade bara stigit en smula för tidigt upp. De där herrarna hafva bekväma vanor, må du tro — ha ha ha — — —

Agda såg ej öfvertygad ut. Hon tyckte för första gången, att Axel var något burdus, till och med när det gällde en smekning. Men sedan kom afskedet, skilmässan från hemmet och de kära, och undanträngde för ögonblicket alla andra känslor hos henne.

* * *

Pastor Berndtson reste hem genom natt och dag. Hvarför det skedde med sådan hast, klargjorde han ej ens för sig själf, men kanske var det mest därför, att själfva resans rörlighet nu föreföll honom tusen gånger bättre än uppehållet på ett och samma ställe. Ja, när han tänkte på framtiden och huru han var bunden vid en fläck, vid hemmet och sin församling, kom det öfver honom en nära nog olidlig ångest. Han erfor till och med stundtals något af det kval, själfmördare

måste genomkämpa, innan de taga det afgörande sista steget. Men tåget ilade framåt, alltid framåt, och för hvarje tillryggalagd kilometer af vägen kom han närmare det mål, för hvilka han bäfvade tillbaka.

Han skulle stanna vid den välbekanta stationen och se de kända ansiktena. Många af stadsborna brukade nämligen taga sina dagliga promenader ned till järnvägsstationen vid tågens ankomst; nu skulle de i alla händelser vara där för att träffa honom och fråga om bröllopet. Allt det där stod tydligt för honom. Sedan var det att på kansliet gå igenom alla ärenden, som förekommit under hans frånvaro, resonera med Walle om flyttningsbetyg och lysningssedlar. Och dagen därefter kom söndagen, då han skulle predika, stå uppe i predikstolen och tala till alla dessa människor, hvilka han i denna stund visste, att han hade ingenting att säga, ty hans hjärna kändes alldeles tom, och lika tomt var det i hans hjärta. Men det allra svåraste var ändå att öppna dörren där hemma och höra Almas kippskodda steg och hennes missljudande röst säga: „Välkommen hem, lille Paul, bara du inte förkyllt dig, stackare!“ — Hu, orden formade sig mekaniskt på hans stelnade läppar. Han ruskade på sig, som om han med våld velat afskaka en tryckande boja och vred sina händer, så att det knakade i dem. Nyss hade tåget gått alldeles för fort, nu tyckte han, att det blott kröp framåt. Han längtade att komma ut och springa bredvid, bara

springa öfver stock och sten tills han stupade ned i någon afgrund. —

Åh, voro de nu verkligen framme. Han tryckte handen hårdt mot pannan. Det bultade och hamrade så besynnerligt där inne. Månne han höll på att bli galen? I alla fall måste han ju ut och visa sig behärskad och lugn för att icke ådraga sig en ovälkommen uppmärksamhet. Nej, galen blef han nog icke. Riktigt olyckliga människor förlorade sällan förståndet; det var bara att pinas och lida, ty skalden har med skärande sanning sjungit „att människohjärtat måste bitvis brista“. Bitvis — ja, just så var det. Han kände det alldeles tydligt, då han öppnade kupédörren och såg sig omgifven af vänner och bekanta, som gladt välkomnade honom.

Han försökte dock afkorta uppehållet vid stationen så mycket som möjligt, och alla funno det äfven naturligt, att han längtade hem för att hvila efter den långa resan. Allt gick i verkligheten alldeles såsom i hans föreställning nyss. Också då han anlände till sin bostad. Selma och Augusta sprungo förbi hvarandra i trapporna för att bära in hans lilla kappsäck, och pastorskan mötte honom i tamburen.

— Vill du hafva kaffe eller te, det finns hvardera, eller kanske en smörgås? — Han bad om en kopp te in till sig och sade, att han var trött efter resan.

Fru Alma skakade olycksbådande sitt hufvud; hon befarade alltid, att hon skulle få sin kära

pastor sjuk hem. Och så satte hon hela huset på fötter för att betjäna honom, så att det blef ett spring i dörrarna, ett slammer och bråk, just jämt det, som Paul i sitt närvarande öfverretade tillstånd allra minst kunde fördraga. — Männe man inte skulle elda en brasa till i rummet, han var bestämdt frusen efter resan?

— Nej för ingen del, här är ju hett som i en badstuga.

— Ja, men Selma skulle komma och värma hans tofflor i alla fall, och Augusta skulle koka ett par ägg; han behöfde nog något att stärka sig med.

— Min Gud, att hon inte kunde hållas och låta honom vara i fred, då han ingenting annat begärde. Paul bet ihop tänderna för att tvinga tillbaka de förbittrade orden.

Nu kom hon igen i dörren, säkert för tionde gången, och henne följde Augusta med en bricka, fullastad med mat, då han knappt förmådde svälja en klunk te.

— Kära Alma, jag sade ju, att jag inte ville, inte brydde mig om . . . — Han stod rådvill midt på golfvet.

— Nå, men litet cakes med äppelgelé passar ju så bra till teet; jag hämtar det genast. — Och åter ilade pastorskan bort, så att tofflorna slog mot golfvet.

Ett förbittradt utrop „gå din väg, gamla häxa!“ undslapp den öfverretade mannen. Dock det nådde henne lyckligtvis ej, men det återljöd i

stället så mycket skarpare i Pauls öron och hjärta.

Var det till sin hustru, sin egen välmenande hustru, han riktat dessa ord? Gud i höjden, huru långt var det då kommet med honom?

Då fru Alma just i detsamma återvände, försökte han till botgöring smaka på de framsatta läckerheterna och därunder språka med henne om dagens små händelser. Sedan sade han, att han skulle se igenom sin post och bad henne inte oroa sig, om han satt länge uppe denna kväll, ty det var ju mycket, som måste genomgås, då han nu varit borta.

Han gick fram och åter, medan teattiraljen bars bort; sedan bjöd han sin hustru godnatt. Nu skulle han väl äntligen få vara ostörd! — Nej, nästa ögonblick ljöd en ringning där ute, och snart stod Alma åter i dörren. — Ett sjukbud och det långt utom staden; jag får väl säga att du är restrött och kommer i morgon?

— Nej, för ingen del! — Paul ryckte upp sig. — Jag är genast färdig.

Pastorskan kom med filter och täcken, och trots alla protester skulle hon nödvändigt nedför trappan för att se, att han blef ordentligt ombonad. Därvid halkade hon på litet kramsnö, som blifvit införd med fötterna, och skulle fallit, om Paul icke gripit henne om armen.

— Gå nu in, min vän, — bad han allvarsamt. — Trappan är hal, du kunde falla en gång till utan att någon funnes till hands att hjälpa dig

upp, kom ihåg det! Mången har brutit benet af sig på det sättet.

Hon svarade ej och sade icke heller, att hennes ena fot kändes ganska styf; hon hade troligen vrickat den.

Pauls färd ut i vinterkvällen blef ganska långvarig, och då han slutligen kom hem, var det nära midnatt, men huset var fortfarande fullt upplyst. Så grannt ekläreradt brukade Alma inte hafva i vanliga fall. Ingen kom honom likväl till mötes, och först då han befriat sig från ytterplaggen och stod i beråd att öppna dörren till sitt eget rum, kom jungfru Selma upplöst i tårar.

— Är nu pastorn äntligen hemma, — utbrast hon. — Här har händt en stor olycka. Frun har fallit utför trappan och slagit sig alldeles förskräckligt.

— I trappan, huru gick det till?

— Jo, pastorskan tyckte, att pastorn kom, och skulle springa för att taga emot, men tofflorna voro väl hala så att hon slintade och föll. Augusta hörde ända till köket, hur hon slog mot farstudörren, när hon rullade utför, — jämrade sig flickan. — När vi buro in henne, gaf hon inte ett ljud ifrån sig, så vi trodde, hon var död, men madam Pihl här i gården, som är litet läkekunnig, sade, att hon bara svimmat af.

Selmas svada skulle kanske fortfarande, då hon en gång kommit i farten, men Paul ville ej höra mer, utan skyndade hastigt genom de ödsliga paradrummen in i sängkammaren. Där såg bedröf-

ligt ut. En liten handlampa från köket stod och osade på kommoden, klädesplagg voro kringströdda öfverallt, och vid sängen stod den omtalade madammen, gårdsvaktens hustru, med en våt duk i händerna.

— Har hon återfått medvetandet?

— Det vet jag inte. — Madam Pihl såg bekymrad på sin patient, som orörlig låg utsträckt på bädden. — Ibland blinkar hon med ögonen och rör munnen, som om hon skulle vilja tala.

Paul lutade sig öfver henne. — Känner du igen mig, Alma? — Intet svar.

— Hon har ett sår i tinningen, som inte vill upphöra att blöda, — förkunnade gumman.

— Vi måste genast sända efter doktor Allén. Augusta får gå. Det hade nödvändigt bort ske strax.

Paul tog den våta handduken ur madam Pihls slappa fingrar och lade den lätt mot såret. Sedan försökte han flytta den tunga kroppen en smula högre upp, men då uppgaf hon en svag jämmer, som vittnade om någon skada, hvilken genom rörelsen orsakade plåga.

Paul tyckte, att minuterna före doktors ankomst voro långa som timmar. Han hade aldrig skött någon sjuk och kände sig vid detta tillfälle särskildt hjälplös. Ändtligen tog dock hans väntan slut. Läkaren trädde in och företog en grundlig undersökning, hvars resultat blef, att pastor-skan i fallet skadat sitt hufvud och brutit af flera refben. Det var verkligen ett mycket betänkligt

fall. Doktorn skakade allvarligt sitt hufvud. Paul kunde icke fråga honom rent ut, hvad han trodde, ty orden fastnade på hans läppar. Men kvalfulla aningar fyllde hans hjärta, och skum som den gryende morgonen sänkte sig långsamt öfver det tysta huset skuggan af dödsängelns vinge.

* * *

Det var åter natt, och Paul satt ensam vid sjukbädden. Han hade oafbrutet vakat öfver sin hustru dessa dystra dagar och med pinsam noggrannhet iakttagit alla doktors föreskrifter, utan hopp om att de på något verksamt sätt kunde förbättra den sjukas tillstånd. Snarare var det också blott lindrande medel, som föreskrifvits. Patienten låg för det mesta i dvala, och när hon någon gång uppslog ögonen, hade blicken ett nästan slocknadt uttryck. Stundom mumlade hon afbrutna meningar, men de voro så otydliga, att man ej ens med yttersta ansträngning kunde fatta, om det fanns något sammanhang i dem.

Paul visste ej, om det var bättre så? Skulle han väl för dessa, redan för jordiska ljud halft slutna öron, kunnat yppa den fruktansvärda skuld, i hvilken han kände sig stå till sin hustru? Men i nattens enslighet, i den obrutna tystnaden satt han där och höll dom öfver sig själf, ty nu, nu äntligen var den stund kommen, som han så länge med själfbevarelsens instinkt skjutit undan.

Det var icke ögonblickets skuld han hade att döma öfver. Ack nej, det var att gå långt tillbaka i det förflutnas gömslen och leta fram den drag efter drag, tills hela bilden fanns där, bilden af en otrogen äkta man, en ovärdig präst, som lik skrymtarne bar en välmålad mask öfver ett fläckadt inre. Ty var han icke lika mycket en äktenskapsbrytare som alla dessa moderna människor, han mången gång både med ord och tanke fördömt, och det ända från den stund, då Agda Bruun satt där i hans skrifrum med rosorna i sin hand. — Natten därefter, då han likasom brottades med en osynlig fiende, hade han själf hängt ett skymmande täckelse öfver sin motståndares drag, emedan han skydde att se denne fiende i ansiktet, skydde sanningen och räddes att vara ärlig mot sig själf.

— Jag visste icke den gången, hvad kärleken var, — mumlade han och dolde sitt hufvud i händerna. — Men nu, nu vet jag det — vet, att jag älskar denna flicka med en lidelse, en stormande känsla, som jag aldrig trott mig mäktig af.

Lika litet — det visste Paul — hade han velat erkänna sig själf skyldig inför Gud, och denna dolda skuld hade blifvit honom till ett fruktansvärdt bann, hade rest sig som en skyhög mur mellan honom och Fadern i himlen, medan han, kväfvande ångerns kval, fortfor att frossa af känslor, som hans samvete fördömde.

Och nu senast, när han såg henne, sin afgud, stå vid en annans sida, medan han själf med

öfvermänskligt lidande måste förena henne med denne andre, hade han ens då vid afgrundens rand vaknat till besinning? Nej, med sjudande bröst hade han lämnat bröllophuset och förtviflad, ja upprorisk, återkommit hem, där han hade idel skuld att sona och nu — nu var det för sent! Här låg en stackars bruten kvinna, en förrådd hustru, som han aldrig i detta lif skulle kunna bönfalla om tillgift.

Ängestsvetten fuktade hans bleka panna, och han stönade sakta: „Min Gud, min Gud — misskund!“ — Men ingen lindring sänkte sig öfver hans betryckta själ, och än djupare böjde han sig under själf fördörelsens gisselslag.

Nu förstod han, att i sådana ögonblick hade botgörarne fordom slagit sina kroppar blodiga, såsom en yttre försoningsgård för den krossande skuldebördan. Det hade varit en obeskriflig lindring i denna stund att vidkännas ett rent kroppsligt kval, tänkte han. Nu var det blott den inre, brännande syndakänslan, som förtärde honom; men huru skulle han våga knota, då han endast led, hvad hans gärningar voro värda.

Nu rörde sig den sjuka i bädden, och åter steg den svaga jämmern från hennes bleknade läppar. Paul reste sig genast och gaf henne med största varsamhet en tesked vin, såsom doktorn förordnat. Hans hand var så lätt och alla hans rörelser så ljudlösa. Han hade på dessa dagar förvärfvat sig alla en sjukvårdares bästa egenskaper. — Men när han nu jämkade kudden tillrätta

under det dödstunga hufvudet, kunde han, trots all sin bittra ånger, ej bekämpa det hemliga obehag, han alltid ånyo erfor vid åsynen af de simpla, alldagliga dragen, den breda tandlösa munnen och den grofva hyn. Stackars Alma hade ju aldrig varit vacker, men i denna stund var hon nästan skrämmande ful, och det dödens majestät, som förlänas de flesta, hade förnekats henne.

Stackars, stackars Alma! Paul kände ett så gränslöst medlidande i detta ögonblick. Huru armt hade icke hennes lif varit, huru helt uppgående i hans och likväl, eller kanske just därför, så litet skattadt, så illa lönadt.

Hans hufvud sjönk mot bröstet. Det var nu icke endast förebråelse, som uppsteg ur hans inre i denna ransakningens timme, det var äfven smärta, då han tänkte på fostermoderns ingripande hand i hans ödes gång.

Hvad var han, att han skulle döma en oförständig kärlek, sådan som hennes, som blott såg efter denna jordens goda för sin skyddsling, då han själf passivt lätit andra bestämma det kanske betydelsefullaste steget i en människas lif.

Det var en lång natt i det dystra sjukrummet, men den blef också den sista, han där tillbragte. Nästa dag slocknade fru Almas lif, stilla som lampan, när oljan är förtärd, utan dödskamp, och Paul tackade Gud därför.

Gamla rådmanskan var för åldrig att resa den långa vägen till dotterns dödsbädd och begravning. Pastor Berndtson saknade likväl hvar-

ken hjälp eller deltagande i sin sorg. Han mottog allt tacksamt, ja ödmjukt. Det hade kommit någonting anmärkningsvärdt undfallande och afbedjande i hans sätt, och han drog sig helst obemärkt undan, då det blott kunde ske.

Vänliga händer bäddade fru Almas sista bädd och klädde grafven med grönt och blommor trots vinterkylan. Den döda hade visserligen gått som en främling bland dem, men för hennes makes skull ville man nu på allt sätt hedra henne. Alltid blott honom, allt för hans skull. — Staccars Alma, — Paul suckade djupt, — icke ens i döden någon gengäld!

Pastor Walle talade vackert vid grafven om den lärdom hvarje dödsfall borde vara för den kristna församlingen. Han kände ju så föga den bortgångna och hade ej heller för vana att hålla rosande liktal. Likväl föllo många tårar öfver grafvens blommor, såsom vanligt är vid liknande tillfällen. Man hyste också ett varmt deltagande för den ensamma änklungen. Men Paul hade inga tårar; han stod vid den öppna griften och bara sänkte sitt hufvud så djupt, som om han ämnat böja knä vid dess rand.

„Människan af kvinna född, lefver en liten tid och är full af oro“ — orden genljödo åter och åter inom honom. Ja, ack ja, oro var detta lif, idel oro. Blott där nere i mullen fanns frid och ro, men — det var icke för honom. Nej, framför honom låg ännu en lång, mörk väg, där han måste gå öfver hvassa stenar och stingande tör-

nen, gå ensam alltid, alltid ensam. — O Herre, huru länge? — hviskade Paul med skälfvande läppar.

* * *

Våren höll åter sitt intåg i bygderna. Den kalla vintern med sin frost och sina drifvor var för-gången, och solens kyss väckte gräs och knoppar till nytt lif.

Pastor Berndtson hade några små gröna strån i handen. De buro hoppets färg, men fanns där hopp för honom? Jo, det fanns. Genom de tunga dimmorna af synd och sorg, som så länge om-hvärft honom, bröt sig småningom en ljusnande strimma fram.

Till förödmjukelsens dal, där han så länge dvalts, trängde skenet från Guds nåds klarhet likt en vinkande stjärna emot honom. Ångrande och bedjande hade han dag efter dag legat vid korsets fot, och nu kom där en kallelse: — „Res dig upp och stå på dina fötter.“ En annan hade tagit hans skuldebörda på sig, och trälen var fri.

Men hvad det kostat Paul att under känslan af sin ovärdighet likväl nödgas tjäna i Herrans hus och församling, det visste endast Han, åt hvilken den betungade helt anförtrott sig. Dock hade han äfven i viss mån öppnat sitt hjärta för sin tjänstebroder och trofaste vän.

Han hade sagt honom, att han låg som under ett krossande bann, en samvetsdom, och kamraten hade med finkänslig vänlighet befriat honom

från mången svår plikt, samt visat honom det hänsynsfulla deltagande utan frågor, som var just hvad han mest behöfde.

Förlåtelsens visshet kom ej till honom med ögonblickets öfverväldigande makt. Han skulle aldrig kunnat säga, när han förnam den första lindringen i sitt kval, men då han denna vackra vårdag såg på de späda gröna stråna i sin hand, och sedan lät sin uttrycksfulla blick skåda uppåt, rakt in i den klara blå himlen, som hvälfde sig så hög där ofvan, kände han, att han åter kunde lyfta sitt hufvud med nytt mod och ny tillförsikt.

Han mindes ej mer den förledande rösten, som hviskat: „Hvarför skulle du bli löst från ditt äktenskaps boja först då hon, som du älskade, var bunden, hon, som du kanske lätt skulle kunnat vinna till din egen för alltid.“ I sådana stunder hade han äfven känt sig ytterst oviss om Agda Bruuns framtid, ty en känsla sade honom, att doktor Arndt ej var den karaktär, som kunde till fullo uppfatta en natur, sådan som hennes, då däremot han själf . . . Ja, huru innerligt skulle han icke älskat och omhuldat henne, och vid sitt bröst skyddat henne för alla lifvets stormar, så vidt det stod i mänsklig makt. — Det var lyckans paradiset, som då upplät sina portar för hans bafvande blick.

Sådana frestelsens stunder hade han haft många, men nu — nu — voro de öfvervunna, och ökenhettan hade svalkats af hugsvalelsens vind. Dock var det icke tröttheten efter den långa striden,

han nu erfor, det var snarare den mognade erfarenhetens tysta kraft, redo för nya strider mot nya mål.

Ty en sak stod klar för Paul. Han kunde icke mer stanna kvar i kyrkans tjänst. Han hade lagt saken fram inför Gud och kände nu med visshet, att han ej heller behöfde tvinga sig därtill. Sin Herres tjänare ville han dock alltid vara, ehuru i en annan betydelse.

Hans förmögenhet var vid denna tid betydlig, ty utom arvet efter sin hustru, hade hans svärmor, som kort efter dotterns död aflidit, äfven testamenterat honom allt, hvad hon ägde i löst och fast, och det var ej så litet. Paul hade nu blott den önskan att kunna väl använda det, som han ansåg endast såsom anförtrodt gods. Missionsarbetet hemma och ute, det som kanske mer än annat intresserat hans hustru, erhöll dock brorslotten, och åt denna verksamhet beslöt han att äfven hädanefter ägna sitt lif. Han ville såsom missionslärare gå ut i de icke kristna landen.

Beslutet var ej oöfverlagdt, tvärt om hade han under bön och allvarligt begrundande fattat det och hoppades äfven kunna utföra, hvad han sålunda föresatt sig. Vid några och trettio års ålder, i sin fulla mannakraft, med obruten hälsa och sin outsläckliga håg för studier, stod den nya banan ej ouppnåelig för hans syn. Af den jordiska mammon, hvilken han en gång kanske skattat för högt, ville han ingenting behålla för egen

del. Han ville ej mer försoffas under vällefnad och komfort eller slafva under förvekligande vanor. Allt detta skulle han lämna bakom sig, men det nya kallet skulle på en gång gifva honom bröd och arbete, och vara ett tjänande af Gud i Hans lidande barn på den främmande jorden.

Planen var så färdig och så i alla afseenden väl genomtänkt, då han framlade den för pastor Walle, att där knappt fanns någonting att invända. Kamraten såg länge och forskande in i de sköna, blå ögonen, som mötte hans med ett klart uttryck af fast, manlig energi. Sedan räckte han honom handen. — Må du gå den väg, du valt, i Guds kraft, broder, sade han rörd. Jag vet, att du skall tjäna Honom trofast där som här, och mina böner och bästa välönskningar skola alltid följa dig.

Paul tryckte hårdt vännens hand, denne vän, som föreföll honom mer än någonsin dyrbar, nu då hans väg förde honom alltmer ut i den stora ensamheten. Kort därefter lämnade han såsom tjänstledig sin befattning för att under väntan på beviljad afsked genast begynna sina nya studier. Inga afskedsfester och tacksägelseföreläsningar kommo med beklagande af den förlust staden gjorde genom hans fattade beslut, hvilket naturligtvis skulle väckt en storm af undran och förfrågningar, ty endast pastor Walle kände Pauls framtidsplaner. Så blef ej heller någon afskedspredikan hållen. Paul kunde det ej, för honom

fanns det numera blott en text: „Gud förbarma dig öfver den främste bland syndare!“

* * *

En ståtlig ångbåt lägger långsamt ut från hemlandets strand. Bland mängden af passagerare, som med hattar och näsdukar vinka sitt sista farväl åt kvarblifna vänner, står något afskild från de öfriga en ensam man. Med en lång, dröjande blick tillbaka tyckes han taga farväl af hemmets snart försvinnande kust, men i denna blick skymtar intet vemod. Öfver hela mannens personlighet, från uttrycket i ögonen till det energiska draget kring munnen, hvilat en lugn beslutsamhet, en klart medveten kraft, vittnande om en helgjuten människa, som vet, hvad hon vill, och går mot ett stort mål.

Det är Paul Berndtson „lyckans gunstling“, söndagsbarnet, men icke mera pastor Berndtson, utan missionsläkaren på väg till sitt arbetsfält i „midstens rike“. „Ett kerubansikte“, hade man en gång sagt om honom; det var dock länge sedan. „Lifvets orolighet“, som hvarje människa, af kvinna född, i högre eller ringare grad har att genomkämpa i denna växlingens värld, hade beröfvat dragen deras mjukhet och ögat dess barnsligt veka uttryck, men i annan måtto kunde man ännu tala om kerubligheten. Det var med tanke på den starke hjälten, Gabrielstypen, han som „står i Guds åsyn“. Någonting af denna höga

mildhet låg nu utbredd öfver Paul Berndtsons ädelt formade panna, återskenet af ensamma stunder i den Högstes närhet.

Han såg ut som ett sändebud, utskickadt af Gud, och vissheten om att vara det strålade äfven likt en ledstjärna öfver hans väg i mörker och natt, bland olyckliga och lidande, som han längtade efter att få älska i handling.

UR EN LÄKARES MINNEN.

Det var några veckor efter min förlofning med Dolly, och jag gick ännu som i ett rus af lycka öfver att ha vunnit „den sötaste flicka i världen“. Sedan jag ätit en sen middag i hennes hem, och vi tagit ett mycket ömt farväl af hvarandra, skulle jag tillbringa aftonen på ett läkarmöte; men däraf blef intet. Utanför min dörr uppe i tredje våningen hängde en slankig figur — äkta ligapojketyyp för resten. Jag frågade, hvad han hade att göra där, och fick naturligtvis till svar ett mindre fint uttryckt råd att inte blanda mig i hvad som icke angick mig. Såsom innehafvare af lägenheten, utanför hvilken han tagit sig friheten att uppehålla sin mindre förtroendeingifvande person, protesterade jag energiskt, men afbröts af pojakens drastiska: „Om den dumsnuten är doktorn själf, hvarför säger han inte ifrån med ens utan står där och spiller bort tiden för en annan.“

— Ja, jag är doktorn, — svarare jag tämligen kort. Gossen strök sin sluskiga mössa af hufvudet och gjorde ett försök till bockning. Denna frontförändring förberedde mig på att saken gällde

någotslags tjänstebevisning å min sida. Jag kände till taktiken af erfarenhet.

— Det är Mattsson, som behöfver hjälp, — sade han.

— Jaså, hvar bor karlen?

Budbäraren nämnde namnet på en gata i ett af hufvudstadens arbetarekvarter.

— Det är så, att han är dålig på skarpa allvaret, — underrättade pojken.

— Jaså, då är det väl din mening, att jag skall besöka honom.

— Ja, och det i rappet ändå, för jag har väntat här tillräckligt länge redan.

— Det råkar inte vara mottagningstid, men gif dig i väg nu, så kommer jag efter, så fort jag hinner.

— Nej pass, jag väntar nog den stunden till, för doktorn hittar aldrig fram eljes.

Här var således intet val. Jag hade tänkt åka efter den uppgifna adressen, men lika godt, en promenad kunde vara bra den också, ehuru vädret icke precis var inbjudande. Jag drog upp pälskragen och följde gossen.

Det började redan skymma; den korta vinterdagen var slut. Och borta i förstaden var upplysningen dunkel.

— Är han din far, den sjuke? — frågade jag under vägen.

— Nej, inte som jag vet, hi, hi hi, — men han stönar så fult, Mattsson, att ingen får sofva för ho-

nom, och det har han hållit på med i flera nätter redan. Därför skickade de mig att söka doktor.

— Ni äro då många, som bo där inne?

— Ja, två till, utom Mattsson och Elvina, som går på fabriken, och Järvis själfva med deras tre barn.

— I samma rum?

— Ja, huru annars.

Vi gingo tysta, tills vi nådde målet, enhvar i sina tankar, mina sannerligen ej af den gladaste sorten. Och bättre till mods blef jag ej heller vid åsynen af patienten. Han var väl bortåt fyrtio år — om någon kände hans dopattest, kunde betviflas — en riktig bandit fysionomi med lastens märke på pannan, och allt det vidrigaste en elakartad sjukdom medför samladt kring sin afskräckande person.

Utom af hänsynen för de öfrigas nattro, var det redan ur sanitär synpunkt högst nödvändigt att flytta mannen till ett sjukhus, och det blef också min första åtgärd att skaffa honom till ett sådant. Från denna kväll blef han min patient. Han plågades mycket, ty han led af en halssvulst af svåraste beskaffenhet, som dock ej hittills kunnat operativt behandlas.

Jag besökte honom dagligen. En gång sade man mig, att han höll på att kväfvas, hvarför operationen genast måste företagas. Detta medförde dock ej den lättnad, jag hade beräknat, och på aftonen blef jag helt hastigt eftersänd, ty den sjuke var döende.

Den syn, som mötte mig vid inträdet i sjukrummet, var lindrigast sagdt obehaglig. Patienten satt upprätt i bädden, stödd af kuddar. Hans ansikte var blåsvart, ögonen voro blodsprängda och stego nästan ur sina hålor. Han kunde ej tala, men tecknade åt mig med hotfulla åtbörder att komma honom till hjälp. Jag försökte då införa en kanyl i såret och sålunda tvinga svulsten att tömma sig utåt. Den trotsade dock alla mina bemödanden, och mannen såg på mig med en obeskriflig blick. Så kan blott den lifdömde betrakta sin bödel, tänker jag. Han tyckte förmodligen, att jag bit för bit höll på att taga lifvet af honom.

Situationen var kritisk nog, och ögonblicken dyrbara. Det stod en utväg öfrig, men — jag tvekade att begagna den. — Det har någon gång förekommit fall, då läkare räddat exempelvis en difteripatient genom att öppna strupen och med sina läppar utsuga det hopade slemmet. Jag vill inte göra mig bättre, än jag i själfva verket är, men jag känner mig alldeles förvissad om att i händelse patienten varit ett barn, ett litet oskyldigt lidande barn, jag utan att betänka mig skulle utfört experimentet. Här ställde sig frågan betydligt annorlunda.

Där framför mig hade jag karlen, en usel stackare, samhällets afskum, som detta samhälle säkert skulle skattat sig lyckligt att blifva kvitt, en varelse, som rotlös dref omkring på lifvets ström. Därtill var han besmittad med en vidrig

sjukdom, i vissa fall en fara för andra — särskildt för mig, om jag nu beslöt mig för den enda tänkbara utvägen för hans räddning.

Jag hade verkligen trott, att jag var en tämligen modig man och åtminstone en samvetsgrann läkare, men i denna stund greps jag af tvivel i båda dessa afseenden. Det är möjligt, ja troligt, att de flesta af mina kamrater i mitt ställe skulle handlat utan tvekan. Jag kan ej hjälpa det — men jag reflekterade. Ett ögonblick lämnade jag sängen och gick fram till fönstret. Det var mörkt ute och folktomt på den tysta gatan nedan om sjukhuset, ingenting som kunde afleda mina tankar. Jag kände, att jag ryste; själfbevarelse-driften inom mig reste sig i naturlig afsky för smittämnen i mannens förgiftade organism. Nästa sekund kom mig ett ljud från patienten att häftigt vända mig om. Det fanns icke mer någonting mänskligt i detta rop, det var ett retadt vilddjurs oartikulerade skrän. Mannens drag voro rent af ohyggligt förvridna, och detta uttryck dref min feghet på flykten. Djur eller människa, ängel eller djäfvul — här var en varelse, som led, därför att den kunde känna. Jag tryckte utan tvekan min mun mot det afskräckande såret.

I detta afgörande ögonblick erfor jag icke mer någon skymt af fruktan, ej ens af obehag. Tvärtom kände jag mig lugn och lätt till mods. Den sjuke drog djupt efter andan — han var räddad. Då jag gifvit mina föreskrifter åt sköterskan och stod i begrepp att gå, hörde jag honom bruka sin

återvunna talförmåga till några mindre valda uttryck öfver „doktors söl, som bärgade lifshanken åt honom i sista upphällningen“, alltsammans ledsagadt af diverse svordomar och förbannelser. — Sådan var hans tacksamhet.

Där ute slog nattluften sval och uppfriskande emot mig. Det kändes skönt efter uppehållet i det kvafva sjukrummet. Jag promenerade hem och njöt i fulla drag af den vackra vinterkvällen med sina tusen stjärnor på den mörka himlen. Aldrig hade vår hufvudstad förefallit mig vackrare. Träden i esplanaderna stodo lätt rimklädda och lykt-radernas ljus återspeglades som skimrande ädelstenar i deras hvita skrud. Glada människor stimmade på trottoarerna. Det var lif och lust öfverallt, och jag gladdes åt detta lif, som jag insöp i djupa, fulla drag. Det var ändå härligt att vara stark och frisk och lycklig. — Lilla, vackra Dolly, hvad jag älskade dig i denna stund! Var det väl känslan af uppfylld plikt, som verkade så höjande på mig i detta ögonblick. Jag trodde det och var njöd.

Denna stämning blef dock ej varaktig. Kvällen tillbragte jag hos min fästnö och kom hem något sent. Så långt var allt godt och väl. Men när jag gått till sängs och allt blef mörkt och tyst omkring mig, kom oron.

Feberaktig och med bultande pulsar kastade jag mig fram och åter på kudden. Slutligen steg jag upp, det var mig omöjligt att längre hårdas ut i bädden. Jag måste röra mig; jag tyckte, att

hvardena nerv i min kropp pinade och stack, och halsen kändes så besynnerligt torr och brännande.

Jag har läst om att äfven den erkänt tappreste krigare haft sina stunder af svaghet, att de ögonblicken före en drabbning fått uppbjuda hela sin manliga styrka för att bekämpa den smygande modlöshet, som velat förlama dem. — Jag lärde mig förstå något däraf denna natt.

Ingenting af den trygga tillförsikt, som uppehållit mig under försöket att rädda patienten, fanns kvar, ingen belåtenhet öfver uppfylld plikt, icke ens medvetandet af hvad rätt och samvete bjuda. Jag hyste icke mer någon medkänsla för lidandet, ingen aktning för svuren ed, ingen ansvarighet.

Jag hatade den eländige vagabonden borta på sjukhuset, som tvungit mig till hvad jag gjort. Hvarför skulle jag offra mitt unga, sunda lif, en ljus framtid, ett kall, som kunde gagna mänskligheten, och hjärtats lycka för denna usla tillvaro, mogen för ett slut i rännstenen. Ty det var ett offer, jag visste det nu — det största offer en man kan gifva för en annan. Jag kände, att jag måste dö.

Med ens greps jag af den vilda skräck, som under panik kommer folk att blindvis rusa fram utan tanke på andras lif eller lemmar, bara för att rädda sig själf, söka egen säkerhet. Jag tyckte, att jag skulle kväfvast som mannen där borta nyss,

och stönande sjönk jag ihop under fasans grepp. — Hjälp, hjälp, befrielse! — Det var min enda, allt uppslukande tanke. Jag var uppfylld af den krassaste egoism; de lumpnaste instinkter, som jag hela mitt lif djupt föraktat, jäste upp till ytan, uppenbarande en bottenlös dy, som jag ryste tillbaka för.

Det bor ett vidunder inom oss, ett vilddjur, hvars råa brutalitet är redo att visa sig, blott den allmänna sedelagens tyglar i minsta mån slakna. Om det ädla och ideella hos mänsklighetens heroer vunnit seger öfver de lägre drifterna, så har likväl denna förfärliga natt visat mig onskans makt i hela dess vederstygglighet, på samma gång som hjälplösheten hos den beprisade „egna kraft“, till hvilken jag allt hittills satt min tillit. Jag säger det djärft, säger det af egen erfarenhet — den finnes icke till, denna kraft! Den moraliska styrkan bistår oss blott till en viss gräns. Där bortom lurar afgrunden. Jag har aldrig rätt vetat, huru jag kom igenom denna natt. Det var visserligen de längsta och kvalfullaste timmar jag någonsin upplefvat, och all min läkarevisdom kom till korta, då det gällde mig själf.

Slutligen sjönk jag i sömn, slö och matt efter den långvariga kampen och vaknade ej, förrän solen lyste mig in i ögonen. Jag for upp. Hvar voro mina nattliga plågoandar, de uppjagade föreställningarna om kval och död och tillintetgörelse? Bortblåsta som nattens mörker. Jag sträckte på mig och andades djupt. Jag var fullständigt nor-

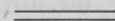
mal till hälsa och välbefinnande, ingen feber, ingen nervositet. Således hade alltsammans varit inbillning, foster af min för tillfället uppskakade fantasi. Jag hade nästan varit färdig att le åt mig själf, åt min dårskap att beröfva mig en natts lugn, välbehöflig hvila, jag som alltid i hela mitt lif varit så föga böjd för allt slags fantasteri, så nykter till uppfattning och åskådningssätt — men likväl log jag icke.

Dessa förflutna timmar hade i alla fall åstadkommit en brytning i hela min tankevärd. När jag kröp ihop i mörkret, fegt rysande tillbaka för ett förföljande fantom — ty annat var det ju ej, det visste jag nu i det klara dagsljuset — stod jag, andligt taladt, vid randen af en afgrund. Allting omkring mig sviktade plötsligt, och alla gamla stöd brusto. Då förstod jag, att det måste finnas någonting, som stod fast, stod högre än jag hittills nått, och jag sträckte mig krampaktigt därefter. Tviflare som jag var af natur, uppfostran och lefnadsförhållanden, blef det dock nu klart för mig, att icke blott materiens kraft styrde världen, såsom det ofta kunde förefalla, utan att det måste finnas en annan och mäktigare driffjäder till människornas bästa gärningar, till allt det stora, ädla och välsignelserika, som jag omöjligt kunde förneka.

O själ, själ, du underbara, hemlighetsfull till ditt väsen som lifvet själf, det var du, som väcktes denna natt. Nu står du på vakt, spörjer och spanar och längtar efter visshet, efter lösningen

på den stora gåtan, som blifvit hvarje individ förelagd.

Om jag blott kan tyda den en dag, skall jag vara segrare!

UNDER SOMMARFERIEN.

„En lärarinna önskar för sommaren ett stilla hem med full inackordering i en enkel familj på landet i sund trakt, nära sjö och med tillfälle till bad. Svar kan adresseras till detta blads kontor märkt „Lärarinna“.

Inez Hedström genomläste uppmärksamt de få raderna, sedan nickade hon belåtet. — Ja, annonsen var bra. Hon skulle säkert få svar, kanske flera, så att det bara gällde att välja. Skönt! Hon hade pröfvat åtskilligt de föregående somrarna, bott ute i skärgården med kamrater, varit bjuden till bekanta eller vistats vid badorter. Sista sommarn hade hon rest i Norge. Alltid hade det varit treffligt på sitt sätt, men nu ville hon en gång lefva riktigt ensam i frid och ro på landet.

Terminen hade varit ansträngande, ty utom timmarna i skolan hade hon gifvit privata lektioner i sitt hufvudämne, tyska. Det var ej för brödets skull, men omständigheterna hade gjort, att hon ej kunnat vägra en del personer deras önskan att erhålla undervisning. En timme mer kännes ju

ej så mycket till en början, men nu vid terminens slut var hon på allvar trött.

Resor eller sällskapslif skulle ingalunda skänkt henne åter den jämvikt i sinne och lynne, som stadens pulserande lif beröfvat henne. Därför sökte Inez nu absolut hvila till kropp och själ.

Kamraterna ville inte riktigt tro därpå. Inez som var så präktig och lifaktig. — „Ro och lugn“ — det lät ju riktigt löjligt för en sådan liflig natur som hennes, men det var förstas en af hennes „originella idéer“. — Hon tänker bli Tolstojan, —menade några. En annan del förmodade, att hon ämnade studera folklifvet på nära håll.

Inez log åt deras prat. Hvarför kunde de ej taga saken så enkel, som den i själfva verket var. — Men midt i den glada kretsen kom nu, som mången gång förr, hennes gamla känsla af ensamhet och grep henne med sitt vemod.

Mor och syskon skulle säkert bättre förstått henne och kallat henne hvarken „genial“ eller „originell“, som det nu hette. Om hon var olik mängden, hvilket Inez för egen del starkt betviflade, var det då därför, att hon alltid hade mod att vara sig själf och gå sin egen väg. För resten kunde man kanske tillskrifva det hennes uppfost-
ran.

Då hon tidigt blifvit föräldralös, hade en vän till fadern — hennes guffar — antagit sig det ensamma barnet. Han bekostade hennes skolgång och skaffade henne under ferierna ett tillfälligt hem hos vänner och bekanta. Denna ständiga vistelse

bland främmande verkade hos Inez tidigt en viss slutenhet och mycken behärskning. Hon insåg snart, att lifvet bland främlingar, som icke af kärlek hade fördrag med hennes fel eller med öfverseende urskuldade ojämnheten i lynnet, måste bli svårt, om hon icke lärde att bekämpa dessa fel och motarbeta, hvad som kunde stöta andra.

Därför blef hon också omtyckt, hvar hon än vistades, och fick vänner öfverallt. Par år efter det hon slutfört sina studier, tillbragte Inez hos guffadern, men trånga småstadsförhållanden, den gamles pedantiska ungarlsvanor och en tyransk hushållerskas nycker kom den unga flickan att mer än en gång spana efter ett arbetsfält, där hon kunde göra sina kunskaper fruktbringande. Och tillfälle därtill yppade sig äfven snart.

Guffadern satte sig ej däremot; han hade ju alltid inpräglat hos henne, att han sörjt för hennes studier, för att hon en dag själf skulle kunna förtjäna sitt bröd. Men dock förekom det Inez, när hon skildes från honom, som om där legat saknad, nästan smärta i hans farväl. Hon förstod ej att hennes närvaro i det tysta huset, närvaron af en ung lefnadsfrisk varelse, spridt ett nytt, ovant ljus öfver den gamle enstöringens intresselösa dagar och omedvetet förskönat dem.

Hon kunde ej tro, att hon betydte något för honom eller att han på något sätt varit fäst vid henne, förrän hon, vid hans kort därefter inträffade död fann sig vara insatt till hans universalarvinge, med det i testamentet bifogade ytt-

randet, „att hans kära guddotter alltid varit honom till nöjes, hvarför det nu var honom en glädje att jämna framtidens väg för henne“.

— Stackars gamle guffar med sin stela yta och sitt trumpna sätt! Så hade dock där bakom dolt sig en vänlig känsla för henne. — Inez klara ögon fylldes af tårar, på samma gång en suck steg upp ur hennes bröst. Ack, om han blott låtit en liten gnista af denna känsla värma hennes hjärta i lifstiden, huru hjärtligt skulle hon icke i sin stora ensamhet kunnat sluta sig till honom.

Nu var han emellertid borta, och för Inez återstod ej annat än att resa dit bort och taga vård om sina ägodelar, ett gammaldags, gediget bo, för hvilket hon tills vidare ej hade stor användning, samt ett litet, men välplaceradt kapital, hvars ränta jämte den lön hon uppbar för sitt arbete, betryggade henne en sorgfri existens. Hon behöfde icke knussla, hon kunde utan uppoffring kosta på sig en rekreationsresa då och då, den lyckliga „arftagerskan“, som hennes vänner och kamrater kallade henne, utan aning om, att hon innerst afundades, hvad många af dem ägde framom henne — ett hem, en mor eller en syskonkrets. Därmed teg hon dock alltid, ty Inez var ej den, som betungade andra med sina sorger, lika litet som hon lät dem ana sina mörka stunder. De sågo ständigt blott i henne den glada, hjälpsamma kamraten, en vän, som alltid gärna stod sina vänner bi, och kring hvilken alla gärna slöto sig. Det var nog också sant, att hon sällan hade en

ensam stund att öfverlämna sig åt sina egna tankar, och därför tyckte hon äfven, att lifvet i det hela var bra, som det var.

Vänskap och förtroende äro ju dyrbara gåfvor, som man måste skatta högt, och dessutom hafva de en fördold nytta med sig isynnerhet den senare — man blir lätt fri från egoismens bojor, när andra begära ens deltagande. Och huru många hjärteutgjutelser hade icke hennes väggar inneslutit, huru många förtroenden hade hon icke fått mottaga bakom den stängda dörren. Det var inne hos Inez, hennes värdinna, doktorinnan Hultman, lättade sina husliga bekymmer, och i hennes rum de öfriga inackordenterna, tre lärarinnor, alltid samlades för att afhandla dagens händelser. Var Inez lampa en afton släckt, kände de sig alldeles husvilla.

Så var det alltid, hvar Inez än vistades, utan att hon själf tyckte sig på något sätt gifva anledning därtill; alltsammans kom sig helt och hållet af någon hemlighetsfull makt hos hennes person, en makt, som hon dunkelt anade utan att förstå den. Det var strålglansen i ett par blå ögon med tusen skiftande uttryck och leendet på dessa friska, röda läppar, som var så oemotståndligt, detta något, som fransmännen kalla „charme“ och som ingen målare eller fotograf någonsin kan återgifva.

* * *

Annonsen var för länge sedan behörigen införd, och nu satt Inez med svaren i sin hand och granskade dem sorgfälligt, det ena efter det andra. N:o 1 blef genast förkastadt för sin svamlande ton, N:o 2, som bifogade en antydning om att „lärrinnan“ kanske vore benägen att handleda tvenne minderåriga flickor under sommaren, något som betydligt skulle inverka på priset för inackoreringen, lades äfven å sido. Svaret N:o 3 lät mera inbjudande, men stiliseringen tydde på „pensionat“, som hon just velat undvika. Således måste hon hålla sig till N:o 4, som var det sista. Hon läste igenom det två gånger med lätt rynkade ögonbryn, som om hon riktigt försökt inpräglad orden i minnet.

„Ett enkelt, stilla hem i en gård“ — tydligen bondgård — „i T socken, nära sjö med friskt läge och godt badställe, tio kilometer från närmaste järnvägsstation, där häst på önskan kan möta“. Intet mer, endast tydlig adress: „Karl Eriksson, Skogby“. —

Det där var bestämdt någonting för henne.

Hon tog genast ett ark papper och formulerade sitt svar. Man borde ju smida, medan järnet var varmt. Tiden eller rättare dagen för ankomsten kunde sedan närmare bestämmas. — Skogby — det lät ensligt. Hon drog en suck af lättnad. Flickorna hade i dag beständigt sprungit ut och in hos henne; det var den mest arbetsdryga dagen i skolan, och därtill hade hon ännu på kvällen en extra lektion. Det var nästan för mycket af människor och sällskap. Han kände, att hon be-

höfde några veckor för sig själf där borta, där ingen hade några anspråk på henne.

Nu knackade det. Inez fick brådtom att städa undan pappren på skrifbordet och ropa: „Stig in!“ Hennes elev, ett ungt stryrmansämne, som ville förkofra sig i tyska, visade sig på tröskeln, och fastän han var en riktigt trefflig sjömanspojke och förskräckligt intresserad både af timmarna och lärarinnan, var hon denna afton så trött, att hon helst önskat honom på andra sidan ekvatorn, om det funnits någon rimlig möjlighet, att denna önskan kunnat förverkligas just nu.

Tanken på sommarferien var emellertid ett kraftmedel som höll henne uppe under trötta stunder alla de kommande veckorna, och då hon skrifvit och utsatt dag och datum för sin ankomst till Skogby, kände hon sig helt lätt om hjärtat. Hon talade dock föga om resan, medan kamraterna å sin sida vidt och bredt ordade om sina sommarplaner och allt hvad de ämnade företaga sig under ferien.

I det hela visste hon ju ock så godt som ingenting om hvad som väntade henne där borta i „ödemarken“, som hennes kamrater uttryckte sig. Allt sammans var „nytt land“ för henne och kanske just därför mer tilldragande än det gamla välkända. Hon brydde sig icke heller om att på förhand göra sig några föreställningar, utan ville helst taga förhållandena sådana de voro.

— Skrif och berätta dina intryck från „landsflykten“, uppmanade vännerna, som följde henne

till stationen. — Ja, låt oss för all del veta huru du finner dig där borta och hvad för folk du egentligen kommer till, — hette det.

Inez måste skratta. — Tack för det. — Hennes hvita tänder lyste. — Men tro bara inte, att jag ämnar stänga in mig för att sköta min korrespondens, just då jag jublar öfver att hvarken behöfva se papper eller penna. Nej, nej, nog få ni stärfja er nyfikenhet, tills vi råkas i höst. Då skall jag visst förvåna er med mina upplevelser. — Men låtsa som om jag rest till Australien så länge.

Alla logo. — Treflig sommar, — auf wiedersehen, — ljöd det om hvartannat vid afskedet. Och borta var hon. Tåget brusade i väg under buller och bång som vanligt, och en vit näsduk från ett öppet kupéfönster var den sista skymt de sågo af henne.

Det var nästan kväll, när Inez kom fram till målet för sin färd, en liten nyanlagd station, som ännu kort förut endast utgjort en haltpunkt midt i skogsbygden. Men vackert var där — en hög tallmo så långt ögat nådde.

Då hon stigit ned på perrongen och leende vinkat farväl till det försvinnande tåget, vände hon sig om för att se efter, om där var någon till mötes från Skogby. Brevvet kunde ju möjligen fördröjts, och det såg verkligen ganska ödsligt ut vid stationen.

Just i detta ögonblick varseblef hon emellertid en lång, ung karl i grå rock, som vek om hörnet och halft tvekande närmade sig henne.

— Jag skulle möta fröken Hedström?

— Ni är således från Skogby? — frågade Inez gladt.

Den unge mannen jakade och bad om bagagekvittot för att uttaga reseffekterna. Det var fort gjordt, och snart satt den resande damen välplacerad i ett pryddigt åkdon. Körsvennen hade hjälpt henne upp, hvarpå han gick tillbaka till den fortfarande bundna hästen. — Så, så gossen, — ljöd hans vänligt lugnande röst, medan han strök det vackra djuret öfver halsen.

— Är han yster?

— Åh, inte farligt, men han är en smula ovan vid bantågshvisslingen, därför måste jag hålla honom, tills tåget gått. Seså Thore, nu får du sträcka ut! —

I en blink satt han vid Inez sida, och den ifriga unghästen dansade bort med lätta fjät. Inez var alldeles betagen.

— Så bra han springer. Det är ett förtjusande exemplar af hästsläktet. —

En hastig rodnad flög öfver körsvennens starkt brynta kind. Han kände sig tydligen stolt öfver loforden.

— Jag har själf födt upp Thore från litet föl och kört in den.

— Då tycker ni nog mycket om den?

— Ja, det gör jag, — sade han trohjärtadt. — En häst kan vara ett riktigt sällskap. Då jag kör med Thore, är han tillika som en bra kamrat på resan. —

Inez såg halft öfverraskad i smyg på sin följeslagare. Det där lät då inte, som om en vanlig bonddräng skulle talat. Mannen vid hennes sida var ung; några och tjugo år, antog hon. Utseendet hade ingenting anmärkningsvärdt, och väsen- det var stillsamt. Han var ej frispråkig, men då han besvarade hennes frågor, fäste hon sig vid den vackra rösten och det rena uttalet.

— Kanske skulle ni vilja berätta mig något om Skogby, — sade hon, då de åkt ett stycke. Allt är ju så alldeles främmande för mig.

— Åh, det är inte mycket att säga om stället, ensamt och tyst, men det var ju det annonsen tydde på? — För första gången vände han sig mot Inez och betraktade henne frågande. Så besynnerliga ögon han hade, stora och grå, mycket allvarliga och förunderligt djupa.

— Ja, ja, lugn och stillhet är just det jag längtat efter, — försäkrade hon.

— Hvem äger gården?

— Min mor. Far har varit död i åtta år redan, och jag hjälper henne med jordbruket.

Åh — han var således på sätt och vis husbonde på stället. Nu förstod hon . . . Trots hans anspråkslösa uppträdande, låg det en viss ledighet i sättet, säkerheten hos den, som är van att betyda någonting och vara ett slags föresyn för andra.

— Ni har kanske syskon också?

— Aja. — Hans allvarliga blick ljusnade. — Vi äro fyra bröder, en till sjöss i åldern näst

efter mig, en folkskollärare och så lilla bror, som går i skola i staden.

— Men inga systrar?

— Nej, mor får hjälpa sig utan flickor. — Han smålog litet, och Inez lade märke till huru detta leende föryngrade hans drag.

— Sönerna få väl se till att de skaffa henne döttrar, — skämtade Inez. — Är det Skogby, som skymtar fram där borta på andra sidan fälten?

— Ja, man kan se taket på huset här mellan träden.

— Så fina björkdungar ni ha och så härlig barrskog ned mot sjön. Skogby ser ut att vara riktigt vackert.

Han svarade ej, men det syntes tydligt, att detta omdöme gladdde honom. Nu svängde de om en liten höjd, åkte förbi några snygga uthusrader och sedan upp till en hvitmålad grind, innanför hvilken en jämn, grön gräsplan, omgifven af syrenhäckar, sträckte sig ända fram till det långa, gula boningshuset med sin nätt ornerade frontespis och hemtrefliga veranda.

En smärt femtonåring hade sprungit emot dem. Nu räckte han med en ståtlig bugning handen åt den främmande och hjälpte henne att stiga ned:

— Får jag lof — välkommen till Skogby!

Inez tittade på den käcke ungersvennen. Den allra nättaste gosse i världen, afgjorde hon, med äldre broderns ögon, blott att dessa glittrade af

pojkkaktig glädthet. — Är detta „lilla bror“? — smålog hon med sin hand i gossens stadiga näfve.

— Huru kunde fröken genast veta det? För resten passar namnet inte alls numera. Jag har vuxit ifrån det på det sista året, men Karl håller mig det ännu för bara barnet, och det har han väl talat om? — Tonen ljöd en smula stucken.

— Ånej, han har ingenting sagt, men jag tror, att han tycker förskräckligt mycket om yngsta bror. Är den här hunden er? — Hon böjde sig ned och klappade en stor gårdvar, som forskande betraktade henne med sina kloka ögon.

— Nej, Tim är Karls, men vi tycka alla bra om den. Vacker tass Tim! Du glömmer ju att hälsa. — Där står mamma!

Inez såg mot verandan, men innan hon gick fram, vände hon sig om mot sin körsven. — Tack för skjutsen! Thore springer härligt, och det är alltid ett nöje för oss stadsbor att få åka.

— Då skall Thore nog gärna stå till tjänst en annan gång, — svarade den unge husbonden med sitt ljusa leende.

Värdinnan på Skogby, som nu gått gästen några steg till mötes, var en ståtlig, högväxt kvinna. Man kunde se, att hon var af gammal storbondestam och utan skryt medveten om hvad det betydde. Den enkla, hemväfda klädningen klädde henne väl. Vänligt och värdigt på en gång hälsade hon den främmande välkommen till gården med ett mjukt, litet sjungande

tonfall, kontrasterande mot den stadiga gestalten och det raska väsendet.

— Mätte fröken trifvas hos oss!

— Det hoppas jag alldeles säkert. — Inez skakade hjärtligt husmoderns kraftfulla hand, i hvilken hennes egen låg som ett barns. Sedan blef hon införd i huset och anvisad sitt rum, en luftig, ljus hörnkammare bakom en stor sal. Möbleringen var enkel, men fullt tillräcklig, golfvet bländande hvitt likasom muslinsgardinerna framför fönstren, och på bordet mellan dem doftade en bukett konvaljer.

— Karl plockade dem i morse borta på Näsängen, — sade värdinnan. — De växa inte närmare gården, men han menade, att alla stadsbor tycka om liljekonvaljer.

— Åtminstone gör jag det, förklarade Inez gladt. — De äro mina älsklingsblommor. — Hon förde förtjust buketten mot sitt ansikte.

— Fröken är visst hungrig efter resan? Vi äta tidig kvällsvard här på landet, skall jag säga, men om fröken vill hafva det annorlunda, så kan det nog låta sig göra.

— Nej, för ingen del, jag vill helst göra som alla andra i huset och inte förorsaka något skildt besvär.

— Ja, det är förstås allra roligast, om fröken bara blir nöjd på det sättet och inte håller sig för god; vi äro ju enkelt folk. — Värdinnan såg en smula tveksamt på Inez.

— Vi skola nog komma bra öfverens, — sade den unga flickan på sitt vinnande sätt.

Värdinnan nickade. — Nog kännes det ju så, — medgaf hon, och så följdes de åt till matrummet, stort äfven det, likasom de öfriga. Vid det dukade bordet stodo redan Inez reskamrat och „lilla bror“, som egentligen hette Knut. Husmodern läste välsingnelsen öfver maten. Inez hade ej hört en bordsbön på många år, men här tycktes bruket helt naturligt passa in med omgifningen.

Måltiden var riklig och vällagad, kanske rikligare för gästens skull denna första kväll, förmodade Inez. Hon satt bredvid husets äldste son, tydligen hedersplatsen, och värdinnan ålade honom att se till att hon blef väl försedd af den mustiga mjölken.

— Fröken ser inte så värst stark ut, — menade hon.

— Jag är bara trött efter skolarbetet under terminen, — log Inez. — Här ute i stillheten och den friska landtluften kommer jag snart att taga upp mig.

— Väl om så vore; nog skola vi bjuda till på vårt sätt att sköta om fröken.

— Tack!

Efter kvällsvarden sutto de ännu länge på verandan. Det var en härlig, lugn afton; luften var litet kylig, men doftfylld af de nylöfvade björkarna. „Lilla bror“ satt på trappsteget vid Inez fötter, därifrån hans uppåtriktade blick tydligen ägnade henne den mest uppriktiga beundran.

På bänken midt emot sysslade den äldre brodern med sina fiskedon. Inez lärde sig snart besanna moderns ord, „att Karl alltid måste ha något i händerna, han tålde ej att sitta lat“.

Värdinnan kom också ut med sin stickning och höll ordet vid makt, sekunderad af sin yngste son, som tycktes ärft hennes hurtiga lynne och språksamhet. De talade om gårdens ägor, årsväxten, fisket m. m., samt om sonen sjömannen, som färdades jorden rundt på en flerårig resa, och om Alfred, skolläraren, som var borta på ett stort ungdomsmöte i grannsocknen, men väntades hem mot slutet af veckan. — Ändtligen måste man ju likväl bryta upp för att gå till sängs, ehuru det var svårt att slita sig lös från den lockande kvällsfägringen. Ännu länge stod Inez dock vid sitt öppna fönster, lyssnande till talltrastens bedårande toner. Hon kände sig så harmonisk och väl till mods, som hon ej känt sig på länge. Allting i detta enkla hem, både utomhus och inne, tycktes henne bidraga därtill.

* * *

Nästa morgon vaknade Inez med en förnimmelse af välbefinnande. Hon skyndade raskt ur bädden för att hinna blifva i ordning till familjens frukost, och när hon öppnade fönstret, såg hon, att allting på gården längesedan var lif och rörelse.

Korna råmade, då de fördes ut på betet, mjölk-kärnen blixtrade i solens sken, där de buros ned till mejeriet, och ute i trädgården gick husmodern och granskade sina väfvar, som skeno snöhvita mot det gröna vårgräset.

Tim låg på gården och gassade sig i solskenet. Nu steg den plötsligt upp, och orsaken blef genast klar, ty nere på vägen syntes husbonden, som kom från åkern med två välfödda bruna hästar, dem han nu förde in i stallet under frukostrasten. Strax därpå trädde han in genom gårdsgrinden. Tim sprang smågnällande emot honom och lade sedan sin nos i hans hand. Han gick med spänstiga steg såsom en ung, frisk människa, som är lätt till mods och glad vid sitt arbete. I sin ljusrandiga flanellskjorta och den blå halsduken, knuten under den nedvikta kragen, tog han sig bättre ut än mången festklädd kavaljer, Inez mött på salongernas parkett borta i hufvudstaden, det måste medgifvas. Enhvar borde ju alltid helst ses i sin egen miljö, resonerade hon, medan hon fäste några konvaljer i sin blus.

Inez visste, att hon såg hvad man kallar bra ut, men att hon i dag, stärkt af den långa, lugna hvilan och vid bästa lynne, hade någonting särskildt friskt och betagande i sitt yttre, tänkte hon ej på, då hon leende hälsade mor och son vid frukostbordet. — „Lilla bror“ hade yngsta barnets privilegium att få sofva om morgnarna efter behag. Det var ju dessutom ferie, och han var under terminen en flitig elev.

En sekund mötte hon den unga husbondens blick, men den slogs ned så hastigt, att hon ej hann läsa den beundran, som røjdes däri. Det skulle ej heller fallit henne in att tro på någonting dylikt här, där allt var så nytt.

Nu satt hon där och språkade på sitt glada, liffulla sätt, så att till och med hennes tystlätne granne lockades med in i samtalet och både han och modern med ens kände det, som om de redan länge varit bekanta med denna främling från i går.

Under loppet af dagen förde Knut henne omkring öfverallt på gården, stolt öfver att få vara hennes följeslagare. Och om kvällen, då Karl skulle ro ut för att vittja sina krokar, bad hon att få följa med.

— Mer än gärna. — Man kunde se, huru förslaget gladdde honom, och så följdes de åt den lilla skogsstigen till stranden.

Ack, denna skog, tät och mörk, så att man blott såg en strimma af himlen ofvanom trädtopparna. Den hade ju också gifvit gården dess namn. Där inne var man som i en förtrollad värld, en tempelhall med höga pelare och luftiga hvalf däröfver. Inez gick helt tyst af idel beundran. Där låg nu vattnet framför dem utan en krusning, en drömsjö som i sagorna, tyckte hon.

Stämningen bröts ej heller, när de rodde ut så lätt berörde årorna den blanka ytan, och rundt omkring dem var det så stilla. Endast några sjöfåglar skrockade inne vid de vassklädda strän-

derna. Inez satt på akterbrädet och lät sin ena hand leka i vattnet vid båtkaften, medan hennes blick drömmande hvilade på det, som omgaf dem. Utan hatt kände hon kvällsvindens svala smekning på sin panna, och långt från fjärran kom öfver vattnet en obestämbar doft af jord, tallbarr och vårblommor. Hon njöt intensivt, helt och hållet glömsk af att hon icke var ensam. Mannen vid årorna kände det och gaf sig därför god ro att betrakta henne. Aldrig hade han sett en sådan fin, rosig hy, sådant vackert, brunt hår och sådana ögon — klara som stjärnorna en vinternatt. Och hur hon kunde skratta! Läpparna lyste som smultron. Och konvaljerna, som han plockat, hade hon hela dagen burit vid bältet. Hvad han var glad, att han skyndat ut den där tidiga morgonstunden, då daggen ännu låg som klara pärlor på de hvita klockorna. Han nändes inte stanna båten för att vittja krokarna af fruktan att störa henne i hennes drömmar, utan han bara rodde och rodde, än längre utåt, än in under strandalarnas djupa skugga. Också öfver honom låg nog i denna stund en förtrollning, som han var rädd att bryta.

Då de äntligen kommo hem, stod kvällsmaten redan på bordet.

— Vi ha haft en så skön roddtur, — sade Inez hänförd.

— Hade fröken fiskelycka? — frågade värdinnan leende.

Inez såg häpen på sin följeslagare.

Han smålog. — Jag pröfvade den inte stort, — svarade han.

— Ack ja, — sade hon skrattande — det hade nog varit hårdt att störa fiskarnas ro en sådan härlig kväll, då allt och alla i naturens stora, sköna värld njuta sin tillvaro i lycka och frid.

— Ja, men — i stället ha vi intet att lägga i grytan i morgon middag.

— Jag kan ju vittja ryssjorna i morgon, — lugnade henne Karl.

— Det är roligt, att fröken tycker bra om sig här, — menade värdinnan på sitt godlynta sätt. Då man inte alls känner hvarandra, kan det ju också slå illa ut. Vi ha inte heller förr haft sommargäster här. Skogby ligger ju så långt borta och så ensligt. Det är inte mången, som väljer ett sådant ställe, tänker jag. Men när gossarna sågo den där annonsen, ville de genast svara på eviga minuten.

— Det var min tur, det, — sade Inez och log sitt gladaste leende. — Skogby är just det ställe, jag skulle ha valt, dit jag längtat hela tiden.

Karl såg på henne med en tacksam blick.

— Vi tycka nog bra om vårt hem, — sade han på sitt stillsamma sätt. — Men man kan ju inte vänta, att en främmande skall känna det på samma vis.

— När jag är i skolan, har jag alltid hemlängtan, — förklarade Knut, i det han slog uti åt sig en tredje mugg mjölk.

— Herman, han som är till sjöss, han säger alltid, att när han tänker på hemmet, får han

tårar i ögonen, stora gamla karlen. — Moderns egen blick fuktades äfven. — Och ser fröken, jag tror nog, att den där tanken är bra att hålla på för den, som är ensam på villande färd.

Inez nickade bifallande.

— Gud ske lof, alla mina pojkar ha varit hemkära, — tillade värdinnan med en liten skymt af stolthet. — De ha trifts med mig och jag med dem, men hvar och en måste nu ha sitt arbete här i världen. Därför drogs Herman till sjön och Alfred till lärarekallet. Det tyckte också far om, och så fick också Knut gå i skolan, eftersom han hade håg för det. Karl ensam har jag fått behålla på allvar. — Hon såg på sonen med en vacer blick, som tyst vittnade om huru nära den äldste stod hennes modershjärta.

Då de efter måltiden åter sutto ute på trappan, gled den unga husbondens blick nästan smekande kring gården, medan hans hand sakta strök Tims lurfviga hufvud. De två voro sällan skilda.

— Ert hjärta har nog vuxit fast vid Skogby, — sade Inez förståelsefullt.

— Ja, så står det nog till. Far frågade mig, om jag ville bli läskarl, men jag kunde ej skiljas från torfvan, — svarade han lågt.

— Och det har ni väl icke ångrat?

Han dröjde litet med svaret. — Nej, ångrat det har jag ej, men det har nog funnits stunder, då jag tänkt — han afbröt och fortsatte sedan ännu mera lågmäldt — då jag längtat efter att veta och kunna litet mer. Jag var bara sjutton år,

när far dog, och då gällde det att taga uti, så godt man förstod. Sedan gick jag genom en jordbruksskola, såsom far tidigare bestämt, och för två år sedan tog jag mig ledighet och for öfver till Danmark, som många andra, för att se, hur de brukade landet där. Jag visste, att det var så mycket, jag borde inhämta, men tiden var alldeles för kort. Jag hade inte ro att lämna gården och mor så länge.

Det låg en hel historia i de få orden, tyckte Inez, en enkel lifsgärning i arbete och pliktuppfyllelse.

Dagen därefter kom brodern, Alfred, hem från sitt möte. Han var nästan i allt en kontrast till Karl, glad och lifaktig, med ett öppet ansikte och ett sprudlande godt lynne. Han hade tusen saker i tankarna och lika många idéer i sitt krushufvud och resonerade om allt i himmel och på jord, något omoget, ofta radikalt, men upplifvande i alla fall och alltid med ett stänk af humor öfver sina absurdaste infall.

Inez tyckte, han var rolig att höra på, och kastade sig ibland rätt ifrigt in i breschen, när han angrep någon af hennes favoritteorier. I de flesta fall hade hon trefnad af denna kärnsunda, ursprungliga natur med mer än vanlig begåfning. Hon kände, att han tillhörde den unga banbrytande falangen, som säkert skulle gå ett godt stycke längre än sina föregångare på framåtskridandets väg, blott det jäsande elementet hos dessa unga fått klarna.

Tack vare Alfreds språksamhet sköts den äldre brodern nu helt naturligt något åt sidan. Men det goda förhållandet bröderna emellan var det en fägnad för Inez att iakttaga.

Karl beundrade Alfred för hans kunskaper, hans lätthet att uttrycka sig och för hans glädtiga lynne. Denne åter satte största förtroende till sin äldsta brors erfarenhet och omdömesförmåga. De tycktes likasom komplettera hvarandra, medan båda kelade med „lilla bror“ och lät honom njuta af tillvaron, så mycket han kunde.

— Karl sörjer öfver att han inte varit i tillfälle att erhålla mera kunskaper, — sade Alfred en dag till Inez. — Men i all fall har just han lagt grunden till mitt vetande, ty han hade ju redan inhämtat mycket, när jag började stafva mig fram i världen. Han har dessutom så mycken naturlig intelligens, att han mer än de flesta kunnat taga vara på hvad han fått inhämta, och med sitt goda, sunda förstånd har han inhöstat vida mer, än han tror.

— Det är en stor glädje för oss, att bror Alfred i sommar har någon att resonera med här hemma, — anförtrodde åter Karl Inez en kväll, då de rodde ut tillsammans. — Det var nog en skickelse, att fröken skulle komma till Skogby. Jag har alltid tänkt, att många svåra frågor bli lättare besvarade, då man kan tala om dem med någon, som förstår en och kan se på dem likasom från samma synrand.

Inez svarade ej. Hon visste, att han ej ens vän-

tade, att hon skulle göra det, men det kom någonting vackert och vekt i hennes blick, när hon såg bort till honom.

— Det är bra lyckligt att äga syskon, — sade hon. — Och ni tyckes vara goda bröder.

Han nickade. — Jag minnes en gång i pojkåren, när Herman och Alfred lågo i feber, och doktorn kom och sade, att det såg lifsfarligt ut för dem. Då kändes det alldeles, som skulle hjärtat krympt samman i bröstet på mig, och om det gått illa med dem, tror jag säkert, att jag dött af sorg.

Inez såg vemodigt framför sig. — Jag har aldrig ägt hvarken bror eller syster, men jag kan förstå er i alla fall.

Denna gång var det han, som icke svarade, men då hon mötte hans blick uttryckte den ett så djupt deltagande för hvad hon saknade, att Inez halft omedvetet vände sig bort för att dölja den rörelse, hon vant sig att alltid så strängt behärska inför andra.

* * *

Hvad de lugna sommarmorgnarna voro ljufliga! Ibland vaknade Inez mycket tidigt, innan fåglarna ännu hälsat dagen med sitt kvitter och medan solen i majestätisk glans steg upp öfver horisonten. Ofta förnam hon då en lätt rörelse ute på gården och en låg hvissling; det var gårdens unga husbonde, som gick till sitt arbete i lidret, där han reparerade körredskapen och slöjdade par timmar,

innan någon annan ännu tänkte på dagsverket. Hon hade verkligen aldrig sett en så flitig människa. Hela dagen var han beständigt sysselsatt, och ändå hann han med sitt fiske om kvällarna. Inez misstänkte nog, att det delvis skedde för hennes skull, då hon var så förtjust i de små roddturerna. Men stark måtte han varit, ty aldrig klagade han öfver trötthet. Det kunde visst ej falla hans folk in att pocka på förkortad arbetstid, tänkte hon, då husbonden själf alltid arbetade längre än någon af dem och tog uti, där det var tyngst och fordrades mest uthållighet. Han var dock ej någon jätte till kroppsbyggnaden utan ganska smärt och med smala händer, men musklerna hade tydligen tränats från barndomen.

Han måtte äfven känt konsten att rätt indela tiden, ty det såg ej ut, som om han någonsin brådskat i onödan, och likväl blef allt, som skulle göras på gården, gjordt i rättan tid. Dessutom behöfde Inez blott uttala en önskan, för att den unga husbonden skulle finna tillfälle att trots allt annat uppfylla den. Om lördagskvällarna tog han sig gärna ledigt för att visa henne någon vacker utsikt, som trakten kunde erbjuda, och då undrade Inez mången gång, när han egentligen hunnit taga sin hembygds natur i så noggrannt skärskådande. Det måtte inom honom funnits något, som gaf gensvar till denna fägring, reflekterade hon. Morsarf var det ej, därtill var gårdens raska värdinna alltför praktiskt anlagd, och uppfostran hade nog icke heller skänkt honom det. Men hans för-

ståelse af minsta skönhetsglimt, en mossklädd bergsklint med en lutande björk svajande däröfver, eller en liten sammetsgrön fläck midt i skogen, där solljuset silade in genom de rödbruna tallstammarna, ja, hans uppfattning af blott en flyktig stämning var obestridlig, så litet han än i ord uttryckte, hvad han kände. Knut var förtjust öfver dessa promenader. Alfred åter blef stundom hemma för att sköta sin ganska flitiga berfväxling med en kvinnlig kamrat, hvilken, som Inez snart kom under fund med, stod hans hjärta nära. Långt före sommarens slut hade han också i halft förtäckta ordalag gjort henne till sin förtrogna i denna angelägenhet, som ännu så länge befann sig i det mest spännande stadiet af sin utveckling.

Knut var alltid till hands att bära hennes parasoll eller kappa eller att ridderligt hjälpa henne öfver någon slipprig spång i skogsmarken. Karl var för blyg att erbjuda sin hjälp; men då de kommo fram till målet, var det han, som utpekade de mest sevärda punkterna för henne och det utan att begå något missgrepp.

På söndagen begaf sig vanligen hela familjen till kyrkan, stundom landsvägen, men oftare öfver sjön, hvilket ansågs ginare. Inez hade ej varit någon ifrig kyrkibesökare hemma i staden. Hon brukade intala sig, att hon behöfde hvila på söndagen, men oftast blef den dagen den mest upptagna under hela veckan, då hennes talrika vänner lade embargo på hvarenda timme däraf. Med

få undantag var hon dessa dagar bortbjuden både före och efter middagen, för att ej tala om skidpartierna om morgnarna under vintermånaderna och de talrika möten, som upptogo kvällarna.

Söndagen i staden hade längesedan förlorat sin prägel af sabbat; man glömde att hedra Gud och hvila sig från arbetet, hvartill dagen i all vishet varit bestämd. Inez hade aldrig känt det så klart som här i detta landtliga hem, med sina ännu i mångt och mycket bevarade enkla seder.

Ovillkorligt kom helgdagsstämningen öfver en redan på lördagskvällen med doften af det friska granriset framför förstugutrappan. Allt arbete lades i god tid å sido. Matmoderns trägna händer hvilade efter veckans mödor, och gamla Lisa, tro-tjänarinnan, stod outtröttlig vid grötgrytan. En vidbränd lördagsaftonsgröt skulle hennes ära ej kunnat uthärda.

Alfred påstod också, att Lisas gröt just denna kväll var någonting enastående i sitt slag, och Inez gaf honom till fullo rätt.

Allting på gården var städadt och putsadt för den kommande helgen, till och med hvardagsdräkten hade man utbytt mot en annan. Och när kyrkklockornas toner ljödo borta öfver sjön i den stilla kvällen, smög en underbar ro öfver allt och alla, tyckte Inez.

Också söndagsmorgnarna hade någonting särskildt med sig, redan i den stillhet, som rådde på den eljes så rörliga gården. Det mest oundvikliga arbetet undangjordes så tyst och snabbt som

möjligt med hjälp af värdinnan själf och hennes son, på det att tjänarne måtte få njuta så mycken frihet som möjligt under sin lediga dag.

Ofta följde Inez efter frukosten med på kyrkfärden, ty redan rodden i morgonsvalkan öfver den oftast lugna sjön var ett nöje för henne.

Den lilla rödmålade kapellkyrkan låg så vackert på sin udde, och gudstjänsten var högtidlig i all sin enkelhet, emedan det förefanns något af gammaldags andakt hos församlingen och en trohjärtad vältalighet hos den hvithårige prästen, som aldrig hunnit högre i världsligt hänseende än till kaplan i sin hembygd, där han i alla fall var omtyckt af både gammal och ung.

Inez lyssnade gärna till hans enkla utläggning af textorden. Den var lättfattlig och på sak gående utan att vara trivial. Och så tyckte hon om att höra Karls starka, rena röst i psalmsången från bänken midt öfver. Han sjöng med denna trygga visshet, som talar om klippfasthet i alla lifvets stormar, ett uttryck, som hon ock under predikan ofta återfann i hans djupa, grå ögon.

Man gick i kyrkan här rätt och slätt för att fira gudstjänst. Därför fick man också någonting med sig hem, tyckte hon.

— Jag tänker ganska fritt i religiösa frågor, då jag är borta hemifrån, — sade Alfred helt uppriktigt en söndag på hemvägen. Men när jag sitter i vår gamla kyrka och ser på morsgummans söndagsansikte och hör Karls psalmsång, då blir jag åter en liten enfaldig, from gosse som i barnåren.

Inez räckte honom handen. — Tack, sade hon enkelt. — Hon såg den unge mannens hela karaktär vackert återspeglad i detta förtroende.

Efter middagen föreslog Karl ofta, om vädret var vackert, en åktur med Thore, som numera blifvit så förståndig, att tömmen kunde hvila i Inez hand, ehuru den unga damen visserligen hyste en tyst misstanke om att hästens ägare betraktade saken som ett vågadt experiment och noggrant iakttog både henne och Thore.

Lika godt, det roade henne emellertid ofantligt, och hon tröttnade aldrig på detta sällsynta nöje. På söndagsaftonen gingo alla de unga vanligen upp till ett närbeläget berg för att se solen gå ned i gyllene glans och sända henne en eller annan fosterländsk sång till afskedshälsning.

Inez hade alltid varit en skicklig botanist, och trakten omkring Skogby hade en ovanligt rik flora. Hon ströfvade vida omkring med Knut för att samla växten åt honom. Men vanligen var det Karl, som då han kom hem från arbetet på någon aflägsen utmark, hade med sig de raraste exemplaren, fästade innanför bandet på sin halmhatt. Det var också där, han förvarade stora buketter af smultronstjälkar med doftande bär, som han vid hemkomsten på sitt blyga sätt erbjöd Inez.

Han var nu ofta borta hela dagen, ty midsommarn, med sitt festskimmer och sin bedöfvande syrendoft från häckarna kring gården, var redan förbi, och landtmannens brådaste arbetstid inne. Under höslättern deltog Alfred och delvis äfven

Knut i gårdens arbete. Den senare tyckte om att med ett par af äldsta brors storstöflar på fötterna trampa omkring i de fyllda ladorna i den bergfasta öfvertygelsen, att han åstadkom en utomordentlig sänkning af hömassorna; Alfred åter satte med kraftig hand den frodiga klöfvern på stängerna.

När värdinnan gick till ängen med sin väldiga kaffepanna för att vederkvicka de trägna arbetarne, följde Inez med och bar korgen med koppar och öfriga tillbehör. Sedan hon hjälpt till med serveringen i skuggan af någon lummig björk vid ängskanten, grep hon mången gång efter en räfsa och hjälpte Alfred med hövålmarna.

Det var ett hurtigt göra, och hon tyckte sig helt solidarisk med gårdsfolket, isynnerhet då himlen mulnade och alla hastade att få skörden under tak före regnet. Då sista häcken slamrade in öfver ladbroarna, var det härligt att kasta sig ned i den doftande klöfvern och en gång känna sig trött efter ett ordentligt kroppsarbete.

Men när Inez första gången efter ett sådant dagsverke skrattande visade fram sina händer, fulla af röda valkar och blåsor, tog husbonden det så allvarsamt, att hon ångrade, att hon låtsat om hela saken.

— Fröken har förstört sina händer för vår skull; det var mycket ledsamt, men jag var så orolig för höet, att jag inte lade märke därtill, — sade han bekymrad.

— Åh, det gör alls ingenting, — lugnade honom Inez. — Efter några dagar är handen hel och mycket starkare, så att den nästa gång inte alls skadas. Det har gamla Lisa lärt mig.

Men Karl var ej så lätt till freds. Under hela kvällen såg han allt emellanåt bort till henne med oroliga blikar, och efter aftonmåltiden försvann han genast. Först då man redde sig att säga godnatt och gå till sängs, kom han tillbaka helt andtruten med några gröna blad i handen. Han skyndade genast fram till Inez.

— Skulle inte fröken — de säga här gammalt folk att grodblad äro braför sår. — Han räckte fram dem med en bönfällande åtbörd. — Jag vet nog, huru sådana där sår kunna hetta och svida hela natten lång.

— Ni har säkert varit långt borta och sökt de här bladen åt mig, trött som ni var efter ert tunga dagsarbete? Tusen tack, naturligtvis skall jag gärna använda dem. — Hon log emot honom, såsom blott hon kunde göra det, tyckte han. — Hur kom ni att tänka på dem?

— Jag blef så förskräckt, — sade han enkelt.

Läkemedlet visade sig förträffligt. Dagen därpå hade all rodnad försvunnit, och de små skafsåren dragits ihop. — Där ser ni! — Inez sträckte båda sina händer mot Karl, när de möttes på morgonen. — Det var bara ovana vid arbetet, men härnäst går det nog bättre.

— Det får inte bli något „härnäst“, — förklarade han.

— Åh, jag protesterar, — log Inez. — Hilda och jag hafva redan kommit öfverens om att räfsa i kapp i morgon. — Hans allvarliga blick ljusnade.

— Så stolt Hilda skall vara, — sade han och blicken tillade: — Jag skall nog hålla ögonen på er båda. Därmed var saken afgjord, och snart såg han också, att sommargästen verkligen fann sig väl af det rörliga arbetet ute i fria luften, så att hon omsider lätt kunde taga upp täflan med Hilda den halfvuxna jänta, värdinnan för några år sedan antagit såsom hjälp åt gamla Lisa i köket.

Flickan hade kommit från ett eländigt hem, utsvulten och vanvårdad samt till följd däraf ytterst sent utvecklad. På Skogby behandlades hon vänligt, och det var nu i hennes ögon paradiset på jorden, hvarför hon med en hunds trofasta hängifvenhet höll fast vid husbondfolket.

Otympelig, med stora, grofva händer och fötter, runda förvånade ögon och stripigt lingult hår var stackars Hilda med sitt tröga förstånd visserligen en af naturen illa lottad varelse, men ett vänligt ord var nog för att komma hennes slöa drag att ljusna. Inez hade länge sedan upptäckt det, och sedan var det ej svårt för henne att lyckliggöra flickan, än med ett gladt ord, då hon gick förbi henne, än med en liten gåfva då och då, ty Hilda var ännu blott ett barn, trots sin groflemmade kropp. Också blef hon belönad med en tacksamhet, uppblandad med den gränslösaste beundran.

I Hildas ögon var Inez höjden af kvinnlig fullkomlighet i alla afseenden, särskildt i fråga om

toaletten, ända från vridningen af den unga damens mjukt krusiga, bruna hår, till den svarta skon med sidenrosetterna. Blott hon kunde få röra vid yttersta snibben af något, som tillhörde henne, var Hilda förtjust, och att tjäna Inez tycktes henne som den högsta sällhet.

Ibland blef Inez helt rörd öfver så mycken hän-gifvenhet, om den också hade något halft komiskt i sin groteska otymplighet. Det kostade ju henne så ringa att sprida litet sol öfver denna missbyttas varelses lif, tänkte hon och uppmuntrades däraf till än större välvilja för henne. Att tala förstånd med en förkrympt själ, som famlande sökte ljuset, var ju en rik uppgift. — Då värdinnan var orolig att låta Inez bada allena, emedan det hastigt blef bråddjupt vid simstället, bad denna att få taga Hilda med i tanke att dessa små stunder på tu man hand kunde blifva flickan till nytta. Hon kallade dem på skämt „Hildas skolgång“, men det låg mycken sanning däri. Och nyttan var kanske i grunden ömsesidig.

Man kunde ej se en behagligare badplats, än den Skogby hade att erbjuda. Det lilla simhuset var visserligen af enklaste slag; men nyuppfördt och nätt inredt, och Hilda sörjde för att där aldrig saknades blommor och gröna kvistar till väggprydnad. Tallskogen gick ända ned till stranden, som bestod af den finaste hvita sand, och sjöbotnen syntes klart ända ute på djupet.

Inez njöt i fulla drag; hon tyckte, att hon aldrig förr vetat, hvad sjöbad ville säga. Och Hilda jub-

lade i barnslig fröjd öfver den skicklighet i simkonsten hennes ideal ådagalade. Ibland, när Inez låg helt stilla på rygg i det klara vattnet och lät de små, lekande vågorna smeka sina kinder, kände hon sig så märkvärdigt ung till sinnes, att hon med bägge händerna helt uppsluppet begynte stänka vatten på sin följeslagerska, till fickans stora förtjusning. Men hon gjorde också något mer; hon lärde henne något af den skicklighet, Hilda så högt beundrade. Inom få veckor sam flickan som en fisk och var ej litet stolt öfver sin vunna färdighet. Detta var ju ett icke så litet steg på den utvecklingens väg, där Inez försökte leda hennes ovissa fjät. Och när de sedan, uppfriskade efter badet, vandrade hem genom den svala, tysta skogen, öppnades så småningom — som sippan för vårsolen — denna frusna blomknopp för det mänskliga deltagandets varma glimt.

— Ack, — tänkte Inez, — öfverallt finnes det någonting att verka, något att uträtta i goda makters tjänst, blott man öppnar ögonen för världen omkring sig och försöker taga tillfället i flykten.

* * *

Det var en regnig söndag i juli. Alfred var borta hos en kamrat på några dagar, värdinnan blundade i sin gammalmodiga gungstol inne i hvardagsrummet, med en näsduk öfver ansiktet för flugornas skull, och Knut pressade växter i brödernas rum på vinden.

Inez hade ändtligen beslutit att vara ädelmodig och nedskrifvit några rader till „gemensam fördelning“ för kamratbolaget. Nu kom hon ut på verandan, där Tim låg och halfsof innanför dörren i godt skydd för regndusket. Vid hennes åsyn viftade han på den yfviga svansen. Tim var länge sedan hennes trognaste slaf. — Tim, Tim, gamla gosse. — Inez lade sig på knä och lutade sin kind mot hundens lurfviga öra. Det var en liten vacker tafla, och ett par ögon betraktade den äfven med girig uppmärksamhet, ty Karl satt allena vid bordet med några böcker och papper framför sig.

Nu såg Inez upp och varseblef honom. — Tim tycker om att bli klappad, — sade hon gladt.

Han log svagt och rodnade i det samma.

— Så många böcker! Det ser ut, som om ni hölle på att studera någonting?

Han sköt med en suck undan några papper. — Jag försöker — svarade han lågt.

Hon stod en stund oviss, om hon skulle ingå något närmare på frågan, då han själf upptog den.

— En dansk bekantskap har skickat mig dessa tyska landbrukstidskrifter. Jag vet, att de innehålla saker, som jag kunde ha stor nytta af, men språket ställer hinder i vägen. Jag började lära mig tyska, då jag var i Danmark, och jag förstår något litet, men tiden var dock alldeles för kort där ute. Jag hade så mycket att se och inhämta, och man glömmet snart det man ej grundligt kan,

isynerhet när man ständigt har mycket annat i tankarna.

Inez närmade sig lifligt. — Om ni vill utpeka de där artiklarna för mig, skall jag gärna öfversätta dem åt er.

— Tack, men det vore alldeles för stort besvär.

— Ingalunda, låt oss se igenom tidskrifterna genast.

— Tack igen, men — men ser fröken, att höra en sak en gång är nog bra, men inte tillräckligt, om man skall draga verklig nytta däraf. Jag menar, att i fråga om praktiska råd för jordbruk till exempel så gå de ur minnet, om man ej då och då kan upplifva hågkomsten.

— Då kunde jag ju skriva ned dem åt er.

— Tusenfaldt tack, men — — —

— Åter ett men! — Hon skrattade muntert. — Jag tror ändå, att jag börjar förstå er mening. En artikel härifrån eller därifrån kan väl hafva sin nytta, men det mesta af tidningens innehåll går likväl förloradt, om ingen finnes till hands, som muntligt eller skriftligt kan öfversätta det åt er.

Han nickade. — Jag har starkt tänkt på att skriva och be den snälla dansken inte längre göra sig besvär för min skull.

Inez rynkade ögonbrynen och såg eftersinnande framför sig. — Ni vet ju, att jag är lärarinna i tyska, — sade hon slutligen.

— Ja.

— Nå väl, utom skoltimmarna ger jag privata lektioner, jag har haft elever af alla åldrar och på olika kunskapsstadier, må ni tro. Skulle ni vilja bli en?

En blixst af glädje bröt fram i hans lugna, grå ögon. — Om jag vill. Men det vore allt för mycket begärdt, det förstår jag nog — alldeles för mycket.

— Ni kan tryggt gå in på förslaget.

— Fröken kom ju hit för att hvila, och så skulle jag . . .

— Tag det med ro, — smålog Inez. — För det första har jag nu latats i flere veckor och känner mig stark som en björn af den här friska, rena landtluften, och för det andra kan det vara nog så nyttigt att inte komma alldeles ur vanan. Låt mig se — om ni kan göra er ledig en timme före frukosten, och vi slå oss ned här ute, där det är både svalt och tyst, vågar jag lofva, att ni till hösten skall på egen hand kunna komma till rätta med de där artiklarna.

— Tror fröken det? — Han strålade upp.

— Ja, det förstås, om ni blir en flitig elev. De logo båda.

— Vi tumma då på saken och taga den för afgjord.

Följande morgon gjordes genast början, och god vilja fattades hvarken lärjunge eller lärarinna. För Inez blef det ej heller något betungande arbete, ty Karl hade redan grunden lagd och ägde dessutom en snabb uppfattning. Morgonluften var så ren och sval, med doft af blomster och

nyslaget hö, att hon kände sig helt uppfriskad. Då de öfriga i huset samlades till frukost, hade de två redan hunnit med sitt pensum för dagen, men Inez visste nog, att hennes elev satte många af nattens timmar till för att hinna med de förvånande framsteg, han gjorde.

Hon gladdes hjärtligt åt sitt förslag och kände sig nöjd öfver att kunna göra något för andra. Ferien hade fått en extra trefnad genom morgonlektionerna, tyckte hon, och den unge mannen var så erkännksam. Han visste ej, huru han på något sätt skulle kunna bevisa henne sin tacksamhet. Och om hon förut känt sig något mer bekant med Alfred och „lilla bror“, blefvo Karl och hon nu hvad Inez kallade „riktigt goda vänner“. — Vänner, — hon smålog litet för sig själf. — Hvad manne flickorna skulle sagt om det uttrycket i fråga om henne och den här unge bonden, ty det ville han ju vara rätt och slätt, fast hon ibland tänkte, att hon sällan träffat en så verkligt fin natur.

Hon erinrade sig ofta denna sommar det klingande talet om förbrödringen klasserna emellan, som hon så ofta lyssnat till, och om huru den bildade skulle stiga ned till folket och så vidare . . .

Det hade hon aldrig sträfvat efter, ty hon kunde icke förlika sig med någonting konstladt, och att komma därtill på den vägen blef alltid mer eller mindre ett konstgjordt verk utan hållbarhet och sanning. Det var icke för att fylla klyftan mellan två samhällsklasser hon längtat ut till folket.

Nej, hon kom icke hit i stolt medvetande af sin egen högre kulturståndpunkt utan för att se nya förhållanden och lära någonting af dem, mottaga nya, friska intryck, och det hade hon fått.

Att hon kunnat göra nytta med sin språkkunskap var ju endast en tillfällighet. Eljes tyckte hon, att nästan alla här i flere afseenden ägde mer än hon, med ett ord att de icke alls behöfde henne. Där var den kloka, praktiska värdinnan, omtänksam husmoder och kunnig i alla husliga värf, öm mor, en god, rättänkande kvinna, nöjd med sitt namn, sin släkt, sin ställning i världen och fullt anpassad därför. Där var den unga husbonden, som älskade fädernetorfvän med denna djupa kärlek till jorden, som måste lyckliggöra enhvar, som besjålas däraf. Skulle väl han utbytt sin lott mot den lärdes tjänst i den stora kampen på idéernas valplats? En vacker, ren, helgjuten karaktär, som hon icke för allt i världen velat se omformad.

De yngre bröderna hade alla fått följa sin kallesse, Knut kunde kanske gå långt nog en dag, han hade godt hufvud. Och så var det gårdsfolket, tjänare under ett godt husbondfolk, som förstod dem och skattade arbetets ära högt. Inez måste le, då hon erinrade sig, huru gamla Lisa bröstade sig öfver att vara „betrodd“ i en så ansedd gård. Hon längtade ej efter annat. Till slut var där ingen mer än stackars Hilda, som hon verkligen gjort någon nytta.

Hon skulle sannerligen haft skäl att känna sig djupt förödmjukad, om hon kommit till Skogby med några högtflygande reformplaner, men som det nu var, erfor hon ingenting annat än en uppriktig glädje öfver hvar dag, som grydde, och en stilla tacksamhet för att lifvet här varit henne så rikt och harmoniskt. Alla hennes fordringar — de få hon haft — hade blifvit till fullo uppfyllda och hennes förväntningar vida öfverträffade.

* * *

En vacker morgon i början af augusti sysslade värdinnan med att ställa i ordning en duktig matsäck, medan Alfred och „lilla bror“ ordnade fiskedonen. De skulle på fiskfångst till Långträsk, gårdens aflägsnaste område, och ämnade stanna borta öfver natten. Utfärden lät så lockande, tack vare Alfreds beskrifningar öfver „sjörået“, som alltid brukade visa sig åt det hållet, och de halstrade aborrarna, förtärda på stället, att Inez gärna skulle följt med, om det funnits utsikt till något annat härbärge än gamla Träskviks Petters kyffe, där gubben logerade i broderlig endräkt med gris och höns. „Skogby pojarna“ skulle också af denna orsak söka sig nattkvarter i en af gårdens lador.

Snart var allt i ordning för utflykten. Alfred tog metspöna och hvad därtill hörde, Knut såsom „största intressenten“ fick matkorgen på sin andel, och svängande med hattarna ett muntert

farväl till modern och Inez, som stodo på trappan, sågos de snart försvinna på stigen genom skogen.

Värdinnan vände skyndsamt åter till sitt kök; hon hade i dag stor bakning. Och Inez kände sig hågad för en lång promenad. Hon gick åt björkhagen, där utsiktsberget låg, och dröjde en stund där uppe, men i förmiddagsljus var där ej så bedårande, tyckte hon. Soldiset låg som en fin, blå slöja borta öfver vidderna.

Så ströfvade hon nedåt igen och förnam då ljudet af dofva yxhugg på afstånd. Nu kom hon ihåg, hvar unga husbonden arbetade i dag. Man skulle fälla några gamla björkar och samla löfven till vinterfoder åt fåren.

Inez ville se, hur det gick till, och beslöt med ens att gå rakt genom hagen efter ljudet af yxhuggen, så skulle hon nog hitta vägen till ort och ställe. Sagdt och gjordt! Hon skyndade raskt framåt, och med hvarje steg ljödo huggen allt närmare. Snart kunde hon urskilja brakets af de fallande träden, och genom en liten glänta bland stammarna skymtade redan hvita skjortärmar och randen af en röd kjol.

Samtidigt stod Skogbys unga husbonde och måttade de sista dräpslagen mot en åldrig hängbjörk. Han var ingalunda någon skogssköflare utan hade tvärt om för att ansa om skogen utsett dessa halftrötta jättar till fällning för att på samma gång använda deras täta löfverk till foder åt kreaturen. Det var ett nöje att se honom svänga yxan; hans muskulösa arm, förde det

tunga verktyget med behagfull ledighet, och hvarje hugg var på förhand noga beräknadt.

Ännu ett och så två därtill. Därefter ljöd ett egendomligt frasande och sprakande, när den åldriga stammen bräcktes, och majestätiskt sänkte sig den väldiga kronan mot marken.

I samma ögonblick ljöd ett gällt nödrop.

— Herre Gud, fröken! — Det var en af kvinnorna, som skrek.

— Hvar, hvem? — Karl hade skyndat fram och stirrade nu ömsom på arbetsfolket och den fallna jätten. Ingen svarade.

Mekaniskt upprepades frågan. Nu tog den rådigaste till ordet. — Det var fröken — den främmande fröken från gården, hon kom just gående där vid skogsbrynet, då björken ramlade.

En sekund, blott en sekund kände den unge mannen det, som om han stelnat till is, där han stod, och som skulle hans fötter nitats fast vid stället, i den nästa hade han stormat mot trädet och begynte rycka och slita i de tunga kvistarna, omedveten om att det för en ensam person var omöjligt att draga dem åt sidan och att flere par starka armar funnos tätt invid, redo att bistå honom. Fasan gaf dock en oerhörd styrka åt den spensliga gestalten, hvars muskler tycktes vara förvandlade till härdadt stål. Grenar och kvistar susade som hagel rundt omkring honom.

Nu hade dock arbetarne öfvervunnit den första förskräckelsen och gingo äfven raskt till verket med sina yxor. Snart skymtade en ljus

sommardräkt under det yfviga löfverket. Karl var den första, som såg det. Med ett nästan ljudlöst skri kastade han sig ned vid den liflösa gestalten, fattade hennes händer, fingrade om pulsen och lutade örat mot hennes hjärta. Det slog, fastän ojämnt, och från tinningen vid hår-fästet rann en fin blodstrimma.

— O Gud, sårad, — jämrade han sig svagt. — Skaffa vatten, någon där! Och du Petter, tag uti, försiktigt förstår du, så att vi få henne undan denna bråten och lagd på gräset där under björkarna. — Han blef genast åtlydd. Snart låg Inez på den gröna bädden, och på knä tätt invid henne hviskade Karl med läppar hvitare än snö. — O, du min älskade, mitt hjärtas endaste, jag har dödat dig! — Han lade sin hand varsamt under hennes hufvud och förde några droppar af det nyss hämtade vattnet till den halföppna munnen, doppade därefter hennes näsduk i det iskalla vattnet och tryckte den lätt mot såret i tinningen.

— Jag ser ögonlocken röra sig, — sade torparhustrun, som burit fram vattenkannen. — Husbonden skall få se, att det här var bara en svimning, af skrämselförstås. Inte har hon ju någon synlig skada inte, utom den lilla rispan.

— Gud gifve det! — Hans röst skälfde ännu af den skräck, som gripit honom. — Nu lyfte hon handen och slog upp blicken med sitt vanliga, glada uttryck. — Jag tror, att — att — jag föll, — sade hon en smula tveksamt.

— Nå, det var då snarare björken, som föll och knuffade omkull fröken, — inföll hustrun med en humoristisk glimt i ögonvrån, medan hon sköt upp sitt hvita hufvudkläde. — Det hade kunnat gå illa i alla fall, men vår Herre afvände olyckan. Nu skall jag springa till de andra och tala om för dem, att fröken är lifslevvande och talför.

Inez hade åter slutit ögonen, men hon kände, att Karl intensivt betraktade henne.

— Det var jag, som fällde trädet så oförsiktigt, — stammade han med darrande läppar. — Min skuld — aldrig skall jag förlåta mig det!

— Förlåta hvad? — Inez såg upp och log mot honom. — Hur kan ni prata sådana dumheter. Alltsammans var ju helt och hållet mitt eget fel. Ni hade ju icke den aflägsnaste aning om mitt infall att leta mig fram hit. Jag blef naturligtvis en smula haj först, kan ni förstå, när den där jätten kom rusande emot mig.

— Gud skall veta, att den stunden aldrig går ur mitt minne.

— Ja, ni ser minsann snarare ut att hafva legat under björken, — skämtade Inez och försökte resa sig. — Jag är alldeles oskadad, det kan jag försäkra.

— Om jag bara vågade tro det. — I hans ton dallrade fortfarande den dolda ångest, han kände.

— Jo, ni kan vara trygg!

— Jag har tänkt, att vi skulle göra en bår af de här olyckliga grenarna och breda våra rockar öfver dem och sålunda försöka bära fröken till gården, — sade han.

— Åh, det behöfs alls inte, skulle bara tjäna till att skrämma slag på mor och gamla Lisa. Låt mig sitta här en liten stund ännu och se mig omkring, och så går jag hem som en frisk människa, skall ni få se.

Han skakade tviflande på hufvudet. — Fröken är säkert matt af blodförlusten och yr i hufvudet.

— Åh, den lilla skråman är alls ingenting att fästa sig vid. Nu skall ni inte längre försumma ert arbete för min skull.

Han svarade ej, men blicken sade tydligare än ord, huru likgiltigt allting annat nu var för honom. Sedan han försiktigt hjälpt henne upp och flyttat henne med ryggen mot en trädstam, gick han i alla fall bort till arbetsfolket och gaf dem några korta anvisningar. Därpå kom han åter tillbaka till henne.

Det fanns ännu vatten kvar i bleckhämtaren. Han tog utan vidare näsduken, blötte den än en gång, vred ur den och gjorde behändigt ett stadigt omslag rundtomkring pannan. — Om fröken nu orkar gå hemåt, — sade han — så tror jag visst, att det vore det bästa.

— Ja, helt säkert. — Hon reste sig genast, men trots hennes visade raskhet, svindlade det plötsligt så häftigt för hennes ögon, att hon var tacksam att känna stödet af hans starka arm, då hon gick vidare. Inez uppbjöd emellertid hela sin viljekraft för att lugna sin ledsagare, och därvid kom hennes stora själfbehärskning väl till pass; hon förmådde till och med skämta.

Han rättade varsamt sina steg efter hennes. Och när de kommo närmare gården, och Inez helt omedvetet mattades af, nästan bar han henne framåt. Så småningom såg hon allting som genom en slöja, träden invid vägen och fälten. Det susade för hennes öron som från ett skummande vattenfall, och gården, som nu var helt nära, tycktes henne ligga som i ett ouppnåeligt fjärran.

Där var emellertid grinden, sanden knastrade under deras fötter. Någon stod på trappan vid ingångsdörren. Hon visste, att hon smålog, och hörde sin egen röst såsom från långt håll säga: — Jag har fallit och stött mig, men det är ingenting farligt.

En annan röst sade kort: — Öppna dörren till hörnkammaren, jag skall bära henne dit in med det samma.

Hon sjönk i en ljuf domning — för några ögonblick, som Inez själf trodde. Då hon åter kom till sans, såg hon, att fönstren stodo öppna och att värdinnan lutade sig öfver bädden med bekymrad min.

— Jag var bara litet trött, vägen var längre än jag trodde, — hviskade Inez. — Nu är jag helt bra igen.

— Karl har just rest för att söka doktorn, som i morse for här förbi till torpar Fagerlunds gamla mor. Han är snart här, tänker jag.

Inez tyckte, att en tyngd hvilade på hennes hufvud och förde handen dit upp.

— Fröken hade svimmat, — sade värdinnan, som svar på hennes frågande blickar. — Det var möda med att få fröken till lufs igen, men så hittade Karl på att springa efter is och lägga den i ett kläde på hjässan.

Inez nickade.

— Han var så utom sig, pojkstackarn, så han hvarken visste ut eller in på sig, för att han fällt det där trädet, förstås, fast han ju inte rådde för saken.

— Nej, nej! — Inez blef ifrig att försvara honom, men värdinnan, som var orolig och framför allt ville hålla henne lugn tills läkaren anlände, låtsade icke höra utan gick fram och åter och sysslade än med ett, än med annat, allt under det hon hela tiden lyssnade utåt efter rullandet af hjul på vägen.

— Ändtligen! — Hon drog en suck af lättnad. Karl hade lyckats få fatt i doktorn, Gud ske lof, och nu voro de här.

Inez hade ingenting hört. Hon låg helt matt och kämpade mot obehaget att råka den främmande mannen — ett original, såsom man berättat henne. Men att protestera hjälpte ju ej numera, och det hade hon knappast krafter till just nu. Nästa minut trädde doktorn också in i rummet, en något groflemmad, barsk herre med gråsprängdt hår och glasögon, karg till lynnet, men likväl omtyckt på orten, särskildt därför, att han var redobogen att komma ut både i ur och skur, närhelst någon behöfde honom.

— Jaså, där ha vi henne. — Någon presentation kom ej i fråga. — Sådana dumheter — att gå i skogen och svärma och låta träden falla öfver sig, hva! — — —

Han glodde på Inez öfver glasögonen, bistert som det kunde synas, om man ej skymtat en liten lustig blinkning i ögonvinkeln.

— Alltsammans var en ren bagatell, — sade hon leende. — Jag har intet ondt, det kan jag försäkra.

— Det skola vi nu taga reda på. — Han företog en samvetsgrann undersökning, gjorde några frågor, ej många, som skulle tröttat patienten, utan få, men på saken gående, knackade på bröst och rygg och lyssnade på hjärtat, samt förklarade slutligen på sitt tvärhuggna sätt, att han inte kunde finna någon skada, hvarken inre eller yttre.

— Fröken har fått en lindrig kontusion af fallet, det är alltsammans.

— Det trodde jag också. — Inez föreföll helt triumferande. — Jag försökte nog förklara det, men mitt värdfolk här var så vänligt oroliga för min skull.

— Präktigt folk, känner dem af gammalt. — Han stirrade fortfarande på henne, men tydligen utan minsta tanke på att var ohöflig. — Tusan till flicka att ha vacker trut! — mumlade han för sig själf.

— Nu har doktorn fått besvära sig hit onödigtvis.

— Säger hon det, — nej pass, den lilla rispan i tinningen måste sömmas ihop, annars stannar

där kvar ett ärr som minne af det här äfventyret. Vårdinnan kan väl hålla fast hufvudet ett tag? Det skall gå i en handvändning, det lofvar jag. Är känd för att flinkt föra nålen.

Den tilltalade stod och vred och vände på sitt randiga förkläde. — Jag vet inte, om jag kan, jag har så svårt med sår och sådant, — mumlade hon brydd.

— Står det så till? Nå, skicka in er gamla huskatt från köksvärlden då. Hon har väl inga nerver eller hur? — Nej vänta, er son är ju där ute — en ung, rask karl, vet jag . . .

Vårdinnan var redan ur rummet, innan doktorn slutat tala, och lika fort stod Karl på tröskeln. — Det är ett lätt göra! — Doktorn vinkade honom närmare, medan han sköt en dyna bakom Inez rygg och kastade en handduk öfver hennes tillskrynklade muslinsblus. — Se här, tag hennes hufvud så och håll det stadigt mot ert bröst, unge man — tyngre börda kan ni få en dag. Men blekna inte, karl, och släpp inte taget, om hon skriker, ty då kan jag rädda nålen i ögat på henne, och det vore skada, inte sant? —

Karl kunde ej gärna följt doktors förmaning att „icke blekna i det afgörande ögonblicket“, ty trots den solbrynta hyn var han redan förut dödsblek, men han stod i alla fall som en staty, då Inez mörka hufvud lades mellan hans händer.

Skulle hon — måste hon icke höra, huru häftigt hans hjärta slog, när han tryckte detta så ousägligt älskade hufvud mot sitt stormande bröst?

Men om det ock gällt hans lif, skulle han icke rört en muskel, innan doktorn med ett kort „bra“ manat honom att lägga henne tillbaka på kudden. Inez var äfven blek, men att skrika föll henne alls icke in.

— Se så, nu är den historien utagerad, — sade doktorn på sitt kärfvä sätt. — Det är ju möjligt, att patienten får en lätt sårfeber, men då kan hon dricka af värdinnans välkända vinbärssaft och hålla sig till sängs par dagar. — Han spände åter blicken i Inez, medan han talade ut i rymden, som om hon varit långt borta. — — — „Och läppar koralleröda“ — — — gnolade han med en grof, ej obehaglig basröst. Sedan gick han med långa steg ur rummet.

— En besynnerlig människa! — Inez kände, att hon skulle funnit honom utomordentligt humoristisk, om hon inte varit något för matt just då. — Karl stod ännu orörlig vid bädden. Plötsligt böjde han sig ned, och hans låga röst ljöd hes och bruten tätt invid henne. — Om fröken skulle orka — — — jag menar, säg bara ett enda ord, att — att ni förlåter mig?

Hennes ögon blefvo med ens vidöppna och klara. — Ack, jag har ju alls ingenting att förlåta, ni har intet förbrutit. Se här min hand till tecken, att jag betraktar er som en vän, en riktigt god vän — vill ni?

Hans läppar skälfde, men intet ljud kom öfver dem. Inez tyckte, att hon aldrig sett en så djup rörelse afspeglad i en människas ögon som i hans

i denna stund. Så tryckte han hennes hand, icke häftigt, men länge och innerligt och smög sig där-
efter tyst ut ur rummet.

* * *

Inez tillbragte natten i ett tillstånd midtemel-
lan dröm och vaka. Hon kände ingen plåga, tvärt-
om verkade mattheten en viss behaglig domning,
men att tala eller tänka brydde hon sig icke om,
ehuru hon visste, att värdinnan flere gånger kom
och gick för att se om henne.

Dagen därpå kände hon ännu tyngd i hufvudet
och följde därför gärna doktors råd att ligga
still. Det var också så tyst och lugnt i hela hu-
set, ty resenäerna väntades ej hem förrän mot
kvällen, och husbonden var ute med arbetsfolket.

— Han gick så nöjd, Karl, när jag framförde
hälsningen, att fröken haft en god natt och skulle
stiga upp i morgon, — sade värdinnan. — Han
har tagit den här saken tungt, skall jag säga. Det
ligger i hans natur, och sådant rår ingen män-
niska för. Han är samvetsöm, pojken min, i onö-
dan ibland, men så har han heller aldrig skaffat
mors hjärta någon enda sorg.

Inez smålog mot henne. — Vårdinnan har så
praktiga söner.

— Ja, Gud ske lof för det, de äro snälla gossar
allesamman, — sade hon med glad stolthet och
en fuktig glans i sin goda, moderliga blick.

Inez kände sig plötsligt märkvärdigt gråtfärdig. Det kom sig kanske af kroppslig svaghet.

— Jag kan inte alls minnas min mor, — sade hon med möda bekämpande sin rörelse.

— Stackars liten! — Vårdinnan såg vänligt på henne och strök sakta de heta fingrarna med sin stora, svala hand. — Rik eller fattig, hög eller låg, det gör ingen skillnad, mor är ändå närmast barnet, och det är synd om den, som är utan.

Då Karl kom hem till middagen, hade han en liten vacker rifva mogna skogshallon med åt den sjuka.

— Det skulle vara som en hälsning från björken, — sade modern och visade på den lilla näfverrifvan, som hon lade på bordet så nära intill, att Inez kunde nå de söta, röda bären och njuta af deras aromatiska doft.

Ack, han anade icke, hvad hon visste! Hon hade ju alls ej varit afsvimmad efter fallet, hvilket de alla trodde, bara en smula bedöfvad. Sedan hade hon haft sitt fulla medvetande hela tiden, och därför hörde hon också allt, som ytt-rades invid henne. Åh, hvad det var besynnerligt, att han — — —! Hon rodnade och slöt ögonen. — „Min älskade, mitt hjärtas utvalda — jag har dödat dig!“ — Stackars, stackars honom, det var förfärligt synd med honom i den stunden, då han så där tog hela skulden på sig. Tokerier . . . !

Hon tog ett hallon. — Hvad det smakade godt! — Han hade nog gått och tänkt på henne för hvart bär han plockade, och sedan också när han

gjorde rifvan, kanske just af näfver från den där kvisten, som sårade hennes tinning.

Det var så underligt att ligga här och nu efteråt i ro tänka på allt detta. Om hon verkligen blivit dödligt träffad, — det låg ju bra nära till hands — och så med ens stått inför evighetens dunkla förlåt.

Tankarna blefvo allvarliga, allvarligare än någonsin förr i hela hennes förflutna lif. Och sedan tänkte hon på, huru det skulle gått med honom, om det värsta inträffat. — O Gud, det var förskräckligt.

Hon kände, att pulsarna började hamra och att en varm våg strömmade igenom henne. — Febern låg nog på lur, hon fick icke grubbla. Så ilade tankarna som oroliga vindar än hit än dit — än ut på de glittrande böljorna, som lyste i solens sken, än på de doftande klöfverfälten, öfverallt där hon dvalts de senaste veckorna.

Med ens hörde hon klang af klockor öfver vattnet. Var det helgsmålsringningen på lördagskvällen? — Nej, där tonade ju orgeln också. Hon stod midt inne i den lilla kyrkan, och där var så svalt, och pastorsn stillsamma, litet entoniga röst ljud så underbart lugnande: — „Kära vänner, bröder och systrar i Kristus Jesus — — — låtom oss tacka Honom för alla Hans obegripliga välgärningar — — —“ Ack ja, tacka — tacka, det var just, hvad hon ville, hvad hennes hjärta innerligast önskade. Tacka för att Gud afvändt olyckan, skönat honom för en fruktansvärd sorg och skänkt

henne lifvet likasom på nytt. Hon fann bara inte de rätta orden, hon var så underligt matt och förlamad; men prästen där borta vid altaret visste nog, hvad hon menade och sade det allt i stället för henne. Det sänkte sig en ljuf frid öfver hela hennes varelse.

Då värdinnan senare kom in för att se efter henne, sof hon lugnt som ett barn.

— Hon sofver sig till hälsa, — hviskade hon gladt åt sonen, som stod där ute och väntade på ett lugnande ord. Han vände sig om med en nick och gick långsamt ut från gården, men då han stängde grinden bakom sig, såg han ännu en gång tillbaka och kastade en dröjande blick mot det öppna fönstret till hörnkammaren, innan han med tunga steg återtog sin gång mot fälten.

Följande dag steg Inez upp; hon kände sig nog ännu smått yr i hufvudet, men ville för Karls skull visa sig käck.

Alfred och Knut, som kommit sent hem den föregående aftonen med kassarna fulla af rara aborrar och ifriga att berätta sina äfventyr om både skogsfru och sjörå, som de skämtsamt diktat i hop under vägen, blefvo så slagna af hvad som inträffat under deras korta frånvaro, att de stodo helt förstummade. När Inez på morgonen kom ut för att hälsa dem välkomna hem, föreföll hon dem som en fullkomligt ny och vördnadsbjudande personlighet, lik en från de döda återuppstånden. De sågo helt högtidliga ut, och

Karls stumma hälsning och dystra blick minskade ej intrycket.

Men sedan Inez några ögonblick betraktat dem alla tre med frågande blickar, bröt hon situationens allvar med sitt oemotståndliga leende, och därmed voro de inne i det vanliga igen — alla utom gårdens unge husbonde. Från denna tid var han förändrad, om också ingen annan än Inez i början lade märke därtill.

Tillbakadraget, som han alltid varit, och ej på långt när så språksam och liflig som bröderna, hade han dock gradvis förlorat mer och mer af sin blyghet, och isynnerhet på tu man hand med Inez blifvit helt tillgänglig, efter det de tyska timmarna fört dem mera tillsammans. Nu undvek han tydligen hennes närhet, och när de försummade morgonlektionerna återtogos, märkte den unga lärarinnan alldeles tydligt, att han kände sig besvärad. Det räckte ej heller länge, innan han föregaf åtskilliga vägande skäl för att de helt och hållet måste upphöra, och Inez låtsade taga dem för fullgoda.

Han drog sig också allt mer från familjen, skyllde på brådslande arbeten, skörd och sådd, som visserligen följde hvarandra tätt i spåren och vistades mest utomhus.

Aldrig mer bjöd han Inez på en åktur med unghästen eller föreslog henne att ro ut, ehuru han själf mången afton dröjde ute på sjön flera timmar och först kom tillbaka, då kvällsvarden redan var förbi.

Stundom satte han sig likväl om aftonen med de öfriga på trappan, där de njöto af augustimån-skenet och beundrade de hemlighetsfulla skuggor, som gjorde landskapet så trolskt, medan Alfred och Inez diskuterade någon fråga för dagen.

Inez kunde se, att hans eljes så flitiga händer voro sysslolösa, och att den spänstiga gestalten likasom trött sjunkit ihop. Och trots skymningen i den mörka vrå, där han slagit sig ned, kände hon att hans blick oafvändt hvilade på henne.

Småningom, allt som tiden skred framåt, begynte också modern och Alfred att hos Karl iakttaga förändringen, som nu äfven förspordes i hans yttre. Han hade magrat, hans gång var ej så lätt som förr, och ögonen hade fått ett skyggt, inåtvändt uttryck, medan det öfver hela hans hållning låg någonting liknöjdt och slappt, som om han ej vårdat sig om att hålla sig upprätt.

— Jag vet inte, hvad det går åt Karl, — sade den yngre brodern en dag, när han förgäfves bedt honom stanna kvar och höra på en intressant artikel i tidningen, som han på Inez uppmaning läste högt för henne.

— Jag kan läsa den själf senare, — hade Karl svarat, så kort att det ovillkorligen väckte Alfreds undran, emedan det var honom fullkomligt olikt.

— Han håller bestämdt på att kämpa med fros-san igen liksom i våras, — menade modern, som stod i farstudörren och med tankfulla blickar såg efter sin son. — Jag måste koka örtte åt honom om morgnarna; han går ofta så tidigt ut,

att dimman ännu ligger som en vägg rundtomkring.

Alfred skakade på hufvudet. Han såg långt ifrån öfvertygad ut. Inez åter lutade sig med plötslig ifver öfver sitt arbete — en vacker bordduk, som värdinnan skulle få till afskedsgåfva. — Så föragligt, att hon numera alltid rodnade, då det blef tal om Karl, ja, till och med när hennes tankar i ensamheten gingo till honom, såsom de numera för det mesta gjorde. Hon ensam anade ju orsaken till hans förändrade sätt och väsen. Allt skulle nog bli bra igen, bara hon kom bort från Skogby.

Trodde hon det verkligen? Hon blef än rödare och bet häftigt af en silkesända med sina friska, hvita tänder.

Åja, naturligtvis, det var ju förstås bara dårskap. Alla unga män voro nu en gång sådana. Hon var van vid det, men hade trott, att hon skulle slippa sådant här. Usch då, det var inga behagliga minnen den här otrefliga historien väckte. När manne hon egentligen skulle få vara i fred?

Inte var hon ju en sådan flicka, som koketterade för nöjes skull, det hade heller ingen någonsin förebrått henne. Några hade sagt, att „hon hade för godt hjärta“. Hvad de sedan menade därmed, visste hon ej. Andra hade skyllet på skratet, att det var hennes mun, de inte kunde motstå. Bara prat alltsammans! Man fick ju lof att skämta ibland, då man var på humör och glömde sina mörka stunder. Men i fråga om Karl hade hon

ingenting på sitt samvete, det visste hon alldeles säkert.

Han var dessutom en så säregen natur, olik alla hon förut mött i lifvet, men just därför var detta fall också svårare. — Hon sydde med förtviflad ifver, kors och tvärs, hur det föll sig och ref af tråden flere gånger, så att Alfred till slut helt häpen såg upp från sin tidning.

Det var väl, att han inte gjorde någon anmärkning öfver det lästa, ty om han affordrat henne något svar, skulle Inez stått sig slätt. Hon hade i denna stund knappt en aflägsen aning om det föredragna, så upptagen var hon af sina egna tankar.

Men då hon satt allena om kvällen vid sitt öppna fönster och såg månstrålarna leka på sjöns lugna spegel, då blefvo tankarna ännu mer påträngande, och Karls bild trädde opåkallad fram för henne.

Hon kunde ej på allvar öfvertyga sig själf, att hans känsla för henne blott var ett öfvergående svärmeri, och så började hon med en ändlös serie af dessa onyttiga „hvarför“, som de flesta i tvifvelsjuka stunder kasta ut i rymden utan att ens hoppas på svar.

Hvarför hade hon inte hellre rest med Jenny Ström till Jemtland i sommar? Hvarför skulle hon sätta in den dumma annonsen, och hvarför skulle hon just hamna här på Skogby, där det fanns en så sentimentalt anlagd ung man i huset. En ung, sund bonde, förvandlad till en svärmisk,

hjärtnupen älskare — det hade då aldrig kunnat falla henne in, det var alldeles för galet.

Här hade hon funnit sig så väl och trifts så bra som ingenstädes. Hvarför skulle denna glädje förstöras för henne? Utom sig af ledsnad lade hon hufvudet på fönsterkarmen och grät, grät riktigt barnsligt och öfvergifvet, som hon icke gjort, sedan hon var en liten flicka, som grät efter far och mor och någon att älska.

* * *

Sakernas ställning på Skogby förändrades icke väsentligen under den följande tiden. Inez hade fattat det beslutet att icke låtsas märka någonting ovanligt. Hon botaniserade med Knut, läste och diskuterade som vanligt med Alfred. Däremellan hjälpte hon värdinnan att reda ut en tilltrasslad väf och glädde stackars Hilda med en solglimt af vänlighet, som kom flickans runda ögon att lysa.

Karl såg hon knappt till. Han var „i redet, från arla morgon till senan kväll“, och så trött var han om aftnarna, att han ofta gick till sängs så snart de ätit.

— Det är ett släplif att vara landtbrukare, — sade Knut tvärsäkert. Han hade mycket bekväma vanor.

— Då man älskar arbetet såsom Karl, måste det gifva en intresse, svarade Alfred, som alltid stod på sin äldste brors sida.

— När jag häromdagen stod på åkerbacken och såg på sådden, tyckte jag det var det vackraste jag sett, — utbrast Inez entusiastiskt. — Det ligger ju någonting så djupt symboliskt däri. Och det var äfven roligt att se, huru raskt och väl er bror utförde arbetet. Han måtte vara mycket stark?

— Ja, det är säkert, och skicklig i sitt yrke är han, — inföll Alfred stolt öfver hennes loford på broderns vägnar. — Men ibland kan man ju behöfva någon omväxling i det hvardagliga. Jag skall öfvertala Karl att komma till mig i X., då vi i början af september ha vårt stora landtbruksmöte med tyåtföljande utställning. Det skall lifva upp honom efter det bråda arbetet dessa sista veckor.

Inez betviflade det, men teg. Ibland tyckte hon, att hon riktigt trånade efter att få säga honom ett godt ord, få visa honom en smula vänlighet och locka fram en glimt af det ljusa leende, som verkade så tilldragande. Men dels gaf han henne aldrig numera tillfälle därtill, dels tyckte hon, att det i grunden inte gagnade till något. Han ville bära sin hemlighet tyst och ensam och — det var ju hans ensak. Många naturer likna den känsliga blomman, som icke tål minsta beröring utan att krympa ihop.

Trefnaden på Skogby var emellertid förbi för Inez, så oberörd hon än sökte visa sig. Och trots de daggfriska morgnarna och de underbart milda augustikvällarna, började hon nästan längta efter

den dag, som skulle återföra henne till staden och det regelbundna, trägna arbetet i skolan. Då skulle sommaren på Skogby med alla sina olika intryck ligga bakom henne som ett minne, ett minne småningom bleknande som andra hågkomster från svunna dagar.

Men när hon tänkte därpå, greps Inez af ett besynnerligt vemod, en så smärtsam känsla af öfvergifvenhet, mer tärande än någonsin förr.

Hvad Skogby måtte vara vackert om vintern, när snön låg mjuk på de stora furorna och rimgrosten klädde björkarna i hagen i sin skimrande skrud. Hon kunde se husbonden, där han kom öfver gårdsplanen med sin raska gång och pälsmössan nedtryckt på det korta, bruna håret. Vinden hade färgat hans kinder; det var ett friskt lif där ute i skog och mark, men nu skyndade han likväl gladt in till mor, som väntade med kaffet och den flammande brasan.

Kakelugnen i hvardagsrummet kunde rymma ett helt bål i sin vida famn, men så gaf den också värme åt det stora, hemtrefliga rummet med värdinnans gamla gungstol vid fönstret och hennes fint arbetade spinnrock med det silfverhvita linet på tenen. Så vänligt de sågo på hvarandra, mor och son, med detta djupa förtroende, som utan ord berättar, huru mycket de två äro för hvarandra.

Karl har postväskan i handen och tar fram brefven. Ett med utländsk stämpel är från sonen sjömannen, och i det andra berättar Alfred

om sin förlofning med den där unga folkskollärarinnan, som han var så betagen i redan i somras. — Åh — Inez vaknar upp som ur en dröm. Hvad hennes fantasi plötsligt fått vingar; men så suckar hon och tänker, att på den där taflan, hon nyss sett, fanns inte en skymt, som påminde om sommargästen. Hon hade gått, som hon kommit, och var nu försvunnen ur deras tillvaro.

Hemma i staden skulle nog allt vara som vanligt vid hennes återkomst. Doktorinnan Hultman skulle önska henne välkommen tillbaka igen, och kamraterna öfverhopa henne med berättelser om sina upplevelser under sommarresorna, men hon själf, hon skulle sitta där allena, när dörren stängts efter dem, och tänka på alla, som hade ett varmt hem och kära egna.

Tänk, om hon ändå till sist skulle besluta sig för kusin Theodor. Han hade nu suckat så länge och tålmodigt för henne, och flickorna tyckte, hon var grym, som inte kunde låta beveka sig. Kusin Theodor hade ju också mycket, som talade för honom utom de rent materiella fördelarna, en bra ställning i lifvet, goda inkomster och så vidare. Han var nämligen en riktigt genomhederlig människa, hade både läst och rest och var, om ock på långt håll, den enda släkting, hon ägde i världen.

En hel lång afton tänkte Inez oafslätligt på kusinen och den öfverraskning hon skulle bereda alla sina vänner och bekanta, när hon talade om den stora nyheten, men då hon vaknade nästa

morgon, och saken framstod för henne i dagens fulla solljus, då visste hon, att hon aldrig skulle gifta sig med kusin Theodor.

* * *

Sommaren, alltför kort för de flesta, nalkades sitt slut.

Alfred var den första, som lämnade Skogby. Han var nämligen medlem i landtbruksmötets bestyrelse och en bland prisdomarne vid expositionen i X., där han såsom lärare hade sin verksamhet, och måste därför i tid vara på ort och ställe.

Också Inez redde sig till uppbrott. Hon hade redan skrivit till doktorinnan och utsatt dagen för sin ankomst till hufvudstaden.

Nu var det bara att tänka på afresan och taga farväl af allt och alla. Kanske var det afskedet, som gjorde henne så betryckt. Huru som helst, hon gick omkring och såg nedstämd ut, det kunde ej hjälpas. Värdinnan var också nu upptagen af diverse storsysslor, och Knut af att pressa växter ännu i det sista. Hon riktigt saknade Alfred, som alltid funnits till hands att språka med; Karl gick ju fortfarande bara ur vägen. Med honom måste hon likväl tala, innan hon reste — det kände hon.

Hvad hon skulle säga, eller hvad hon egentligen ville, det gjorde hon aldrig klart för sig, men oron för att finna ett lämpligt tillfälle inom

den allt trängre begränsade tiden, jagade slutligen sömnen från hennes ögon de sista nätterna.

Dagen innan Inez skulle resa var en söndag. Värdinnan frågade, om hon ville fara till kyrkan ännu en gång. Allt folket skulle göra färden sjövägen i stora båten, men den blef nog fullastad i dag; det var ju Fagerlunds gamla mors begrafning, och alla ville följa henne på den sista färden.

Själ f hade hon lofvat stanna hemma som gårdsvakt med Knut, men husbonden skulle naturligtvis vara med. Han ställde just häst och åkdon i ordning, och Inez kunde gärna åka med, om hon så önskade.

Ja, det ville hon. Här var ju just det tillfälle, hon så länge sökt, att ostördt få tala med den otillgängliga Karl. Hon skyndade sig därför att göra sig i ordning så fort som möjligt.

Då hon kom ut på gården och i förbifarten plockade en knippa löfkojor från rabatten, såg hon värdinnan i samspråk med husbonden borta vid grinden. Ett och annat ord af det lågmälda samtalet nådde henne ofrivilligt. Det rörde sig om förslaget, att hon skulle följa med till kyrkan, och syntes tydligen ej väcka husbondens bifall. Han gjorde flere invändningar. Slutligen sade modern litet högre: — Betänk, att det är sista gången, Karl, du kan ju vika in till kyrkvärdens nästa söndag i stället.

Värdinnan kom nu raskt emot Inez. — Det är nog bra, att fröken är redo, Thore tyckes vara

orolig i dag. — Hon nickade vänligt farväl i förbigåendet.

Inez första impuls var att stanna hemma. Hvarför skulle hon tvinga sig till något, som så motvilligt bifölls. Att hon därmed försummade tillfället att tala med Karl var gifvet, men i sin nuvarande sinnesstämning skulle han i alla fall ej gifva henne gehör. Hon kände redan, att orden fröso bort på hennes läppar. I detta ögonblick blef hon helt plötsligt förargad på honom. Hvad hade han egentligen för orsak att handla som en tölp, ja just som en tölp. Hon upprepade ordet flera gånger och fann en viss lättnad däri. När allt kom omkring, hade de där orden, hon en gång trott sig höra, varit bara ett foster af hennes skenande fantasi, och den här människan var en vanlig, konstig karl, som tyckte om att spela nyckfull eller gick omkring och suckade efter någon äppelkindad tös i kyrkbyn — kanske hos kyrkvärdens.

Hon visste hela tiden, att det icke fanns ett uns sanning i allt det där och att hon icke själf trodde på det, men hon hade ett behof att måla ut honom i svart just nu.

Huru mycket en människohjärna hinner utarbета på några flyktiga sekunder! Inez kom fram till det lilla blanka åkdonet, där Thore sträckte mulen emot henne, ifrig efter någon läckerbit, som hon alltid hade med sig åt honom. Också nu stack hon ett stycke socker mellan Thores begärligt sökande läppar; sedan vände hon sig

till husbonden och sade en smula kort: — Om ni hellre vill fara allena i dag, så kan jag nog stanna hemma?

— Det är det samma. — Svaret kom så lågt, att hon knappt kunde uppfatta det, men då hon antog, att det i alla fall var ett slags medgifvande, satte hon sig raskt upp. Karl knäppte fotmanteln om henne och fattade tömmarna.

Ofrivilligt tänkte Inez jämförande på första gången, hon suttit så vid hans sida, då han hämtat henne från stationen. Huru annorlunda var det icke nu mot då! Thore dansade visserligen lika lätt framåt vägen, men mannen bredvid henne såg ut som om tyngden af all världens sorg hvilat öfver honom.

Det kom öfver henne en känsla af beklämning, af att en kall, dystert skugga skymde bort solljuset för henne, och intrycket däraf var så öfverväldigande, att hon under hela vägen till kyrkan förblef lika tyst som hennes stumma körsven.

Framme vid kyrkogårdsporten bakom den enkla, med några lingonriskransar prydda kistan hade begravningsföljet redan samlat sig och tycktes blott invänta Skogbys unge husbonde för att sätta sig i rörelse. Han slöt sig också, så snart Thore blifvit behörigen bunden, till de öfriga, och Inez gled tyst in i kvinnogruppen, som här på gammaldags vis gaf männen försteget i likprocessionen.

Just då de började gå framåt, hörde hon en gumma, lutande sig mot sin granne, fråga:

— Är det hon, som skall bli unga mor på Skogby?

Svaret kunde hon ej uppfånga, men med en brännande rodnad på sin fina kind vände Inez bort hufvudet, i detsamma allas uppmärksamhet riktades på klockaren, som tog upp dödspsalmen.

Processionen skred långsamt framåt mellan kullarna, solen strålade från klar himmel, och en liten mes kvittrade gladt i björken ofvan den graf, man redt åt den åldriga pilgrimen, som här nått målet för sin jordiska vallfart.

Jordfästningsorden ljödo högtidligt öfver de dödas tysta gård, mullen föll doft, och snart täckte gröna blad och höstblommor den anspråkslösa hvilostaden. Inez kände sig djupt gripen och lade med fuktig blick ned sina löfkojor på grafven. Sedan gick hon och satte sig en stund på bänken inom den nätt ordnade inhägnad, där Skogbys forne husbonde sof sin sista sömn. — „Salige äro de döda som i Herren dö, de få hvila från sitt arbete“ stod där i slipade, svarta bokstäfver på den vackra granitvården. Af allt hvad Inez hört om den aflidne, voro dessa ord i viss mån en karaktäristik af den hädangångne. Alla talade med aktning och vördnad om honom. Först när klockorna ringde folket samman, gick hon långsamt in i kyrkan. Där voro alla bänkar fullsatta. Hon såg sig litet oviss omkring, då en dörr plötsligt öppnades tätt invid henne och Karl med en handrörelse anvisade henne plats bredvid sig främst i bänken.

Orgeln slutade just preludierna till ingångspsalmen och utan ett ord bjöd han Inez, som i brådskan vid affärden glömt att medtaga psalmbok, att sjunga med honom. Men i dag ljöd hans fulltoniga röst blott som en halfkväfd hviskning, och snart förnam hon intet ljud mer från hans fast slutna läppar.

Då de efter gudstjänsten skulle åka hemåt, satt gamla Lisa installerad på baksätet. — Husbonden har så befallt, — sade gumman knarrigt. Hon var tydligen ej vidare belåten med arrangementet. Men Inez bet sig i läppen; hon visste nog, hvarför det skett. I dag var allting förtretligt och disharmoniskt, tyckte hon.

Thore var också otålig efter den långa väntan vid kyrkan och satte i väg som en pil. Husbonden måste fästa hela sin uppmärksamhet på det lifliga djuret, och när de stannade vid hemgrinden, var han tvungen att binda sin gunstling, innan han kunde hjälpa ned sina reskamrater.

Då Inez skulle sätta sin fot på steget, ryckte Thore till, skrämmd af en fågel, som flaxade upp vid staketet, där han stod. Hon kastades så häftigt framåt, att hon ovillkorligt skulle fallit, om Karl icke räckt båda händerna emot henne.

Ett ögonblick stodo de så. Hans blick mötte hennes med återhållen ångest, och omedvetet tryckte han hennes händer så hårdt, att hon skulle skrikit af smärta, om hon icke i denna stund helt och hållet fängslats af hans ångestfulla blick.

Hon tyckte, att hon nödvändigt måste säga något, men hennes strupe var som hopsnörd. Nästa minut hade han låtit hennes händer falla och sakta ställt henne ned på marken, hvarefter han tog tyglarna och förde Thore bort mot stallet.

Middagen blef ganska tyst; värdinnan var den enda som talade, och Inez besvarade något enstafvigt hennes frågor om predikan, begrafningen m. m., medan Knut med äkta pojkaptit hängaf sig åt njutningen af varma gräddvåfflor, som var hans älsklingsrätt.

Efter maten gick Inez till sitt rum, där hon alldeles ur humör begynte draga ut byrålådorna och tömma deras innehåll i reskofferten på ett högst vårdslöst och osystematiskt sätt, fullkomligt olikt den prydliga ordning, som alltid förr skaffat hennes packningskonst högt lofordande. Tankarna voro icke fästa på det, hon sysslade med; de rörde sig oafvändt likasom i en cirkel kring den enda frågan, huru hon ännu så godt som i sista minuten skulle kunna få ett tillfälle att tala med Karl. Den blick, som mött henne, då hon steg ned ur åkdonet, hade alldeles definitivt bestämt henne därför, kosta hvad det kosta ville.

Äntligen slog hon igen locket på kofferten, medveten om att hon aldrig packat så illa, men nu var det henne absolut likgiltigt. Värdinnan bjöd kaffe på verandan söndagen till ära. Där skulle hon åter möta Karl, men hvad mer . . .

Då hon trädde ut, såg hon dock genast, att han icke fanns där. Knut tömde just sin kopp

på stående fot; han hade lofvat modern att ro med Hilda öfver viken till ett torp, där det fanns ett sjukt barn, till hvilket doktorn via Skogby sändt medicin.

Inez, som redan vid middagen blott med största svårighet förmått smaka på rätterna, försökte nu med lika klen resultat svälja några droppar kaffe.

— Hvar manne husbonden vara? — frågade hon, då hon till hälften bortvänd ställde koppen ifrån sig.

— Sannerligen jag det kan säga, — ljöd svaret. Vårdinnan var för ögonblicket upptagen af att granska en främmande ko i gårdens potatisland. — Han lofvade gå till skogs, — tror jag.

— Jag lär väl också taga mig en promenad, — sade Inez och blickade utåt vägen. — Vädret är så vackert, och det är ju min sista kväll här. — Hennes röst ljöd vek.

— Ja, tänk att fröken verkligen skall lämna oss. — Nu hade vårdinnan vändt sig om och stod och betraktade henne med vänliga blickar. — Det är nästan, som om hon skulle höra till oss redan.

Inez ryckte omärkligt till. — Tack för det. Alla ha varit så snälla emot mig, att Skogby känts helt hemvarmt. — Hon log och nickade. — Nu går jag och säger farväl.

Vårdinnan stod och såg efter henne, tills den hvita klädningen försvann i björkskogen. — Det är en rar flicka, — sade hon mildt.

Inez styrde kosan till utsiktsberget. Hon hade impulsivt slagit in på stigen, som ledde dit, och det låg ju verkligen nära till hands, att Karl i sina dystra grubblerier kunnat länka stegen upp till denna de ungas älsklingsplats.

Hon gick fort. Nu var hon redan uppe på den första afsatsen och såg gården med alla sina röda byggnader ligga nedanför i sabbatsstillheten. Det låg en sådan säregen prägel af rofull hvila öfver hela stället, denna stämning, som endast en söndagseftermiddag på landet kan återspegla. Solen lutade redan starkt åt väster, och några lätta molntappar seglade långsamt i hennes spår. Inez drog djupt efter andan. — Hon sträfvade åter vidare uppför den branta stigen mellan jungtufvorna, som lyste purpurröda i kvällsolens skimmer.

Först på själfva bergsplatån stannade hon sin ifriga gång för att sedan med nästan ljudlösa steg glida framåt öfver den djupa mossan, som klädde den. Plötsligt ryggade hon tillbaka och tryckte handen mot det klappande hjärtat. Där längst borta på den framskjutande klippkanten var en halmhatt kastad, och i ljungen invid, med ansiktet gömdt i de röda blommorna, låg Karl, utsträckt i hela sin längd.

Männe han somnat? Det var farligt så nära branten. Hon smög försiktigt närmare. Då såg hon, att hans skuldror skakade af kväfd gråt.

Nu var hon tätt invid honom, och utan att desinna sig böjde Inez sig ned och lade lätt sin hanb på hans arm.

Som en spänstig fjäder spratt han till och sprang upp. — Inez mötte hans upprörda blick med ett vekt: — Förlåt, jag trodde — — — — ni är bestämdt sjuk?

Han såg åt sidan och grep hastigt efter sin hatt, som han satte på hufvudet och tryckte djupt ned i pannan. Det såg ut, som om han beredt sig att hals öfver hufvud störta i väg utför berget.

— Nu eller aldrig — tänkte Inez. Och vändande sig beslutsamt mot honom, sade hon: — Stanna kvar och sitt ner, jag ber er! Jag måste nödvändigt få tala med er, och betänk, att jag lämnar Skogby i morgon.

Han stod ännu tveksam, men påverkad af hennes koncentrerade viljekraft, satte han sig slutligen ned, ett godt stycke från henne.

Nu hade Inez lyckats med första afdelningen af programmet, och det var bra, men huru komma vidare? Hon öppnade flere gånger läpparna, utan att orden formade sig på hennes tunga. — Det är så mycket jag har att säga, men allra först vill jag veta, hvarför ni blifvit så förändrad?

Ändtligen fick hennes beklämda bröst luft. Nu kände hon, att makten var hennes, och hon ämnade ingalunda låta den gå sig ur händerna. — Ni kan ju förstå, att jag lagt märke till, huru ni gått ur vägen för mig. Vi skulle ju vara vänner, och ni har tvärt om på sista tiden bemött mig som er värsta ovän. Det är ju naturligt, att jag önskar en förklaring . . .

Hon kunde se, att han vändades. Hvarje hennes ord tycktes verka som de smärtsamma slagen af något fruktansvärdt pinoredskap, och hans händer knöto sig konvulsiviskt under den våldsamma sinnesrörelse, som han uppbjöd allt för att bemästra.

— Åh, fröken, säg ingenting mer! — Rösten ljöd hes och tonlös.

— Hvarför skulle jag inte få tala, säg? Ni kan inte med skäl fordra min tystnad i detta fall. — Inez var blossande röd och flyttade sig i ifvern allt närmare honom. — Sägg själf, huru ni skulle känna det i mitt ställe? Jag kom till Skogby och blef vänligt mottagen; allt förenade sig att göra min sommar så trefflig som möjligt. Då sker med ens denna förvandling hos er. Ni står plötsligt i min väg som en dyster skugga, som en fiende, och det utan att uppgifva något skäl. Medgif, att det måste förefalla minst sagdt besynnerligt?

— Jag medgifver det, — svarade han lågt.

— Godt och väl, men det fordras någonting mer. Ni måste också uppgifva orsaken. Jag har rättighet att veta den, hör ni. Nu ser det ut, som om jag förolämpat er, och det för djupt att kunna förlåtas.

Hon hade talat sig varm och var nu själf fullt öfvertygad om hvad hon sade. I denna stund mindes hon verkligen ingenting annat. Vid hennes sista ord ryckte Karl till som för en outhärdlig smärta. — Gud skall veta, att fröken aldrig

gjort mig något ondt, — sade han med bleka läppar. — Men om jag säger, hvarför jag gått så här tyst och tungsint den här tiden, då är det fara för att jag sårar fröken och det — det är det enda, jag aldrig skulle förlåta mig själf.

Hans ögon voro mycket sorgsna, mycket uttrycksfulla i denna stund, då han höjde dem mot henne, och Inez hjärta slog häftigt. — Låt mig veta det i alla fall, — bad hon.

— En gammal saga berättar, att en stackars slaf en gång höjde sin blick till konungens dotter, — sade han sakta. — Jag har kommit till att hålla den kär, som för mig står högre än någon furstinna i världen.

En sekund sänkte Inez blicken, sedan lade hon lätt, så lätt som sommarvinden smeker björkens hängen, sin hand öfver hans. — Karl, sade hon mycket vekt — jag är ju alls ingen furstinna, jag är bara en ung flicka och — jag har ett hjärta och — och — jag älskar dig!

De sågo hvarandra djupt in i ögonen, djupt och länge. Sedan måtte det otroliga plötsligt genom någon hemlighetsfull makt gått upp för honom, det ofattbara, att det öfverstigliga skrank, som han sett rest himmelshögt emellan dem, med ett enda osynligt slag fallit.

Oemotståndligt, utan öfverläggning drog han henne intill sig. Han frågade ej, om det var sant, han stormade ej. Den våldsamma lidelsen fanns ej till för honom. Lika tyst som han burit sina kval, bar han den omätliga, drömda lyckan.

— Har du betänkt allt? — frågade han sakta.
— Allt, som skiljer, menar jag?

— Om det har funnits något, så har kärleken byggt bro däröfver, — svarade Inez med strålande ögon.

Hade någon augustikväll någonsin varit så vacker som denna? Kunde man skåda en skönare solnedgång, en lugnare fjärd eller andas en ljufvare luft? För de två uppe på berget bredde lifvets sällhet ut sin skäraste fägring, och de sågo in däri med drömmande ögon, hand i hand såsom glada barn på väg till sagans förtrollade land.

Solens gyllene klot hade sänkt sig vid horisontens rand, och en sval aftonbris drog genom skogen. — Skola vi gå hem? — frågade han.

— Ja, vi skola gå hem, — svarade han i samma ton. — Men du anar icke, hvad allt det ordet gömmer för mig, den ensamma. Du ger mig icke blott dig själf, nej, du ger mig på samma gång allt annat — moder, syskon, hem. — Och jag, som nyss kände mig så arm!

Hon lutade sitt hufvud mot hans starka skuldra och såg med veka blickar ned mot gården, som aftonens skuggor redan begynte hölja i sitt lätta flor. Söndagsfriden hade omärkligt bytts i kvälens ljufliga ro. Kreaturens klockor klingade melodiskt borta i hagen, och Hildas klara sopran

sjöng några strofer ur en gammal vallvisa. Inez smålog. — Hvad tror du, Hilda kommer att säga?

— Jag kan gissa det. Du är ju som himmels stjärna för henne. Vet du, när jag såg, hur du med fulla händer gaf af ditt öfverflöd åt den vanlottade, då lärde jag mig förstå ditt hjärtelag, — sade han med djup känsla.

— Men Karl, när — när blef jag dig kär? — Hon såg med tindrande ögon in i hans.

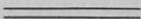
— Ack, det är längesedan, det. — Jag tror, det var, då du berömde Thore, när vi första kvällen åkte hem från stationen. Men först den stunden, då du låg under den fallna björken, blef jag klart medveten därom.

— Ack, Karl, jag måste gifva dig ett förtroende. Jag var inte medvetlös då, som du trodde. Jag hörde allt — och — din kärlek, Karl — den tände min.

— Du lilla skälm! — sade han leende. — Hvad mor skall bli glad att få en dotter. Jag trodde så visst, att det var Alfred, som skulle skänka henne den gåfvan, och nu är det jag, som blef den lycklige.

— Hvad tänkte du på, Karl, när du bad mig sitta vid din sida i kyrkan i dag och sjunga ur samma psalmbok som du?

Han tog hennes hand och tryckte den hårdt i sin. — Jag bad Gud om kraft att kunna lefva utan dig, — sade han enkelt.

2